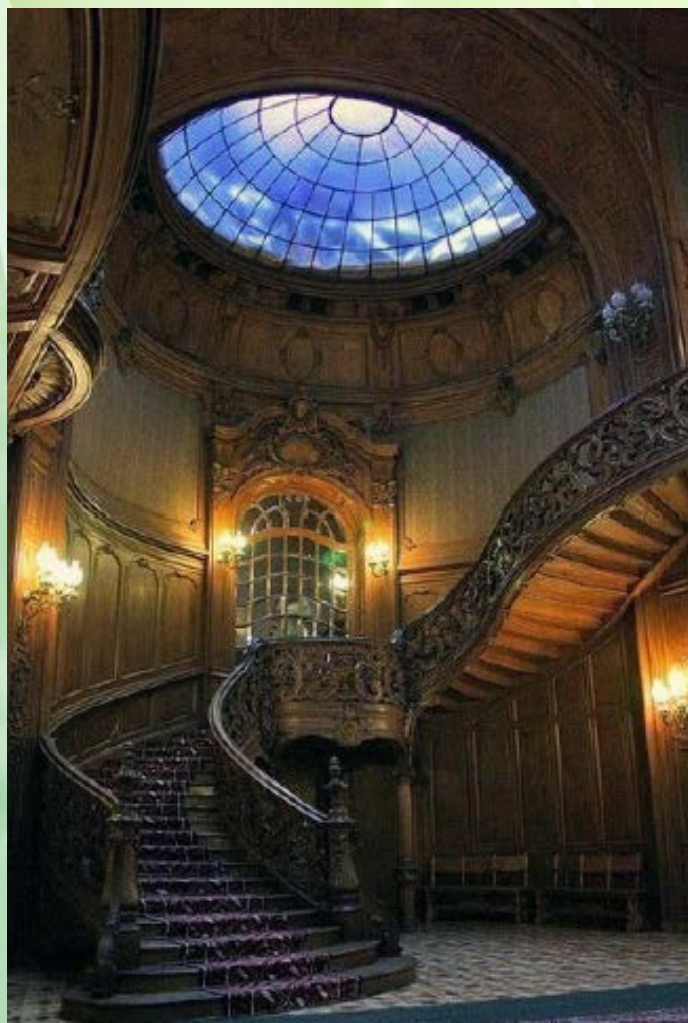

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

**ХУДОЖНІ ФЕНОМЕНИ В ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ:
ПЕРЕХІД МОВИ В ПИСЬМЕННИЦТВО
(«ПОСТКОЛОНІАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ»)**

Тези доповідей
IV Міжнародної наукової конференції
6–7 квітня 2018 року

Харків – 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

КАФЕДРА РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ

ХУДОЖНІ ФЕНОМЕНИ В ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

ПЕРЕХІД МОВИ В ПИСЬМЕННИЦТВО

(«ПОСТКОЛОНІАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ»)

Тези доповідей

IV Міжнародної наукової конференції

6–7 квітня 2018 року

Харків – 2018

УДК 80:378.147.091(063)

ББК 80я431

X98

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 3 від 28.03.2018)*

Голова оргкомітету: Пасинок В. Г. – доктор педагогічних наук, професор.

Науковий керівник конференц-проекту:

Криворучко С. К. – доктор філологічних наук, професор.

Члени оргкомітету:

Черкашина Т. Ю. – доктор філологічних наук, професор;

Оржицький І. О. – доктор філологічних наук, доцент;

Песоцька Д. Л. – кандидат філософських наук, доцент;

Меркантині С. – кандидат філологічних наук, доцент;

Белявська М. Ю. – кандидат філологічних наук, старший викладач;

Андрущенко А. О. – кандидат педагогічних наук, старший викладач;

Лановий О. Г. – старший викладач;

Нестеренко О. І. – старший викладач;

Чуб В. П. – старший викладач;

Яценко І. М. – старший викладач;

Тимофєєва Ю. Є. – викладач.

Секретарі:

Мохаммад М. Н. – старший лаборант;

Бакараєва А. С. – лаборант

Бичкова А. С. – лаборант.

Адреса оргкомітету: 61022, м. Харків, майдан Свободи, 4
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
ф-т іноземних мов, к. 7-73

тел.: (057)707-52-65

X98 Художні феномени в історії світової літератури: перехід мови в
письменництво («Постколоніальні стратегії»): тези доповідей
IV Міжнародної наукової конференції. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна,
2018. 160 с.

ISBN 978-966-285-475-6

У збірнику представлені тези доповідей наукової конференції, присвяченої
проблемам літературознавства, лінгвістики, методики викладання іноземних мов і
світової літератури.

Для наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних
спеціальностей.

За зміст та достовірність фактів, викладених у тезах, відповідальність
несуть автори.

УДК 80:378.147.091(063)

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2018

ЗМІСТ

Акулова Н. Ю. БРИТАНСЬКИЙ КОЛОНІАЛІЗМ ЯК «СУСПІЛЬСТВО СПЕКТАКЛЮ» В РОМАНІ «ПОДОРОЖ ДО ІНДІЇ» Е. М. ФОРСТЕРА.....	13
Андрущенко А. О. КРИТЕРІЇ ВИДІЛЕННЯ ВИДІВ БІЛІНГВІЗМУ.....	14
Arpentieva M. R. REMAKE: PROBLEMS OF CORRELATION OF TRADITIONS AND INNOVATION.....	16
Атаманчук В. П. ЦИВІЛІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА ПРИКЛАДІ ДРАМАТИЧНОЇ ПОЕМИ ЮРІЯ ЛИПИ «СОН ПРО ЯРМАРОК».....	24
Безугла Л. Р. РІВНІ КОМУНІКАЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ І ПЕРЕКЛАД.....	25
Byelozyorova O. M., Huszcza K. LYRIKFLUGBLÄTTER DES LITERATURKREISES PODIUM ALS QUELLE POETISCHER TEXTE FÜR DEN KULTURREFLEXIVEN DEUTSCHUNTERRICHT: PRAXISORIENTIERTE ANREGUNGEN.....	26
Белявська М. Ю. ХУДОЖНІ МОЖЛИВОСТІ РОМАННОГО СИНТЕЗУ МЕЖІ ХХ-ХХІ СТОЛІТЬ.....	27
Бовсунівська Т. В. СТАМБУЛЬСЬКА МЕЛАНХОЛІЯ В ТВОРЧОСТІ ОРХАНА ПАМУКА, МАТІАСА ЕНАРА, ГАЛИНИ ПАГУТЯК.....	29
Бокшань Г. І. ПОСТКОЛОНІАЛЬНИЙ СИНДРОМ У ЗБІРЦІ ГАЛИНИ ПАГУТЯК «ГІРКІ ЗЕМЛІ».....	30
Бондаренко Л. Г. ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У СЕМИКЛАСНИКІВПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ НОВЕЛИ ЛЮБОВІ ПОНОМАРЕНКО «ГЕР ПЕРЕМОЖЕНИЙ».....	31

Bruneau B. QUELQUES REMARQUES SUR MON EXPERIENCE DE DIDACTIQUE EN UKRAINE	32
Бучіна К. В. ТЕКСТОВИЙ КОНЦЕПТ <i>НОРМА ПОВЕДІНКИ</i> В НІМЕЦЬКОМОВНИХ БУВАЛЬЩИНАХ.....	33
Васильєва К. П. ПОЕТИЧНИЙ СВІТ ЗБІРКИ «ОЗОН» ОЛЕКСИ РІЗНИКІВА.....	34
Віротченко С. А. АУДІЮВАННЯ ЯК АКТИВНИЙ ВИД МОВЛЕННЯ СВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	36
Водяницька Д. М. ПОСТКОЛОНІАЛЬНІ РИСИ У ТВОРЧОСТІ Г. ГАРСІЯ МАРКЕСА.....	37
Вороніна М. Ю. МЕХАНІЗМИ ДІЇ УНІВЕРСАЛІЙ У СИСТЕМІ МОВИ.....	38
Галич А. О. ПОРТРЕТНИЙ ОПИС У ДОКУМЕНТАЛІСТИЦІ ЯК ФРЕЙМ.....	39
Галич В. М. СЕМІОТИЧНА ХОРА ЯК ТЕОРЕТИЧНА ПРОБЛЕМА.....	40
Галич О. А. «АЗАЗЕЛЬ» Б. АКУНІНА – ПОЧАТОК ВЕЛИКОЇ МІСТИФІКАЦІЇ.....	41
Гальчук О. В. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙНО-ХУДОЖНЬОГО СТАТУСУ ЦИРКУ В ПРОЗІ ХХ СТОЛІТТЯ.....	43
Gatti M. C., Gilardoni S. L'INCONTRO TRA LINGUE E CULTURE NELL'INSEGNAMENTO /APPRENDIMENTO LINGUISTICO.....	44
Гладун Д. В. НОНКОНФОРМІЗМ У ЛІТЕРАТУРНІЙ СПАДЩИНІ ФЕДОРА ТЕТЯНИЧА....	47
Григор'єв М. В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВПЛИВУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ФРАНЦУЗЬКУ ТА УМОВИ СУЧАСНОГО «ЖИТТЯ» АНГЛІЦИЗМІВ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ.....	48

Dell'Asta A. L'EMIGRAZIONE RUSSA DOPO LA RIVOLUZIONE DEL 1917 E IL SUO SIGNIFICATO PER LA CULTURA EUROPEA.....	49
Денісова Д. Д. ПРОБЛЕМИ КОЛОНІЗАЦІЇ В РОМАНАХ ХИМЕРНОЇ ФАНТАСТИКИ ЧАЙНИ ТОМА М'ЄВІЛЯ.....	50
De Florio G. UN EMBLEMATICA INFANZIA: GIANNI RODARI IN URSS.....	52
Дрогомирецька Х. В. ПРОТИСТАВЛЕННЯ АРГАЛІЇ ТА АКБАРА НА ТЛІ НАСИЛЬНИЦЬКОГО ХАРАКТЕРУ ПАНІВНОГО ОЗНАЧАЮЧОГО У РОМАНІ САЛМАНА РУШДІ «ФЛОРЕНТІЙСЬКА ЧАРІВНИЦЯ».....	53
Dumytrova V. SÉMIOTIQUE DES IDENTITÉS AU PRISME DES DISCOURS DES MÉDIAS.....	54
Ємець О. В. ІДЕЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У СУЧАСНІЙ АМЕРИКАНСЬКІЙ ПРОЗІ: СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	55
Жужгіна-Аллахвердян Т. М. ДІОНІСІЙСЬКІ ТА АПОЛЛОНІВСЬКІ ДЖЕРЕЛА ПОЕТИЧНОЇ УЯВИ ДЖОНА КІТСА.....	56
Ісаєва Н. С. ФЕМІННИЙ ДИСКУРС КУЛЬТУРИ ПІДНЕБЕСНОЇ У ПРАЦІ ЮЛІЇ КРІСТЕВОЇ «КИТАЙСЬКІ ЖІНКИ».....	57
Калинюшко О. А. ЕСКАПІСТ ЯК ТИП ПОСТКОЛОНІАЛЬНОГО ГЕРОЯ (НА МАТЕРІАЛІ ТРЕВЕЛОГІВ М. КАМИША «ОФОРМЛЯНДІЯ, АБО ПРОГУЛЯНКА В ЗОНУ» ТА О. ЄРМАКОВА «НАВКОЛО СВІТУ»).....	58
Кірносова Н. А. КОНЦЕПТ <i>ДЕРЖАВА</i> В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ Й <i>РОДИННА</i> <i>ІДЕОЛОГІЯ</i> В СУЧАСНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ КНР.....	59

Коваль О. В. РОЛЬ ПОВТОРУ В СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ (на матеріалі роману Джерома Селінджера «The Catcher in the Rye»).....	61
Комаров С. А. СХІД І ЗАХІД В ОБРАЗНІЙ СТРУКТУРІ РОМАНУ М. ОНДАТЖЕ «АНГЛІЙСЬКІЙ ПАЦІЄНТ».....	62
Коноваленко Т. В. ІСТОРІЯ ЛЮДСТВА У РОМАНІ САЛМАНА РУШДІ «ДВА РОКИ, ВІСІМ МІСЯЦІВ І ДВАДЦЯТЬ ВІСІМ НОЧЕЙ».....	63
Корнеєва Л. Л. ВІДМІННОСТІ СПРИЙНЯТТЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ТЕКСТУ В СВОЇЙ/ЧУЖІЙ КУЛЬТУРІ НА ПРИКЛАДІ «ПІСЕНЬ ОССІАНА».....	64
Корнільєва Л. М. РОМАНТИЧНИЙ ОРІЄНТАЛІЗМ Р. САУТІ.....	65
Кот С. Ю. POSTCOLONIAL REPRESENTATIONS OF THE TRAVEL MOTIVE IN LOUISE ERDRICH'S «LA ROSE».....	66
Криворучко С. К. ГІБРИДНІСТЬ І «КУЛЬТУРНА ПОЛІВАЛЕНТНІСТЬ» – «ПОСТКОЛОНІАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ».....	67
Кушнір І. Б. ПРОБЛЕМА СТАНОВЛЕННЯ МИТЦЯ НА ПРИКЛАДІ АВТОБІОГРАФІЧНОЇ ПРОЗИ Ш.-Ф. РАМЮЗА.....	69
Лановий Г. М. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ КРІЗЬ ПРИЗМУ ІНТЕЛЕКТ КАРТКИ.....	70
Лановий О. Г. Є.М.П. – ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ФОРМУВАННЯ АВТОНОМІЇ СТУДЕНТА У НАВЧАННІ.....	71

Лепетюха А. В. РОЗШИРЕНІ СИНОНІМІЧНІ АД'ЄКТИВНО- ТА АДВЕРБІАЛЬНО-ВЕРБАЛЬНІ МОНОПРЕДИКАТИВНІ ВИСЛОВЛЕННЯ (на матеріалі сучасної французької художньої прози).....	72
Libertini R. IL CASO «CUORE» UN LIBRO CHE HA RIUNITO UNA NAZIONE.....	75
Логвіненко Н. М. СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ ФЕНТЕЗІ ЯК ХУДОЖНІЙ ФЕНОМЕН.....	76
Лукашов А. Ю. КОНСТРУЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ТВОРАХ СУЧАСНИХ ПИСЬМЕННИКІВ КАТАЛОНІЇ.....	78
Луцик Н. М. ВІДОБРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «САМОТНІСТЬ» У МАЛІЙ ПРОЗІ М. КОЦЮБІНСЬКОГО ТА ГІ ДЕ МОПАССАНА (на прикладі новел «Лялечка» та «Перший сніг»).....	79
Лях Т. О. ТРАНСГРЕСІЯ ТРАНСЦЕНДЕТНОГО В БУТТІ ЛЮДИНИ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ НОВЕЛІСТИКИ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ).....	80
Маланій Н. І. ХУДОЖНІ МОДЕЛІ ПОСКОЛОНІАЛЬНОЇ ТІЛЕСНОСТІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «ОПІВНІЧНІ ДІТИ» САЛМАНА РУЩІ).....	82
Мацевко-Бекерська Л. В. МОВЧАННЯ ТЕКСТУ ЯК ЗАСІБ ЛІТЕРАТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ.....	83
Mazzola E. IL LATINO E LO SPAGNOLO NEI <i>PROMESSI SPOSI</i>	84
Мегела І. П. ХУДОЖНЯ ГОЛОГРАМА СТОЛИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	84
Mercantini S. IL CIBO ITALIANO – L'IDENTITA ATTRAVERSO IL CONFRONTO.....	86

Моклиця М. В. ФЕНОМЕН ПИСЬМЕННИЦЬКОЇ РЕЦЕПЦІЇ: «УЛІСС» ОЧИМА ДАРІЇ ВІКОНСЬКОЇ.....	87
Мотрохов О. І. ДО ПИТАННЯ ПРО ДЖЕРЕЛА КИТАЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	88
Мохаммад М. Н. ПСИХОЛОГІЗМ У ТВОРАХ МІЄЛЯ ДЕ УНАМУНО.....	89
Нелюбіна А. О. ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В РОМАНІ «МІЖ АПЕЛЬСИНОВИХ САДІВ» ВІСЕНТЕ БЛАСКО ІБАНЬЄСА.....	90
Нестеренко О. І. СТАТУС ДЕРЖАВНОЇ МОВИ У ПОСТКОЛОНІАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ.....	91
Обихвіст М. С. ЖІНОЧІ ХУДОЖНІ ОБРАЗИ РОМАНУ С. РУШДІ «ОСТАННЄ ЗІТХАННЯ МАВРА» У РАКУРСІ ПОСТКОЛОНІАЛЬНИХ СТУДІЙ.....	93
Оніщенко Н. А. ВПЛИВ РЕЦЕПЦІЇ ТВРІВ ОСКАРА ВАЙЛДА В НІМЕЧЧИНІ НА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ЦИТУВАННЯ.....	94
Оржицький І. О. ІДЕНТИЧНІСТЬ, САМОБУТНІСТЬ, САМОСВІДОМІСТЬ: СЕМАНТИКА Й ЛОГІКА ТЕРМІНІВ.....	95
Остапченко В. О. ЕПІТЕТ ЯК ТРИГЕР ІМПЛІКАТУР У ЛІРИКО-ПОЕТИЧНОМУ ДИСКУРСІ Р. М. РІЛЬКЕ.....	96
Павлюк Х. Б. СПЕЦИФІКА НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ЛІРИКИ ПІСЛЯ ПОВОРОТУ В ЛІТЕРАТУРНО-ПОБУТОВОМУ ТА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ КОНТЕКСТІ.....	97
Павлюк Ю. В. ЕКОНОМІЧНА ЛЕКСИКА З ТЕМАТИЧНИМ ОБМЕЖЕННЯМ ТА ЇЇ ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ВЖИВАННЯ В ГАЗЕТНИХ ІСПАНОМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕКСТАХ.....	98

Пасинок В. Г. ЕКОЛОГІЯ ТА МОВОЗНАВСТВО: ТОЧКИ ПЕРЕТИНУ	101
Пашкова А. В. ПРОБЛЕМИ ІМІГРАЦІЇ У СУЧАСНІЙ ІСПАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	102
Песоцька Д. Л. ПЕРЕКЛАД ЯК ФЕМІНІСТИЧНА ПРОБЛЕМА.....	104
Підвойний В. М. ТУРЕЧЧИНА ЯК ТЕКСТ: ГЕОГРАФІЧНІ ВІДКРИТТЯ В КООРДИНАТАХ МАНДРІВНОГО ДИСКУРСУ.....	105
Pichtownikowa L.S. SYNERGIE ALS GENUINE EIGENSCHAFT DES STILS.....	107
Proia F. LES RELATIONS DE VOYAGE DÉCRIVANT LA LOUISIANE AUX XVII ^e ET XVIII ^e SIÈCLES.....	108
Прушковська І. В. ПОЛІКУЛЬТУРНІСТЬ ТУРЕЦЬКОГО ДРАМАТУРГІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.: ВІРМЕНСЬКА ГРОМАДА.....	109
Пугач Б. В. ПРОЦЕС ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ НОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ З ТОЧКИ ЗОРУ НЛП.....	110
Пустовіт В. Ю. ЕПІСТОЛЯРІЙ КОСМОПОЛІТА ОСКАРА ВАЛЬДА.....	111
Путівцева Н. К. БАГАТОГРАННІСТЬ КОНЦЕПТУ <i>МОРЕ</i> У ТВОРЧОСТІ ЕДУАРА ҐЛІССАНА.....	112
Rengifo de la Cruz E. EL CUENTO QUECHUA ESCRITO: EL MUNDO DE LA HACIENDA ANDINA EN «EL SUEÑO DEL PONGO» (1962) DE JOSÉ MARÍA ARGUEDAS.....	113
Самохіна В. О. ЕКОЛОГІЧНІ НАСТАНОВИ МОВЛЕННЯ.....	115

Satanovska G. S. L'IMAGE MYTHOPOÉTIQUE DES MONTAGNES DANS LA STRUCTURE SPATIALE DES «NOUVELLES ORIENTALES» DE MARGUERITE YOURCENAR (basé sur «Comment Wang-Fô fut sauvé»).....	116
Savino G. LA QUESTIONE MERIDIONALE E LA LITERATURA ITALIANA CONTEMPORANEA: UNO SGUARDO POSTCOLONIALE.....	117
Sergieieva I. S. LE CHANGEMENT DE STYLES COMMUNICATIFS DANS L'ENSEIGNEMENT DES LANGUES ETRANGERES COMME UNE DES STRATEGIES POST- COLONIALES.....	118
Сергеева О. А. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	119
Ситник О. В. АКТУАЛІЗАЦІЯ МОТИВУ ДОРОГИ У МАЛІЙ ПРОЗІ В. ФОЛКНЕРА.....	120
Скарбек О. Г. LA FOCALISATION ZÉRO DANS LA NOUVELLE DE MAUPASSANT «LE DIABLE».....	121
Скляр І. О. ПОСТКОЛОНІАЛЬНИЙ РОМАН ТРАВМИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПСИХОПОЕТИКИ.....	122
Смушак Т. В. ПРОБЛЕМА «Я ТА ІНШИЙ» У РОМАНІ ІРЕН НЕМИРОВСЬКИ НЕПОРОЗУМІННЯ».....	124
Sorella A. MOTIVI ICONOGRAFICI E DIDASCALIE IN VOLGARE DI DUE AFFRESCHI DEL XV SECOLO TRA ABRUZZO E MARCHE, IN UNA PROSPETTIVA DI PACIFICAZIONE TRA I POPOLI E DI SINCRETISMO RELIGIOSO.....	125

Стрельченко Н. С. ПИТАННЯ-ПЕРЕПИТИ ЯК ЗАСІБ ІМПЛІЦИТНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	126
Тимофєєва Ю. Є. ПСИХОЛОГІЯ ЗРАДИ В ОПОВІДАННІ АЛЬБЕРТО МОРАВІА «СМЕРТЬ ЛУКАНА».....	127
Тумонін А. М., Панасенко Л. О. LE PROBLEME DE TOLERANCE DANS L'ENSEIGNEMENT / APPRENTISSAGE D'UNE LANGUE ET LITTERATURE.....	128
Урсані Н. М. ХУДОЖНЯ СВОЄРІДНІСТЬ ОБРАЗУ МОРЯ У ЛІРИЦІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ТА АДАМА МІЦКЕВИЧА: ПОРІВЯЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	130
Уткіна Г. Ф., Шамаєва Ю. Ю. КОНЦЕПТУАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ГІБРИДНА КОГНІТИВНА БАЗА МІФОТВОРЧОСТІ У ПОСТКОЛОНІАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ.....	132
Filimonova K. AFTER THE COLONY: NEW LITERATURE AND WRITERS STRATEGIES AFTER THE FALL OF THE USSR.....	134
Фоменко Е. Г. ГІБРИДИЗАЦІЯ СЛОВОФОРМ-ОТКЛОНЕНІЙ В «ПОМИНКАХ ПО ФИННЕГАНУ» ДЖЕЙМСА ДЖОЙСА.....	135
Цюпа Л. В. ПОЛІФОНІЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРЕМИ <i>MARRON</i> У СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ.....	136
Черкашина Т. Ю. УКРАЇНСЬКЕ СПОГАДОВЕ ПИСЬМО КІНЦЯ XX СТОЛІТТЯ: РЕВІЗІЯ ВЛАСНОГО МИНУЛОГО.....	137
Чуб В. П. ДИСКУРС ДИСТОПІЇ В РОМАНАХ АНТУАНА ВОЛОДІНА.....	138

Шапарева Н. О. ОСМИСЛЕННЯ ЗАНЕПАДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ У ТВОРЧОСТІ Л.-Ф. СЕЛІНА.....	139
Шекера Я. В. ЗАГАДКИ КОМУНІКАЦІЇ АВТОРА І ПЕРЕКЛАДАЧА ЧЕРЕЗ ОРИГІНАЛ: ФЕНОМЕН «ПОДВІЙНОГО ПЕРЕКЛАДУ».....	141
Shymchyshyn M. M. HISTORY AS FICTION/FICTION AS HISTORY IN EDWARD JONES'S THE KNOWN WORLD.....	142
Шостак О. Г. ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ КОЛОНІАЛЬНИХ КОДІВ У РОМАНІ ДЖ. БОЙДЕНА «ОРЕНДА».....	144
Юферева О. В. ПРИБОРКАТИ ДИКУНА: ОБРАЗ КОЗАКА В ПОЛЬСЬКИХ МЕМУАРАХ XVII СТ. У ПОСТКОЛОНІАЛЬНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ.....	147
Iatsenko I. M. ECRITURE INCLUSIVE COMME TENTATIVE DE DEPASSER L'INVISIBILITE DU FEMININ.....	148
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	150

БРИТАНСЬКИЙ КОЛОНІАЛІЗМ ЯК «СУСПІЛЬСТВО СПЕКТАКЛЮ» В РОМАНІ «ПОДОРОЖ ДО ІНДІЇ» Е. М. ФОРСТЕРА

Акулова Н. Ю. (Бердянськ)

«Подорож до Індії» (1924) Е. М. Форстера дослідники традиційно визначають як перший в історії англійської літератури антиколоніальний роман. Утім автор писав, що «книга насправді не про політику, хоча громадськість уловила саме її політичний аспект», і схарактеризував її як «філософську» [2, с. 298]. Інтелектуальна поетика твору, споріднена з «лейтмотивною технікою» Т. Манна, дійсно виводить актуальну проблематику роману на філософський рівень.

Критично осмислюючи поствікторіанський період експансії Британської імперії в Індію, митець показує товариство англо-індійців як «суспільство спектаклю» (термін запропонував Г. Дебор в однойменному політико-філософському трактаті, розвинувши концепцію «соціальної драматургії» І. Гофмана). Е. М. Форстер відверто іронічно передає театральний принцип соціальної поведінки своїх співвітчизників. Важливо, що ця проблема в романі набуває об'ємного висвітлення, адже в художньому світі твору вона постає закономірним наслідком кількох факторів.

Зокрема такими факторами письменник вважає: по-перше, нечисленність спільноти колонізаторів і периферійний статус щодо метрополії, що спровокували необхідність збереження власної культурно-національної ідентичності. По-друге, ідею цивілізаторської місії англійців у Британській Індії, яка зумовила (й виправдовувала) прагнення будь-що зберегти владу на контрольованій території. По-третє, специфіку англійського національного характеру, над якою, як відомо, серйозно розмірковував письменник [1]. Указані аспекти Е. М. Форстер трактує у трагікомічному плані. Проте, не маючи публіцистичної мети, вирішення проблеми автор залишає на розсуд читачеві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Forster E. M. Notes on the English Character // Atlantic Monthly. 1926. January. P. 30–36.
2. Forster E. M. Three Countries // The Hill of Devi and Other Indian Writings / edited by Heine Elizabeth. London: Edward Arnold, 1983. 419 p.

КРИТЕРІЇ ВИДІЛЕННЯ ВИДІВ БІЛІНГВІЗМУ

Андрущенко А.О. (Харків)

Білінгвізм визначається [1; с. 2] як психологічний механізм, що дозволяє породжувати мовленнєві висловлювання, які належать двом мовним системам. При навчанні студентів мовних ВНЗ в Україні мова йде навіть не про білінгвів, а про три- чи квадролінгвів (українська, російська та дві іноземні мови).

До критеріїв виділення видів білінгвізму дослідники відносять різні чинники. За характером дій у процесі вживання мови розрізняють [1; 2; 4] рецептивний (здатність лише розуміти мовлення однією з двох мов), репродуктивний (здатність відтворювати вголос або подумки прочитане чи почуте) та продуктивний (здатність не тільки розуміти та відтворювати почуте чи прочитане однією з двох мов, а й продукувати самостійні висловлювання) види білінгвізму.

За критерієм співвіднесення двох мовленнєвих механізмів виділяють [1; с. 4] чистий (наприклад, суб'єкт користується при спілкуванні у сім'ї однією мовою, а за її межами – іншою) та змішаний (індивід в одній і тій же ситуації вживає обидві мови) види білінгвізму.

За способами зв'язку мовлення з мисленням розрізняють [2] безпосередній (вторинна мова безпосередньо пов'язана з мисленням) і опосередкований (вторинні мовленнєві вміння пов'язані з мисленням через первинні мовленнєві вміння і прямо з думкою не збігаються) види білінгвізму. Виділяють [2] також домінантний білінгвізм, при якому одна з мов домінує у свідомості, внаслідок чого її вживання відбувається ефективніше, зокрема, з

точки зору її швидкості та плавності. Якщо ж у індивіда неспостерігається уповільнених реакцій чи/та невмотивованих пауз при вживанні жодної з мов, то такий білінгвізм називається збалансованим.

За критерієм співвіднесеності з певними соціальними групами розрізняють [2] індивідуальний, груповий і масовий білінгвізм, а за способом утворення – природний (виникає внаслідок потреби оволодіти другою мовою для спілкування з її носіями) і штучний (формується в результаті вивчення на уроках другої/іноземної мови).

У двомовному середовищі в природних умовах мовних контактів може виникати координативний білінгвізм [3]: у свідомості індивіда дві мови існують відносно незалежно одна від одної. Проте, коли такий ступінь досконалості не досягається і перша (рідна) мова домінує, впливаючи на систему другої (іноземної), то має місце субординативний білінгвізм, який проявляється у частковому перенесенні знань, навичок та вмінь із першої (рідної) мови на другу (іноземну). Це пояснюється більшою стабільністю системи першої (рідної) мови, за допомогою якої індивід, пізнаючи світ, формував образно-поняттєві категорії мислення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вайнрайх У. Языковые контакты. Киев: Высш. школа, 1979. 264 с.
2. Верещагин Е. М. Психологическая и методическая характеристика двуязычия (билингвизма). Москва: МГУ, 1969. 160с.
3. Демьяненко М. Я., Лазаренко К. А., Мельник С. В. Основы общей методики обучения иностранным языкам. Киев: Высш. школа, 1984. 255с.
4. Черемська О. С. Лексична та граматична інтерференція в сучасній українській літературній мові: Монографія. Харків: Інжек, 2006. 184 с.

REMAKE: PROBLEMS OF CORRELATION OF TRADITIONS AND INNOVATION

Arpentieva M. R. (Kaluga)

If we analyze modern culture, including theatrical culture, then, for all its richness, the phenomenon is not quite creative on the obvious surface: the twentieth century and the beginning of the 21st century brought the phenomenon of remakes into literary and artistic forms of culture. A remake was define as an «artistic-design and commercial term, meaning the release of new versions of already existing works of art with modification, or the addition of their own characteristics in them». Remake does not quote or parody the source, but, in its primary function, fills it with new content that is more relevant in a given socio-political and cultural-historical environment, «ith great caution» on the sample [2; 3; 7; 8; 15; 16; 17; 18]. The remake repeats, reproduces the plot lines of the original, the types of characters, however, tries to comprehend them in the changed cultural, historical, sociopolitical conditions [5; 6; 9; 10; 11; 12]. At the same time, remake directors rework the original text sometimes completely, but sometimes only «updates» it, producing versions that almost completely repeat the original. «Remakes, works secondary in Western culture, on Russian soil acquire an independent value ... Russian alterations are not even alterations, but new works that inherit in the background of the text socio-philosophical problems, and not just the vicissitudes of the plot» [14, p. 319]. Proceeding from this, A. Uritsky singles out the concepts of p-remake and pseudo-remake. The author relates the latter to works that can be read without knowledge of the pre-text. However, the only real remake researcher considers the p-remake, namely postmodern remake based on the game approach to the original. This is «a text repeating the general plot scheme of the original source, constantly referring to the source, constantly citing the original source, directly or travesty». Thus, «remake is a quote, but a citation is rethought» [16, p. 208]. Because of this rethinking, a remake appears as a secondary text. A traditional, classical work becomes an original text. In it, the «postmodern game» with a classical basis allows we to emphasize the timeless sounding of the traditional problems, to take a fresh look at

the textbook themes. These are such topics as «a little man», «fathers and children», «unhappy love», «betrayal», etc. Thus, the actualization of the meanings of eternal, enduring questions "of classical texts [14, p. 319]. However, not every remake is «postmodern»: in most modern «alterations» there is a certain moral basis, a hierarchy of values: the «classical» stories are played to a greater extent for the actualization of classics than for «self-expression», «expression of the new» and, more, ironic parody. Moreover, the classical heritage is often chosen as a criterion, becomes an «indicator of the present». Postmodernism as the idea of transformation and multiplicity simply made a remake of the mass. «By its nature, the remake is directly connected with such concepts as intertextuality ... and is a multilevel form of deconstruction, as a rule, widely known, which became a textbook pretext, the reference to which is clearly attributed», - E.E. Sheleynikovoy [17, p.142]. In modern cultural studies and philology, attempts were made to create a typology of the remake in terms of the features of the artistic processing of the pretext. For example, T. Ratabylskaya and E. Tarazevich singled out texts in which the plot was based on the reinterpretation of the leading motive of the original source. They singled out a «remake-motive». These texts continue the storyline of the original. Another type is a remake sequel. Deconstruction of the pretext for the purpose of parody and rethinking is a remake-banter. Remake making a change of genre, translation of the original text in the category of another art form - remake-reproduction. The combination of several classic stories within the framework of «alteration» is a remake-contamination. As E. Tarazevich points out, the remake can be called «an artistic method of deconstruction of the well-known classical plots of works of art, in which the authors recreate, re-think, develop or outplay them at the level of genre, plot, idea, problematics, heroes» [10, 14, cp. 320]. In many respects this concept, as A. Samarin notes, is close to the concept of the pastiche, which was called an essay written in imitation and not having a parody tinge; at the same time, a remake can also be a parody one [5, p. 724; eleven]. Another researcher, V.B. Semenov notes that: «A postmodern game with genre and style stereotypes and another's word has given rise to the use of the subject-shaped rewind, in which images of a known work are

transferred to modern life, or remain in conventional historical time, but are surrounded by details of anachronism» [12, p. 1081]. U. Eco also considered the relationship between the concepts of «innovation and repetition», he believed secondary to the inherent characteristics of postmodernism, offering a kind of repetition typology, including a remake, a retake, an intertextuality, a series and a saga, generally legalizing a remake in the system of postmodernism. U. Eco views the remake as a complex balance of repetition and novelty, contradicting the authors of the «alterations» in plagiarism, lack of creativity and inability to come up with an original story, etc. He does not focus on deconstruction and reduction, using a remake only in an effort to entertain and attract typical for mass culture: a remake was consider as a universal phenomenon, and not just a fragment of culture [18]. P. Pavis generally believes that it is difficult to give a clear genre classification to contemporary fiction, dramaturgy and other kinds of art. The cause is an increased genre dynamism, genre synthetics of primary and secondary texts, genre synthetics of primary and secondary texts, as well as the desire of authors to update the «canons», intensive and multidirectional pioneering searches [9]. Modern art, scientists believe, is in the process of active genre creativity. Investigations of large and increasing volumes of texts and other results of creativity prompt scientists to identify not simply forms and types, but big «dominant strategies» of this process ... genre formation» [13, p. 343]. These are strategies such as cyclization and decyclization, fragmentation and external randomness of constructing the whole with subtle aesthetic unity; monodrama as a genre strategy; fragmentary game dialogue of texts; interpretation of texts created based on different generic and specific laws; globalization of remarks; fictionalization. Remake here acts as a result of the application of strategies. It is the result of the desire of modern authors to actualize the classics, to deconstruct, adapt, and rework samples [11, p. 336-337]. Therefore, in the definitions of the remake, it was consider both as a genre and as a form or strategy: the common position has not yet developed, since the criteria for evaluating works –«alterations» [2; 3; 6; 7; 8]. The leading criterion, in our opinion, is the creative and reproductive nature of the remake. Literary, artistic and theatrical creativity, like other forms of creativity,

presuppose the existence of the most creative. The creator is capable 1) to create a new one (possessing for this unique and developed abilities), 2) in the process of creation, sometimes abandoning himself (creativity requires the courage to leave for limits of the known, transcendence), 3) give this new - to the world (creativity is service). This is the «psychological formula» of creativity. It does not change in the eyelids. Beginning as a process of «creative rethinking» of the heritage of great and greatest writers, playwrights, etc., remakes are intensely degenerating into «selfie».

Considering the remake as a quasi-creative process, we note that

1) the remake does not create a new one, but creates an «updated version», albeit great, but subjectively - old (otherwise there would be no sense in its remakes),

2) the remake assumes the process of «investing» yourself and replicating yourself on the stage created by others,

3) the remake in its basic orientation is not serving others, but more often than just trying to tell these others about yourself, that is, in fact, - serving yourself. In «selfie», which abound both bookstores and modern theaters, multiplying «exhibits» instead of performances, the situation becomes even more prominent:

1) Selfie reproduces: «aesthetic» distance is replaced by «ecstatic» -subject admires by itself, not by peace, believes himself to be complete and complete and in this capacity, fixes himself «for the world», without sometimes possessing any abilities:

2) Selfie is the glorification of oneself, the transmission of one's own inferiority as an attempt to confirm self in the absence of real of the «scene»;

3) Selfie is not a service to the world, it is created exclusively and only for oneself.

The viewer is not a co-author, but the registrar confirming that «the message is accepted». Aesthetic comprehension of «otherness» is blocked by fixing «exhibits»: the theater sometimes turns into a kind of «museum» that collects under the guise of a set one and the same one «I»: wrote a script that put on a play or «recommended» it. In modern culture, the process of «"Grows: generations that have worked" for the sake of art "are replaced by generations working" for themselves». Describing the state and

development of the culture of modern adolescents and young people, scientists and practitioners directly point out: these generations not only have a truncated creative potential, but also show signs of premature degradation and aging: « the notion of "digital dementia" is not accidental. Already now specialists began to note that more adolescents and young men, representatives of «digital natives», suffer from cognitive impairment, as well as depression and depression. In the brain of patients, there are changes similar to those that occur after traumatic brain injury or in the early stage of dementia. The generation of «digital tourists» and earlier generations developed only in the old age [13; 20; 23; 24]. Another interesting phenomenon arises: the simulation of creativity. Characterizing the specifics of the relationship in the «simulation space», J. Baudrillard [1, p. 282] speaks of them as a simulation: no interlocutors, no sense of messages already exists. A simulacrum is an imitation of a non-existent. It would seem that for the theater simulation is a necessity, however, it is a completely different phenomenon: the substitution of theatrical and other art and creativity. The modern «media» era and the crucial nature of its period gave birth to a generation of egocentric or «millennials». This generation, according to many researchers, have a number special traits: narcissism and political conformism, as well as everyday quasi-fantasy and «fanfics», remakes and «shveding», in «selfie» and other forms of creativity, as attempts to «rethink» traditional values. One of them is reflected in attempts to resolve paradoxes of social and individual: centering on «own» and «noname» as a rejection of the universally recognized in favor of individuality. Leading for modern young people today, at the stage of their subjective social ascent is self-expression: the desire to stand out from the crowd, to be individual. For the theater this aspiration, on the one hand, is natural, but on the other – it was base on the second aspiration - comprehension of the cultural wealth of its predecessors. However, it is the second aspiration - no. As children of the «baby boom» generation, «echo boomers» are heightened self-centered and because society has exalted the child over the adult, making «childrency» the leading idea of social and state relations, sharply reducing the significance of the experience of the existing generations. This inevitably affected the children: their

confidence in the importance of their «Selfie» and «remake». As a «generation of trophies», they strive to win something all the time, to gain, among other things, in «creativity» and in relations outside of it, they are attached to their own «steepness» and perception of the elders as «weak links»: everything must rotate and for the time being revolve around their «I». When the «time» ends - childhood and youth pass - a person was face with the fact that beyond them, he is no longer the center of the universe, but nobody needs the «waste material», the «old man», in the place of which the younger ones have long claimed. In general, modern young people often do not «see» really positive and unequivocally successful examples of neither the present nor the past and subjectively build the future «from scratch», although they will objectively be forced to combine learning on their mistakes and recognize the achievement of previous generations. Life induces re-revision, but already - life «performances.» In general, despite the external need for creativity, there is a sharp drop in indicators regarding creativity and empathy, which is necessary to interest other people, culture, and the world. The self-expression of the millenials is usually nothing more than a continuation of the cultural and historical tendency, not a revolution: they do not invent anything new, developing what the media (and the state) and the parents (and society) continue to teach, whose daily life seems unbearable at times and useless. At the same time, modern adolescents and young people highly value comfort and seek to learn and work not in the framework of a normalized working day and standardized culture, but in accordance with themselves, achieving not only external remuneration for work as such, but also social recognition, their role in society [4; 19; 21; 23; 22; 25]. In itself, this aspiration is positive, however, as it can be seen, there are too many «I» and there are too few art and creativity. «Bohemian» life was usually exhaust by the life of desires. «The stars» ascend as quickly as they fall. Only dedication as sometimes hard and hard work, deep respect for peace and culture, breadth of horizons and constant personal and professional perfection is the key to the success of the «theater man». To transcend, «go beyond», you need these limits - to understand, respect. You need to have the courage to change yourself and the world.

REFERENCES

1. Baudrillard J. Siege. Moscow: Ad Marginem, 2000. P. 282. (In Russian)
2. Bondareva O.E. Myth and drama in the latest literary context: the renewal of the structural connection through genre modeling. Monograph. Kiev: Fourth wave, 2006. 512 p. (In Russian)
3. Girz K. Interpretation of cultures. Moscow: ROSSPEN, 2004 560 p. (In Russian)
4. Glasser W. Schools without losers. Moscow: Progress, 1990. 120p. (In Russian)
5. Ilyin I.P. Pastish // Literary Encyclopedia of Terms and Concepts. Moscow: Intelwak, 2001. Vol. 724-725. (In Russian)
6. Kovalov Yu.I. Recycling // Literary Encyclopedia: 2 t. T. 2. Kyiv: Academy, 2007. P. 201. (In Russian)
7. Mikhina E.V. Intertextual elements in media text // Media text as a target element of journalistic education in the context of media conversion: monograph, ed. L. P. Sheerskina. Chelyabinsk: RKPOL, 2013. P. 23-39. (In Russian)
8. Nefagin G. Russian prose of the end of the XX century. Moscow: Young Guards, 2005. P. 282. (In Russian)
9. Pawis P. The Dictionary of the Theater. Moscow: Gitiz, 2003. 516 p. (In Russian)
10. Ratabil'skaya T. Hermeneutic and contemporary dramaturgy // Spin, Imagine. Staronki teatral'naga gjit'sta Belarus of the 1990s. Minsk: Kaucheg, 2000. P. 193. (In Belarussian)
11. Samarin A. Problems of studying the remake in contemporary Russian drama // Russian Literature. Investigations Zb sciences works. Whip XIII. Kiev: VKU, 2009. P. 329-340 (In Russian)
12. Semenov V.G. Travestia // Literary Encyclopedia of Terms and Concepts. Moscow: Intelwak, 2001. Vol. 1079-1081. (In Russian)

13. Strelnikova L. Digital numbness // Chemistry and life XXI century. 2014. № 12. P. 42-47. (In Rissian)
14. Tarazevich E. Remake in contemporary Russian drama // Modern Russian Literature: Problems of Study and Teaching: Sat. Art. on the materials of the International Scientific and Practical Conference. Perm: Perm. state teacher, un-t, 2005. Part 1. C. 318- 321. (In Rissian)
15. Tarazevich E.G. Interculturality as a textual factor in the Russian and Belarusian drama of the late XX - early XXI centuries. Author's abstract. diss ... cand. filol sciences Minsk: IJAL them. Y. Kolas and Ya. Kupala National Academy of Sciences of Belarus, 2010. 25 p. (In Rissian)
16. Urytsky A. Dubly second // Friendship of peoples. 2002. № 3. P. 208. (In Rissian)
17. Shleynikova E. E. Remake // New Philological Bulletin. 2011. № 2. P. 139-143. (In Rissian)
18. Eco W. Innovation and repetition. Between aesthetics of modernism and postmodern // Philosophy of the postmodern age. Minsk: Krasiko-print, 1996, P. 48-73. (In Rissian)
19. Espinoza Ch. Millennial Integration: Challenges Millennials Face in the Workplace and What They Can Do About Them. Yellow Springs. OH: Antioch University and OhioLINK. 2012. 151p.
20. Hayles N.K. My Mother was a computer: digital subjects and literary texts. Chicago: The University of Chicago Press, 2005. 288p.
21. McCrindle M. The ABC of XYZ: Understanding the Global Generations. Sydney: UNSW Press, 2009. P. 202–204.
22. Prensky M. Digital Natives, Digital Immigrants // On the Horizon. MCB University Press. 2001 October, № 9(5). P. 1–6.
23. Reynolds G. Ethics in information technology. Boston: Thomson Course Technology, 2003. 320 p.

24. Spitzer M. *Digitale Demenz: wie wir uns und unsere Kinder um den Verstand bringen*. München: Droemer, 2012.

25. Tapscott D. *Grown Up Digital: How the Net Generation is Changing Your World*. McGraw-Hill, 2008. P. 15–16.

ЦИВІЛІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА ПРИКЛАДІ ДРАМАТИЧНОЇ ПОЕМИ ЮРІЯ ЛИПИ

«СОН ПРО ЯРМАРОК»

Атаманчук В. П. (Київ)

Ідея утвердження національної ідентичності є основоположною у драматичній поемі Юрія Липи «Сон про ярмарок». Визначальним проголошується прагнення звільнитися від сонного існування. Зображений сон про ярмарок вбирає фантазмагоричні образи, які конституують проблему національного самовизначення. Автор вказує на слабкі риси національного характеру українців, що призвели до занепаду. Особливо саркастичним є розкриття схильності до жебрацтва, що визначає інфантильну позицію народу-жертви, тим самим позбавляючи права на самостійне самовизначення, створюючи абсолютну залежність від сторонніх зовнішніх дій: «Виведу я націю на роздоріжжя. / Попхинькаю над нею, / пограю на лірі, – / Може подивуються такій гарячій вірі / Інші народи з силою своєю» [1, с. 107]. Юрій Липа демаскує примітивність й слабкість позиції провідників народу, які прагнуть сховатися від існуючих історичних викликів, заперечити їх, які хочуть, по суті, зупинити розвиток, припинити будь-які дії, замінивши їх недоладною імітацією: «Якби так зробити війну без пожару, / Якби так зробити націю обережно, потихеньку, / Годувати її книжечками у затишному курничку / І вивести на світ готову, першорядну, без боротьби / Перехитривши всіх?» [1, с. 108].

Ярмарок у творі – місце висловлення різних бачень подальшої долі України, домінуючою є тенденція занепадництва, яку активно утверджують різні учасники.

Юрій Липа показує безсилля, бездіяльність, ескапізм, споживацтво у фантазмагоричній площині.

ЛІТЕРАТУРА

1. Липа Ю. Поезія. Торонто. - 1967. - 292 с.

РІВНІ КОМУНІКАЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ І ПЕРЕКЛАД

Безугла Л. Р. (Харків)

У доповіді йдеться про виокремлення у художньому тексті рівнів комунікації залежно від його жанрово-родового різновиду: тексти художньої прози, драматичні та лірико-поетичні тексти можуть демонструвати різнорівневе комунікативне наповнення, яке в разі перекладу доповнюється комунікативними процесами перекладача й читача.

Зазвичай у художніх текстах розмежовуються два рівні комунікації – внутрішня/горизонтальна (комунікація персонажів) і зовнішня/вертикальна (комунікація автора з читачем). Із огляду на провідну роль естетичної функції мови в художньому тексті доцільно виокремити ще один рівень – автокомунікацію «автор – текст», яка ґрунтується на авто-референції та естетичній інтенції автора. Крім того, вертикальна комунікація «автор – читач» може виступати або в чистому вигляді, або в одному з двох різновидів: «автор – протагоніст» чи «протагоніст (наратор) – читач». Якщо художній текст підлягає перекладу, то маємо ще один рівень – комунікацію «перекладач – читач». Вона завжди є вторинною – підпорядкованою іншим рівням.

У прозових художніх текстах первинною є вертикальна комунікація: створюючи окремий художній текст, автор, насамперед, керується своїм задумом, підпорядковуючи йому всі засоби, у тому числі й мовлення персонажів.

У драматичних художніх текстах первинною є горизонтальна комунікація – на першому плані перебувають персонажі, оскільки їхні діалоги є засобом організації тексту. Ці діалоги мають дві форми існування – текст і сценічне втілення, що накладає на рівні комунікації в драмі певну специфіку:

драматургічний діалогічний дискурс включає в себе когнітивні процеси діючих персонажів, драматурга, читача, глядача, режисера й акторів, тож кількість рівнів комунікації значно зростає.

У лірико-поетичному дискурсі первинною є авто-комунікація «автор – текст», що зумовлює його фікціональність і прерогативу форми над змістом.

**LYRIKFLUGBLÄTTER DES LITERATURKREISES PODIUM ALS QUELLE
POETISCHER TEXTE FÜR DEN KULTURREFLEXIVEN
DEUTSCHUNTERRICHT: PRAXISORIENTIERTE ANREGUNGEN**

Byelozyorova O. M. (Charkiw), Huszcza K. (Wrocław)

Hauptanliegen des vorliegenden Beitrags ist es, anhand einiger ausgewählter Texte aus den Lyrikflugblättern des Literaturkreises PODIUM aufzuzeigen, wie Literatur zur Auseinandersetzung mit dem Problem der toleranten Haltung den fremden Kulturen gegenüber im Sinne einer Verbindung aus sprach- und kulturreflexivem Lernen eingesetzt werden kann. Der Stoff für unsere Analyse umfasst sämtliche Lyrikflugblätter dieser österreichischen Gruppe, die im Zeitraum von 1971 bis 2017 veröffentlicht wurden. Unser Forschungsgegenstand sind Vorschläge zur Didaktisierung ausgewählter Texte von Lyrikflugblättern zum Zwecke der Sensibilisierung der Lernernden zur toleranten Wahrnehmung fremder Kulturen und fremder/anderer Menschen im Allgemeinen. Wir gehen von der Zweckmäßigkeit des Literatureinsatzes aus und betrachten Literatur als einen Anlass zum handlungsorientierten, pragmatisch-funktionalen und interkulturellen Unterricht. Die Autoren begründen anhand einer breiten Palette von Aktivitäten zur Behandlung dieser Texte im DaF-Unterricht (vier Etappen zugeordnet), dass Gedichte von Lyrikflugblättern des Literaturkreises PODIUM durchaus einen Platz im DaF-Unterricht verdienen, denn sie vermitteln einerseits hervorragend landeskundliche Informationen über die Zielsprachenkultur, über ihre Geschichte, Gebräuche und den Alltag (z.B. Franz Hütterer *Sozialpartnerschaft, sprachlich*, Hans Eggerth *Sonntagvormittag* (1974), *Österreichischer Geschichtsunterricht* von Peter Paul Wiplinger (2003), *heldentaten*

von Elfriede Haslehner (2001) oder *Nathan Fischmann* von Konstantin Kaiser (2017), andererseits thematisieren ausdrücklich Toleranz und Respekt den fremden Kulturen gegenüber (z.B. Alois Vogel *Einem Freund von gestern* (1971) und *Rassentrennung* (1975), Doris Mühringer *Hier* (1971), Alfred Gesswein *Der Fremdarbeiter* (1974) oder Ilse Tielsch-Felzmann *Vorschlag* (1976).

ХУДОЖНІ МОЖЛИВОСТІ РОМАННОГО СИНТЕЗУ

МЕЖІ ХХ-ХХІ СТОЛІТЬ

Белявська М. Ю. (Харків)

Роман як жанр, а також як суцільна культурна практика, постає сьогодні однією із провідних хвиль у мистецтві, стверджуючись у своїй різноманітності, але, у той самий час, зазнаючи кризових процесів, що протікають в ідейному, художньому та формальному полях структури. Питання жанрової класифікації творів сьогодення постає перед науковцями все більш складним, оскільки літературний доробок межі ХХ–ХХІ ст. є тріумфом фантазії над сталими межами літературної організації. Тут, вочевидь, домінує творчий задум над необхідністю відповідності законам літературної систематизації. Дослідження загальних та окремих рис естетики сучасного французького роману, проведені Р. Оде, І. Боделлем, Б. Бленкеманом, Ф. де Шалонж, Д. Віаром та іншими сучасними літературними теоретиками, виявляє як на рівні художніх засобів, так само й на рівні стилістики та жанрової форми творів, що робить неможливим виокремлення будь-якої панівної літературної школи, домінуючої тенденції або ж провідного руху. Але, як доводять дослідження, сучасний французький роман можна умовно поділити за своєрідними тенденціями: роман як ідея, роман як гра, роман як світосприйняття та роман як відбиток реальності.

Французький роман як відголос колективного несвідомого уявного, пройшовши довгий шлях формотворчих трансформацій від наслідування чіткого жанрового канона, крізь етапи поетичного, або експериментального роману, досяг сьогодні рівня невичерпної естетичної гібридизації. Головним чинником процесу

варіювання жанру сьогодні виступає міжнауковий дискурс, що водночас є для нього плідним ідейним джерелом. Починаючи з діалогу із філософією, який знаходить вираження, наприклад, у романах Ж.-Ф. Гуссена або П. Брюкнера, а також із актуальним у літературі сьогодні психологічним, навіть психоаналітичним дискурсом, утіленим, насамперед, у психологічній манері оповіді, а також у психологізмі на рівні художніх образів, залучаючи до діалогу гуманітарні науки, роман, крізь призму літературної критики, та оперуючи естетичними категоріями мінімалізму, вбачається тепер як результат яскравої художньої новизни.

Неможливо оминати й такий впливовий факт, що з появою та розвитком комп'ютерних технологій, аудіо- та відео-інсталяцій, романний світ зазнав радикальних змін. Формовий та композиційний складники жанру відображають у колажному виді тенденцію появи фрагментарного мислення, світосприйняття та світовідчуття, продовжуючи таким чином традицію постмодернізму. Яскравим прикладом такого роману є «In Situ» (1999 р.) П. Буве, який постає спробою «романування хаосу», шокуючи неймовірністю дезінтегрованих та колажованих елементів, а також алогічного вибору пунктуаційних засобів та форми організації тексту на сторінках книги. Поява альтернативного світу віртуальних ігор, імітування та створення альтернативної реальності приводить сьогодні до появи таких творів як «Corpus simsi» (2003 р.) Х. Делом, фантазійної мішанини тексту та елементів симулятивної комп'ютерної гри «Сімсоні» («The Sims»).

Наведені приклади сучасного романного жанру свідчать про перехід до якісно нового та концептуального етапу у літературі, фікціональність якого ґрунтується на грі понять реальність – вимисел – віртуальність, час – часопростір, тіло – матеріальність – відчутність, понять мови та гри. Поява альтернативних текстуальних структур вимагає масштабного дослідження на рівні модерацій у межах романного жанру. Сучасний роман неможливо розглядати крізь ту ж саму призму, що й романи великих класиків. Недоцільно сьогодні й ставити знак порівняння між цими одиницями ніби то одного жанру, настільки

багатоаспектним та синтезованим постає його втілення на межі ХХ-ХХІ століть. Він пропонує читачеві дуальну панораму: спробу відтворення митцем картини світу, що є радикально іншою у порівнянні з «вчорашньою», або ж навпаки, пошук шляхів дорівнятися класичним літературним доробкам, знайти своє місце у традиції та укорінитися у вічності, продовжуючи її.

СТАМБУЛЬСЬКА МЕЛАНХОЛІЯ В ТВОРЧОСТІ ОРХАНА ПАМУКА, МАТІАСА ЕНАРА, ГАЛИНИ ПАГУТЯК

Бовсунівська Т. В. (Київ)

Існує безліч літературних відсилань до цього славетного міста, проте хочу звернути увагу на приховану метафізику стамбульської меланхолії, заснованої на пригадування часів величі Османської імперії. У романі «Стамбул місто спогадів» О.Памука стамбульська меланхолія постає чорно-білою та непорушною; у романі «Компас» М. Енара – опіумною та крихкою; у Г. Пагутяк як туга за християнським наверненням предків серед величних пам'яток. Варіації стамбульської меланхолії (до речі, це назва О. Памука) та форми й наслідки її протікання (аж до суїцидальних) у душах героїв творів просто незліченні, проте можна говорити про специфічний урбаністичний код східної меланхолії, яка поглинає всіх, хто сміливо вирушає на Схід, зневажаючи метафізику цього світовідчуття та сподіваючись на своє домінування над нею. Як зазначають всі три письменники, нікому з них не вдалося запобігти цьому вирішальному впливу Стамбула.

Стамбульська меланхолія постає не просто як психологічний феномен, але і як культурний код Сходу-Заходу і саме у цьому аспекті вабить сучасних науковців. Особливості осмислення цього феномена у творчості Памука, Енара та Пагутяк, як це не дивно, співпадають: 1) стамбульська меланхолія є частиною «неспокійних мрій нещасної душі», за визначенням Жана Старобінського; 2) вона не належить тільки Стамбулу, а характеризує Схід в цілому, як би далеко його межі у творах не простягались; 3) стамбульська меланхолія підсилена музичними,

живописними, літературними кодами як письменників Заходу, так і Сходу; 4) попри актуальність стамбульської меланхолії для письменників, докладне її відтворення у текстах, вона досі представляє таємницю для теоретиків та не потрапляє до жодної з існуючих класифікацій (наприклад, К. Юханнісон, чия праця «Історія меланхолії» (2009) претендує на вичерпне осмислення явища).

ПОСТКОЛОНІАЛЬНИЙ СИНДРОМ У ЗБІРЦІ ГАЛИНИ ПАГУТЯК «ГІРКІ ЗЕМЛІ»

Бокшань Г. І. (Херсон)

У повісті-містерії «Гіркі землі» ключовий мотив заробітчанства закордоном постає як прояв постколоніального синдрому: українці, які їдуть до Італії, заражені комплексом меншовартості, що змушує їх схилитися перед усім іноземним. «Травмована колоніалізмом свідомість»[3] спричиняє зневагу до свого й пієтет перед чужим: удома жінки-заробітчанки «готували піцу, лазанью і ризотто, пили тільки італійську каву. <...> дивилися італійські канали» [1, с. 68]. Г. Пагутяк пише: «<...> істота з постколоніальним синдромом любить тільки себе і підтримує тільки імпордне, бо звикла з дитинства молитись на чеські стінки і німецькі люстри» [2].

Подібні ознаки постколоніальної ментальності зображено й в оповіданні «999»: у прикордонних містечках «живуть з Польщі, і, вертаючись з неї, нічого не вчаться, тільки порівнюють, як там добре і як тут зле» [1, с. 208].

В оповіданні «Жінка з Горлівки» мотив братовбивчої війни розгортається як пов'язаний із постколоніальним синдромом суспільний невроз, що полягає в розколі української ідентичності: жителі Сходу зневажають «західняків», убачаючи в них потенційну загрозу. Славка повернулася до матері в рідний Урїж, щоби перебути важкі часи в Горлівці, де лишилися її чоловік та син: «І сусіди дуже дивувались, як то вона їде на Бандерівщину, її ж там уб'ють» [1, с. 153].

Отже, мотиви збірки «Гіркі землі» Г. Пагутяк оприявнюють семантику постколоніального синдрому, що виявляється як «інтерналізований негативний образ самого себе» та «взаємовиключні ідентичності» [3] сучасних українців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пагутяк Г. Гіркі землі. Вінниця : Теза, 2016. 224 с.
2. Пагутяк Г. Постколоніальний синдром у культурі. URL: <http://pahutiak.com> (дата звернення: 02.01.2018).
3. Рябчук М. Постколоніальний синдром. Спостереження. Київ: К.І.С, 2011. 240 с.

ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У СЕМИКЛАСНИКІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ НОВЕЛИ ЛЮБОВІ ПОНОМАРЕНКО

«ГЕР ПЕРЕМОЖЕНИЙ»

Бондаренко Л. Г. (Херсон)

Чинна програма з української літератури передбачає розгляд у 7-му класі твору сучасної української письменниці, учителя-філолога за фахом Любові Пономаренко «Гер переможений». У цій новелі авторка звернулася до болючих сторінок нашої історії. Події відбуваються після закінчення Другої світової війни. Мова йде про ставлення цивільних до полонених німців, які працюють на відбудові зруйнованого українського містечка. Тому не випадково автори програми спрямовують словесника під час опрацювання твору на розкриття загальнолюдської ідеї гуманізму й толерантності. Серед очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності – розуміння школярами значення самих понять «толерантність» і «гуманізм», а також усвідомлення ними ролі й значення гуманізму, толерантності в розвитку людства і духовності кожної людини. Досягнення цих завдань передбачає цілеспрямовану роботу на всіх етапах опрацювання епічного твору у сьомому класі. Готуючи учнів до сприйняття тексту, обговорюємо з ними актуальність проблеми ставлення до військовополонених та значення понять «гуманізм» і «толерантність». Під час

словникової роботи звертаємо увагу на слова німецького походження та мету їх використання авторкою. Оскільки на вивчення новели відводиться лише дві години, звертаємося до комбінованого шляху аналізу з особливим акцентом на проблемно-тематичній складовій. Ставимо перед учнями, зокрема, такі запитання і завдання: *Наведіть із тексту рядки, що особливо Вас вразили. Хто із персонажів перебуває у центрі змальованих подій? Яким ви його уявляєте? З яких слів ви відчуваєте авторське ставлення до учасників подій? Поясніть його. До якої думки приводить читача авторка, розповідаючи цю історію? Поясніть назву твору. Свої міркування обґрунтуйте.* Як підсумок, пропонуємо школярам підготувати плейкасти за розглянутою новелою про гуманізм і толерантність.

QUELQUES REMARQUES SUR MON EXPERIENCE DE DIDACTIQUE EN UKRAINE

Bruneau B. (Paris)

Je suis impressionné par la connaissance de la culture et civilisation française dont dispose l'étudiant ukrainien moyen qui assiste à mes cours. Cela m'amène à réviser mes propres classiques tout en nuancant – parfois malgré moi- certains stéréotypes flatteurs tels que « les français sont tous très cultivés ; ils citent régulièrement leur grands auteurs...

J'apprends également beaucoup sur la diffusion d'une culture francophone actuelle et populaire : en effet, si je savais évidemment que les monstres sacrés tels qu'Hugo ou Zola avaient depuis bien longtemps traversé les frontières de l'Hexagone, j'ignorais que des écrivains contemporains comme Marc Levy, ou des chanteuses telles que Patricia Kaas ou Lara Fabian étaient célèbres en Ukraine, à fortiori au sein de la jeunesse.

Cela m'a rapidement permis d'introduire en classe des supports aussi divers que certaines des chansons « incontournables » du patrimoine français, d'autres plus récentes ou moins connues, des poèmes, des interviews de chercheurs, etc.

J'ai par ailleurs tenté de faire participer les étudiants à des jeux de rôle, afin de travailler encore l'oral et la communication. Les résultats allant croissant au fil des séances, grâce à une confiance de plus en plus grande chez les étudiants – et aussi chez moi- je pense à présent que la clé d'une participation orale réussie dans la classe procède d'une méthodologie variée – qui suscite l'intérêt de l'apprenant, ménage ses éventuelles craintes, maintient son attention... – mais aussi et surtout d'une relation de confiance que l'on ne peut instaurer sans l'aide du temps (au moins un peu).

Enfin, je souligne que l'aisance et l'enthousiasme des étudiants quant à des messageries telles que Whatsapp, Viber, Telegram... m'a initié à un usage plus « professionnel » de ces dernières (plateformes idéales pour échanger des informations utiles telles que devoirs, fichiers vus ou à voir, etc...mais aussi pour échanger de manière plus libre et informelle comme sur un chat' ou forum « standard » dont la seule particularité ici est de n'admettre que le français.

Le recours à ce type de messagerie permet aux étudiants de dialoguer entre eux, voir de s'entrecorriger, et réduit peut-être en partie la distance qui les sépare de l'enseignant.

ТЕКСТОВИЙ КОНЦЕПТ *НОРМА ПОВЕДІНКИ* В НІМЕЦЬКОМОВНИХ БУВАЛЬЩИНАХ

Бучіна К. В. (Харків)

У доповіді розглядаються тексти німецькомовної фольклорної бувальщини (далі – НФБ), яка є жанром неказкового прозаїчного фольклору, що передбачає історію про зустріч людини з нечистою силою, невидимим світом (духами, привидами, відьмами, чортами, підземними чоловічками тощо): ... *aber alserihnaufheben wollte, erhielt von Poppele, der plötzlich da stand, ein tüchtige Ohrfeige, wobei er selbesprach: »Den Kegellassest Du liegen; Du hast ihn gehabt, warum hast Du ihn nicht behalten!« (Poppele beschenkt Arme).* Уважаємо, що одним із провідних текстових концептів, який вербалізується у текстах НФБ, мегаконцептів за О.М. Приходьком [1], є *НОРМА ПОВЕДІНКИ* під час

зустрічі з надприроднім. Релевантним для дослідження є поняття поведінкового концепту, яке пропонує І.І. Чесноков, згідно якого подієвим концептом є ментальне уявлення про відповідну подію/дію. Когнітивні ознаки такого концепту зумовлюються загальними характеристиками комунікативної поведінки, яка може відповідати або не відповідати нормам поведінки себе з надприроднім світом. Подієві концепти відповідають ментальній пропозиційній моделі ХТОСЬ РОБИТЬ ЩОСЬ, у випадку НФБ – АДРЕСАТ РОБИТЬ ЩОСЬ: *Als er anfing, den Feldberg zu besteigen, rief hinter ihm eine Stimme: »Ne, ihr geht ja fehl, wenn ihr auf den Feldberg wollt, so müßt ihr den andern Weg einschlagen!« (Geist gebannt).*

ЛІТЕРАТУРА

1. Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики: монографія. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.
2. Чесноков И. И. Месть как эмоциональный поведенческий концепт (опыт когнитивно-коммуникативного описания в контексте русской лингвокультуры): автореф. дис. ... докт. филол. наук: спец. 10.02.19 «Теория языка». Волгоград, 2009. 44 с.

ПОЕТИЧНИЙ СВІТ ЗБІРКИ «ОЗОН» ОЛЕКСИ РІЗНИКІВА

Васильєва К. П. (Одеса)

Олекса Сергійович Різників (Різниченко) – український письменник і мовознавець, автор багатьох поетичних збірок, прозових книг, мовознавчих досліджень, документальної публіцистики, лауреат низки літературних премій, просвітянин і громадський діяч, незламний патріот-дисидент. Будучи двічі репресованим (усього відбув 7 років ув'язнення і таборів), до масового читача він приходить лише наприкінці 1980-х – на початку 1990-х років. Хочемо зупинитися на першій збірці О. Різниківа «Озон», яка з усіх книжок поета мала найдраматичнішу біографію. Незважаючи на численні рецензії та відгуки

актуальним лишається питання вивчення її поетичного світу як першої спроби пера. У цьому полягає мета нашої роботи.

З приводу виходу своєї збірки автор жартував: «від СОБОЗОНУ до ОЗОНУ» [2, с. 84]. «СОБОЗОН» – це вигадана організація «Союз боротьби за освобождение народа», від імені якої О. Різників разом з В. Барсуківським підписали антипартійну листівку, складену 1958 року у Первомайську та поширену у Кіровограді та в Одесі, за яку й отримали півтора року таборів. «Хлопцям ще в той далекий рік подобалася ця аббревіатура через наявний там озон!», – підкреслює М. Суховецький [2, с. 84]. Винесений у заголовок збірки незвичний образ якнайкраще відбиває сутність індивідуального стилю О. Різників. Автор прагнув кращої, чистішої долі для себе, своїх побратимів, мріяв про оновлення рідної країни. «Озон» – символ духовного очищення, свободи, пробудження українського духу, оздоровлення суспільної атмосфери. До своєї збірки автор включив 90 поезій, кожна з яких розкриває внутрішній світ ліричного героя, його болі, мрії, прагнення, інтимні та громадські переживання. У збірці наявні патріотичні, пейзажні, любовні мотиви, переважають поетичні твори про особисте життя, яке тісно переплітається з історичною долею народу та країни, лунають заклики («Приземленість, приреченість – прощай!», «Постій, подумай тут якусь часинку – / всотаєш в кров душі Русі частинку»), філософські узагальнення («І все ж є щастям голосистість / по безголосості німій!», «Бо поет – це серце / роду і народу, / коренем вкорінений / у єство його», «Мене п'янить сильніше за вино – / багатокрилість!»). Ключовими образами збірки є *час, біль, земля, крила*. Досить поширеною стилістичною фігурою збірки є риторичне звертання; багато слів наведено з суфіксами суб'єктивної оцінки, що виражають ніжність, тепло, любов автора до світу.

Окремої уваги заслуговує сонетний цикл «Двострунне грало», у якому кожний сонет написаний з використанням лише двох рим, замість звичних п'яти-семи, що підкреслює діалектичну суть сонетної форми, відтворює двоїстий

характер життя поета-в'язня, адже більшість сонетів були написані під час другого ув'язнення (11.10.1971 – 11.04.1977 рр.)

Як і більшість письменників-шістдесятників О. Різників зберіг свою гідність в атмосфері брехні, знущань, насильства, створив у поетичних і прозових творах власний унікальний світ, який потребує детального вивчення.

Талановита творчість О. Різніківа – яскравий приклад того, яким повинен бути українець, патріот своєї держави. Його твори пройняті любов'ю до рідного краю, репрезентують українців як сильний і незламний народ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Різниченко О. Озон: поезії. Одеса: Маяк, 1990. 85 с.
2. Різниченко О. Озон-2: поезії. Одеса: Ка-до, 2006. 154 с.

АУДІЮВАННЯ ЯК АКТИВНИЙ ВИД МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Віротченко С. А. (Харків)

Європейський вибір нашої держави відкриває нові перспективи співробітництва з іншими країнами, сприяє зміцненню позицій України у світовій системі міжнародних відносин. У нових умовах розвитку суспільства змінюється підхід до освіти в цілому і мовної освіти зокрема. Переосмислюються концепції мовної освіти, у тому числі і для немовних вищих навчальних закладів. Зростання статусу іноземної мови як засобу спілкування позначається не тільки на умовах, але й на змісті навчання, спонукає до пошуку нових підходів, модернізації теоретичної бази побудови системи навчання. Успіх усної іншомовної комунікації у сфері професійного спілкування залежить від того, наскільки точно й повно сприйнята інформація. Отже, існує необхідність навчати здобувачів вищої освіти ефективних способів розуміння іноземної мови на слух. Можна погодитися з думкою про те, що навчання аудіювання здобувачів вищої освіти буде більш ефективним, якщо спрямувати процес навчання цього виду мовленнєвої діяльності на формування стратегій аудіювання, що являють собою спосіб досягнення мети (розуміння мовлення), обраний свідомо, навмисно і планомірно,

та реалізується на основі комбінування знань, навичок і вмінь сприйняття та розуміння іноземної мови на слух. Аудіювання є складним психолінгвістичним процесом сприйняття, розпізнавання й розуміння мови, який супроводжується переробкою отриманої інформації, що зумовлено лінгвістичним і практичним досвідом реципієнта, та передбачає рефлексивну оцінку цієї інформації у внутрішній мові.

Виокремлюють структурне, лінгвістичне і смислове прогнозування. Так, слова існують в пам'яті не ізольовано, а складають систему лексико-семантичних відношень. Аудіювання починається зі сприймання мовлення, під час якого завдяки механізму артикулювання слухач перетворює звукові (а якщо він спостерігає за мовцем, то й зорові) образи в артикуляційні. Від того наскільки точною буде «внутрішня імітація», залежить і майбутнє розуміння. Однак правильне внутрішнє озвучування є можливим лише за умови добре сформованих вимовних навичок у зовнішньому мовленні. Отже, аудіювання є комплексною мовленнєвою розумовою діяльністю, яка ґрунтується на природних здібностях людини, вдосконалюється в процесі її розвитку та дає їй можливість розуміти інформацію в акустичному коді, зберігати її в пам'яті, відбирати й оцінювати її згідно з інтересами чи поставленими завданнями.

ПОСТКОЛОНІАЛЬНІ РИСИ У ТВОРЧОСТІ Г. ГАРСІЯ МАРКЕСА

Водяницька Д. М. (Харків)

Постколоніальна критика постала лише в 1990-х рр., завдання якої полягало у розвіянні усіляких канонів щодо усталених поглядів на літературу, що були поширені ліберальним гуманізмом. Універсальність цього підходу полягає в тому, що починаються позбуватися нав'язані століттями думки щодо «великої літератури», якій надавали універсальне значення і яка ігнорувала культурні, соціальні, національні відмінності досвіду та світогляду

Манера письма Г. Гарсія Маркеса (1927-2014 рр.) поклала початок новому та незвіданому стилю латиноамериканської поезики.

«Сто років самотності» (1967 р.) розцінюється, як витвір, що зробив універсальним концепцію магічного реалізму. У ньому автор втілює свій досвід та переживання від прочитання легенд та фантастичних історій, з якими познайомився у дитинстві, та які дозволили йому розвинути безмежну фантазію, доповнену всілякими зображеннями. Літературна підготовка, яка, очевидно піддалася впливу В. К. Фолкнера, змусила його писати про зрозумілі та реальні історії, певних персонажів та, беручи за основу, писав про історію Колумбії та латиноамериканську реальність, із тим, висвітлював наявність історичного аспекту: громадянські війни, насильство, військові повстання і т.д.

Колорит латиноамериканського етносу має не тільки своє власне забарвлення, традиції та повір'я, а й наштовхує письменників на створення нової, «іншої» літератури, тим більш тих, які й самі жили у цьому середовищі. Країни Латинської Америки належать до окремої цивілізації, а саме до тієї, що включає в себе як західні риси, так й елементи традиційних і усталених місцевих індіанських культур.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баррі П. Вступ до теорії. Літературознавство та Культурологія; [пер. з англ. О. Погинайко]. Київ: Смолоскип, 2008. 360 с.

МЕХАНІЗМИ ДІЇ УНІВЕРСАЛІЙ У СИСТЕМІ МОВИ

Вороніна М. Ю. (Харків)

Функціонуючи у соціальному середовищі, мова дотримується законів цього середовища. Людина розширює своє пізнання світу, переосмислює його, використовує нові механізми, створює нові засоби мови. Ритм життя прискорюється, і мовленнєвий процес, у свою чергу, стає більш раціональним і економним. Надати максимум інформації, застосовуючи мінімум слів – таким є універсальний постулат, який домінує у системі сучасної французької мови. Якщо звернутися до царини словотворчих процесів, то, перш за все, увагу привертає

велика кількість абревіатур у різних сферах життєдіяльності: *bac, prof, psy, labo, agro, collabos, appart, commed'hab, c'estperso* та інші.

Принцип економії органічно поєднується з іншим фундаментальним принципом – тенденцією до розвитку, до оновлення, до досконалості, що виявляється у створенні нових мовних засобів та використанні нових механізмів. Деякі з новоутворених слів, набуваючи досить громіздких форм, суперечать закону економії: *intergénérationnel (rapports), transgénérationnel (artiste), indifférentisme* тощо.

Іноді нові словоутворення викликають подив лінгвістів і здійсмають дебати з приводу чистоти та ясності французької мови (*starisation* від *star*; *matignoniserledébat* від *l'HôteldeMatignol*). Характер таких утворень здебільшого є нестійким, ефемерним, але деякі з одиниць закріплюються у офіційних словниках (*indifférentisme*).

Наявність протилежних тенденцій у розвитку мови пов'язана із сучасним розумінням мови як системи, тобто як сукупності елементів, що утворюють цілісний, здатний до самоорганізації й адаптації організм, єдність зв'язків в якому досягається збалансованою дією загальних, іноді протилежних по своїй природі, законів. Актуальним для сучасної теорії універсалій є установка на інтерпретацію цих законів, а вихід за межі внутрісистемної інтерпретації надає нові можливості пояснення їх дії.

ПОРТРЕТНИЙ ОПИС У ДОКУМЕНТАЛІСТИЦІ ЯК ФРЕЙМ

Галич А. О. (Старобільськ)

В останні десятиліття в літературознавчій семіотиці все більшого поширення набуває термін «фрейм», що походить від англійського слова «frame», котре перекладається як «рамка, каркас, окремий кадр фільму»; «будова, структура, система». Поняття фрейму зі значенням: ієрархічно впорядкована структура даних для відтворення стереотипної ситуації, тип моделювання певної

стандартної реальності – уведене до наукового простору в 1974 р. М. Мінським у монографії «Фрейм для репрезентації знань» (1979).

Етимологічне значення слова «фрейм» перегукується з поняттями «портрет», «кадр» (кожен кадр відеозйомки є окремим фреймом), що й зумовлює доцільність коментування специфіки наповнення його змістом в описі зовнішності героя документального твору. Портрет у його тканині – структурно й тематично чітко означений фрагмент, що представляє еталонні мовленнєві ситуації, добре відомі з життєвого досвіду письменника або спеціальних знань, пов'язаних з потребами лаконічно змалювати характер історичної особи через її зовнішність, щоб стати в структурі документального твору площиною для нових ситуацій (сцен), якими можуть бути будь-які життєві колізії документального персонажа, що, однак, у творчій стратегії образу та у сприйнятті його читачем коректуються портретним описом. Сказане дає підстави кваліфікувати портретний опис як фрейм. У ситуації, стандартній для будь-якого письменника, – змалювання зовнішності свого героя – автор документального твору оперує класичними фреймами й докладає чимало зусиль, щоб створити нові. Він оживлює у своїй пам'яті змістову і формальну структуру образних словесних портретних описів – фреймів, своєрідних «шматочків» інтелектуальної й культурної системи українського народу, почерпнутих з фольклору, створених іншими митцями, щоб означити нову ситуацію, відкоректовану творчими планами, жанровою природою твору, зосередженням уваги на відтворенні зовнішності й характеру реальної особи за документальними джерелами.

СЕМІОТИЧНА ХОРА ЯК ТЕОРЕТИЧНА ПРОБЛЕМА

Галич В. М. (Рівне)

Досить складне за походженням, змістом та функціями поняття «хора», відіграє важливу роль у розумінні знакової природи літературного тексту. Термін, запроваджений Платоном у трактаті «Тимей» (360-350 рр. до н. е.), у новітню добу трансформувався у відповідності до запитів постмодернізму у вияві дефініції

«семіотична хора», уведеної до літературознавчого дискурсу французьким теоретиком літератури Ю. Крістєвою. Історія поняття «хора», еволюції його термінологічного змісту від античності до сучасності пов'язана з ускладненим розумінням відношень передтекстової дійсності, автора, тексту та вже відчуженого творчого продукту як здобутку реципієнта, розкриває естетичну природу семіотичної хори. Це дозволяє говорити про її продуктивність у літературній творчості, заявити про потребу її дослідження. Огляд різних концепцій сучасних семіотиків-хорологів, позначених постструктуралістськими тенденціями акцентування на процесі означування, а не на значенні, дав можливість осмислити місце семіотичної хори в процесі текстотворення як пре-передтексту, указати на вектори її соціалізації (адже вона народжена із біологічних і соціальних імпульсів сформувати ідею, матеріалізувати думку, оживити соціальну пам'ять у слові). Урахування контексту понять, що пов'язані із семіотичною хорою або описують її (гено-текст, фено-текст, трансфер, трансвербальність, трансісторичність, анамнезис, інтелігебельність) сприяють осмисленню її особливостей у літературній творчості. *Семіотична хора* – це згусток інтелектуальної та емоційної енергії, пульсуючих психічних та соціальних імпульсів, наділених множинністю значень та соціально маркованих інтенцій, що передують претексту й процесу вербалізації задуму. Вона динамізує й скеровує процес текстотворення, переводить медіума в статус суб'єкта, автора задуму, наратора-комуніканта. Хора осягається лише розумом, мисленням. Невидимість, невизначеність, постійний стан руху й «блукання» її між конотаціями та духовна природа хори становлять фундамент її інтелігебельності.

«АЗАЗЕЛЬ» Б. АКУНІНА – ПОЧАТОК ВЕЛИКОЇ МІСТИФІКАЦІЇ

Галич О. А. (Рівне)

Коли двадцять років тому, у лютому 1998 року, вийшов роман Б. Акуніна «Азазель», ніхто не думав, що він стане початком гігантського творчого проекту письменника, сутністю якого стане впровадження у свідомість читачів образу

Ераста Петровича Фандоріна як неперевершеного сищика всіх часів і народів, чия біографія, точніше квазібіографія стане обростати все новими подробицями й легендами, до якої будуть залучені цілі покоління предків і нащадків, а географічним простором стане ледве не вся земна куля: Росія, Англія, Німеччина, Франція, Японія тощо. І ось, у лютому 2018 року, з'являється останній роман фандоріани з інтригуючою назвою «Не прощаюся», що ніби передвіщає – творчий проект буде продовжено. А починалася історія життя і діяльності цього вигаданого фантазією письменника героя в романі «Азазель» досить просто, як і в багатьох детективах інших авторів. У Москві в Олександрійському саду сталася надзвичайна подія. Юнак *«у вузьких картатих панталонах, сюртуці, недбало розстебнутім над білим жилетом, і круглому швейцарському капелюсі»* [1, с. 4], покінчив життя самогубством пострілом у скроню.

Обставини склалися так, що розслідувати цю справу взявся колезький реєстратор Ераст Петрович Фандорін, який лише третій тиждень служив у розшуковому управлінні, а його начальник, Грушин, не бачив у ньому жодних перспектив заявити про себе в справі розшуку злочинців. Проте саме цей роман Б. Акуніна став тим трампліном, що дав можливість автору утвердити постать молодого сищика, наділеного великими інтелектуальними здібностями, аналітичним складом розуму, хоробрістю, умінням передбачати ситуацію. По суті, письменник створює біографію молодої людини кінця XIX ст., яка завдяки вписуванню в історію, знайомству з реальними людьми свого часу, співпраці з ними, в наступних творах перетворює її на квазібіографію супергероя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акунин Борис. Азазель. - М.: Захаров. - 2010. - 302 с.

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙНО-ХУДОЖНЬОГО СТАТУСУ ЦИРКУ В ПРОЗІ ХХ СТОЛІТТЯ

Гальчук О. В. (Київ)

Спільне для Заходу і Сходу циркове мистецтво міцно ввійшло у світовий історико-культурний контекст. Його атрибутивні ознаки як амбівалентного і межового явища зумовили множинність інтерпретацій у художній літературі, де він функціонує в ролі образу/мотиву/теми/концепту. Актуалізація образу цирку в літературі ХХ ст. спричинена формуванням модерністського типу свідомості, у результаті чого в художню практику запроваджуються принципи відмови від міметичного зображення соціально-історичного буття, наявності реалістичного і символічного планів у сюжетобудові, застосуванні ігрової стратегії, сублимації багатогранності світу у свідомості персонажів тощо.

У творах письменників із виразним тяжінням до міфологізації цирк є одним із варіантів «іншого світу» зі специфічним часопростором, системою цінностей і особливим героєм. Так, у романах Ф. Кафки («Америка»), Г. Гессе («Степовий вовк»), М. Булгакова («Майстер і Маргарита») «магічні театри» уособлюють парадоксальність світу, «територію» ініціації персонажів, образ «потойбіччя».

Утеча героїні «Галасу і шаленства» В. Фолькнера з циркачем «запрограмована» розташуванням цирку за межею окресленого автором міфопростору, а отже, у зоні домінування зла. Спільним для названих творів є функціонування образу цирку як засобу моделювання містичної прози.

У романі Г. Гарсія Маркеса «Сто років самотності» циркове мистецтво містить уявлення про ідеал, про виняткові фізичні можливості і здібності людини, а також пов'язаний із пізнанням навколишнього світу у найрізноманітніших формах – від природно-фізичних до духовно-культових. «Доручивши» роль літописця історії роду Буендіа цирковому артистові Мелькіадесу, автор втілює характерне для феномену латиноамериканського роману трактування

фантастичного (дивовижного), інтегрованого в дійсність і таке, що корелює зі світовим таємним знанням.

L'INCONTRO TRA LINGUE E CULTURE NELL'INSEGNAMENTO/APPRENDIMENTO LINGUISTICO

Gatti M. C., Gilardoni S. (Milano)

Il binomio lingua/cultura è centrale nel discorso glottodidattico, in cui la lingua può essere definita, in una dimensione antropologica, come un “precipitato” della storia e della cultura di un popolo (Freddi 1987, 1993). Imparare una lingua implica l’acquisizione di competenze linguistico-comunicative in L2, ma significa anche penetrare nell’universo culturale di una data comunità linguistica. Un insegnante di lingua ha quindi il compito di sostenere e guidare lo sviluppo delle competenze linguistico-comunicative nella L2, ma anche di favorire l’accesso alle espressioni culturali della lingua oggetto di insegnamento/apprendimento.

Il nesso esistente tra lingua e cultura viene adeguatamente compreso nell’ambito degli studi della scuola semiotica moscovita-tartuense, che ha elaborato un concetto di cultura intesa come un sistema semiotico complesso, ossia un sistema di segni soggetto a regole strutturali (Gatti 2003; Rigotti 2005).

L’esperienza linguistica si basa sull’attività legata alla cultura e pertanto lingua e cultura sono considerate come indivisibili: come sottolineano Lotman e Uspenskij, “non è ammissibile l’esistenza di una lingua (nel senso pieno del termine) che non sia immersa in un contesto culturale, né di una cultura che non abbia al proprio centro una struttura del tipo di quella di una lingua naturale” (Lotman, Uspenskij 1987, p. 42).

Se da un lato la lingua offre la forma del rapporto con la realtà, ossia “le categorie con cui il soggetto affronta la realtà nell’esperienza” (Rigotti, Cigada 2013, p. 89), la cultura, a sua volta, è da intendersi come una modalità possibile del vivere, come quel sistema che fornisce a una comunità la possibilità di entrare in rapporto con la realtà e di interpretarla.

La riflessione sul rapporto tra lingua e cultura porta a considerare, nel campo dell'insegnamento/apprendimento delle lingue, la questione dell'incontro tra diverse lingue e culture.

Gli obiettivi specifici della didattica delle lingue sono individuabili nella formazione della competenza nel sistema linguistico, ossia nello sviluppo delle abilità linguistiche attraverso la riflessione sulla lingua, e nella formazione all'applicazione della competenza nell'uso, cioè nella ricezione e produzione di testi in L2 (Gilardoni 2008). Ma occorre considerare anche finalità più generali dell'educazione linguistica, in cui, secondo un modello diffuso nella glottodidattica italiana, rientrano l'autorealizzazione del soggetto, la socializzazione e l'acculturazione. L'autopromozione e realizzazione del soggetto si riferiscono alla dimensione della competenza comunicativa in quanto strumento che concorre al compimento del proprio progetto di vita; la socializzazione rimanda alla dimensione pragmatica e socioculturale della L2 come strumento di interazione sociale; l'acculturazione implica la conoscenza e l'assunzione di modelli di comportamento e schemi di riferimento della cultura e della vita della comunità in cui viene usata la L2 (Freddi 1970, 1993, 1994; Balboni 1994, 2012). Lo studio delle lingue consente poi di assumere un atteggiamento di relativismo linguistico-culturale, un concetto ripreso in ambito glottodidattico da Freddi (1979): l'apprendimento di una lingua porta a sviluppare la consapevolezza che ogni lingua corrisponde a una specifica organizzazione dei dati esperienziali e che ogni modello culturale si presenta come una modalità di risposta originale ai problemi umani.

L'insegnamento/apprendimento delle lingue apre dunque all'incontro tra culture diverse e alla riflessione interculturale. Il soggetto che apprende una L2, a partire dall'appartenenza alla propria lingua/cultura di origine, potrà accostarsi ad un'altra lingua/cultura riconoscendo le differenze interculturali ma anche valorizzando gli elementi comuni, nella prospettiva della formazione di una competenza di interazione pluriculturale.

BIBLIOGRAFIA

2. Balboni P.E., *Didattica dell'italiano a stranieri*, Bonacci, Roma 1994.

3. Balboni P.E., *Le sfide di Babele. Insegnare le lingue nelle società complesse*, UTET, Torino 2012.
4. Freddi G., *Metodologia e didattica delle lingue straniere*, Minerva Italica, Bergamo 1970.
5. Freddi G., *Didattica delle lingue moderne*, Minerva Italica, Bergamo 1979.
6. Freddi G., *Insegnare l'italiano*, in Freddi G. (a cura di), *L'insegnamento della lingua-cultura italiana all'estero. Aspetti glottodidattici*, Le Monnier, Firenze 1987.
7. Freddi G., *Glottodidattica: principi e tecniche*, Canadian society for Italian studies, Toronto 1993.
8. Freddi G., *Glottodidattica. Fondamenti, metodi e tecniche*, Utet, Torino 1994.
9. Gatti M.C., *Pratiche di analisi semiotica in Jurij M. Lotman e Boris A. Uspenskij*, in Bettetini G. – Cigada S. – Raynaud S.- Rigotti E. (a cura di), *La Scuola*, Brescia 2003, pp. 141-165.
10. Gilardoni S., *Argumentation in classroom interaction. Teaching and learning Italian as a second language*, "L'analisi linguistica e letteraria", special issue, 2/2008, pp. 723-737.
11. Lotman Ju.M. - Uspenskij B.A., *Tipologia della cultura* [1973], trad it. di M. Marzaduri, Bompiani, Milano 1987.
12. Rigotti E., *Plurilinguismo e unità culturale in Europa*, in Cambiaghi B. - Milani C. - Pontani P. (a cura di), *Europa plurilingue. Comunicazione e didattica*, Vita e Pensiero, Milano 2005, pp. 307-319.
13. Rigotti E. - Cigada S., *La comunicazione verbale*, Maggioli Editore, Rimini 2013.

НОНКОНФОРМІЗМ У ЛІТЕРАТУРНІЙ СПАДЩИНІ

ФЕДОРА ТЕТЯНИЧА

Гладун Д. В. (Київ)

Федір Тетянич (Фрипуля) – радянський (український) художник-монументаліст, автор двох поетичних циклів («Канони»). Був представником андеграунду [2], проте, належав до Спілки художників СРСР. У віршах Федір Тетянич послідовно розробляє концепцію *Фрипуля* (філософсько-мистецьке вчення, основу якого склали категорії вічності, нескінченності, безмежжя) [3].

Під час аналізу поезій, помічено, що окреслене автором майбутнє (життя у космічних кораблях (біотехносферах) та дослідження позаземного простору [3]) в цілому не суперечить візії майбутнього у книгах радянських про-більшовицьких письменників-фантастів (Івана Єфремова, Анатолія Дніпрова тощо). Від решти Федора Тетянича відрізняє перформативна презентація тексту (поза будь-якою визнаною інституцією) у костюмах зі сміття у публічному просторі Києва [2].

Оскільки мистецтво перформанс випадало з інституційної парадигми СРСР, воно стало інструментом спротиву тоталітарному ладу у руках митців-нонконформістів (одеських концептуалістів, представників трансавангарду тощо). Акціонізм Федора Тетянича, відповідно, призводить до того, що презентовані перформативні тексти випадають із дискурсу офіційної української радянської літератури (до початку XXI століття вони існували в рукописному варіанті у форматі саморобних книжок), не привертають увагу дослідників чи критиків. Федір Тетянич потрапляє у поле зору науковців і журналістів, здебільшого, як художник-монументаліст і дивак-перформер, але не як автор літературних творів попри те, що писав в один час із Василем Стусом, Ліною Костенко та Василем Симоненком. На відміну від них, *Федір Тетянич відмовляється від традиційних для літератури медіа презентації тексту* (газет, журналів, книг) *на користь перформансу*. У контексті інституційної системи СРСР такий вибір митця розглядався як вияв нонконформізму [2]. Як наслідок, літературні твори

автора також вважаються відкрито-нонконформістськими попри те, що дана позиція у текстах опрорявлена нечітко.

Отже, постколоніальну модальність [1] літературної спадщини Федора Тетянича маркують, передусім, позатекстові чинники (перформативна форма презентації поезій).

ЛІТЕРАТУРА

1. Гундорова Т. Генераційний виклик і постколоніалізм на сході Європи. Вступні зауваження // Постколоніалізм. Генерації. Культура / за ред. Т. Гундорової, А. Матусяк. Київ: Лаурис, 2014. 336 с. С. 7-15.
2. Дослідницька платформа: Федір Тетянич. Канон Фрипуля // PinchukArtCentre. URL: https://pinchukartcentre.org/ua/exhibitions/doslidnitska-platforma_-kanon-fripulya.
3. Тетянич Федір Костянтинович // «Золотое сечение». URL: <http://ua.gs-art.com/artists/7075/>.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВПЛИВУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ФРАНЦУЗЬКУ ТА УМОВИ СУЧАСНОГО «ЖИТТЯ» АНГЛІЦИЗМІВ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Григор'єв М. В. (Харків)

Питання, яке постійно постає перед французьким соціумом у зв'язку із сучасним поширеним впливом англомовної культури і розмноженням англіцизмів усіх видів полягає у тому, чи збагачує це явище рідну мову або навпаки збіднює і нехтує її. У міжнародному полі діяльності сучасна англійська мова набуває все більше значення носія будь якої наукової, технічної і культурної інформації завдяки поширенню мережі інтернету та соціальним мережам, розвитку комп'ютерної галузі, економічному піднесенню англомовних азіатських країн та створенню міжнародного англомовного ринку освіти, який, як і всі означені фактори, все більше вимагає від французьких вузів забезпечення міжнародної освіти та наукових публікацій англійською мовою. Незважаючи на зростання

впливу англомовних носіїв інформації, французькі лінгвісти ще з 1990-х років визначають той факт, що опір і контроль на законодавчому рівні дає позитивні результати і запозичення складають десь 0,6-0,8 відсотків у сучасній французькій мові. Відповідно до їх оцінки, французька мова інтегрує досить невеличку кількість запозичень у порівнянні, наприклад, з німецькою або японською мовами. До того ж, досить велика кількість запозичень трансформується морфологічно, тобто пристосовується до французької мови і набуває інших семантичних значень. З приводу цього вчені визначають високу міру створення неологізмів на базі запозичень, що фактично переводить їх у категорію нових слів, що збагачують мову. Але поширення впливу англійської мови, як інструменту глобалізації, триває, що призводить до швидкої появи у мові слів і термінів, які не мають альтернативи у французькій мові. Цей процес є притаманним і іншим національним мовам, але Францію від інших країн у цьому вимірі відрізняє свідомо політика захисту та пропозиції французьких аналогів, що забезпечує французькій мові деяку лінгвістичну автономію.

L'EMIGRAZIONE RUSSA DOPO LA RIVOLUZIONE DEL 1917 E IL SUO SIGNIFICATO PER LA CULTURA EUROPEA

Dell'Asta A. (Milan)

La rivoluzione russa e il successivo colpo di Stato dell'Ottobre segnarono un momento di cambiamento radicale del mondo; all'interno di questo cambiamento, la tragedia che travolse l'impero russo produsse un fenomeno mai visto prima: con l'ondata migratoria che portò fuori dalla Russia oltre due milioni di abitanti, un intero paese si trovò fuori dei propri confini.

L'Europa d'allora, prostrata dalle distruzioni della prima guerra mondiale e nonostante fosse del tutto impreparata a far fronte a un fenomeno così nuovo, seppe ciononostante accogliere i profughi che venivano dall'ex impero zarista. Seppe superare antiche divisioni (i profughi portavano con sé tradizioni religiose e culturali molto diverse) e sospetti e paure assolutamente nuove (in Occidente arrivavano non solo

inermi cittadini, ma anche i resti ancora combattivi delle armate bianche e, soprattutto, arrivavano gli agenti del nuovo potere sovietico con una serie di operazioni sanguinose). In questa situazione, i profughi russi arrivati in occidente, invece di ripiegarsi su se stessi o di lasciarsi chiudere in un ghetto, divennero un vero punto di rinascita della civiltà europea e delle sue tradizioni cristiane: le circostanze, apparentemente del tutto sfavorevoli, furono invece vissute come una sfida alla libertà e alla responsabilità personali, e la riscoperta del cristianesimo non venne presentata come la riproposizione di valori astratti ma come la testimonianza di una vita capace di trasfigurare tutto il mondo.

ПРОБЛЕМИ КОЛОНІЗАЦІЇ В РОМАНАХ ХИМЕРНОЇ ФАНТАСТИКИ ЧАЙНИ ТОМА М'ЄВІЛЯ

Денісова Д. Д. (Суми)

У творчості сучасного британського письменника-фантаста Чайни М'євіля проблема колонізації займає одну з ключових позицій. Представляючи літературу чиненнайбільшої і наймогутнішої імперії минулого, М'євіль не відчуває ностальгії за колишньою величчю й зриває маски з благородних поривань колонізаторів на просторах своїх романів. Розкриваючи проблему колонізації, Чайна М'євіль використовує стратегію контрастування мотивів і вчинків імперій, які представляють світоглядну точку відліку творів, з альтернативним укладом і філософією життя інших народів. Прикриваючись благородними цілями торгівлі («Посол-місто»), поширення цивілізації («Залізна рада») або збереження миру («Залізна рада», «Шрам»), колонізатор насправді прагне лише поневолення й збагачення, не приносячи колонізованим народам нічого окрім горя й розорення, що засвідчують наступні тези за романами письменника.

Колонізація й расові утиски. Незважаючи на те, що осередок імперських апетитів світу Бас-Лаг місто Нью-Кробузон населене багатьма народами, вони не утворюють єдності. У місті панують сильні расові забобони й обмеження,

міжрасові зв'язки караються законом, а саме місто поділене на гетто («Вокзал загублених снів»).

Колонізація й руйнування. Там, де ступив чобіт колонізатора, панує пустка, втрачаються мистецтва, з'являються каліцтва й спаплюжені життя. Війна за розширення території ледь не призводить і до руйнування центру колонії Нью-Кробузону («Залізна рада»).

Колонізація й розбещення. Міф про моральну зверхність колонізатора, М'євіль руйнує у романі «Посол-місто» на прикладі Фестивалю брехні, який колонізатори влаштовують як дар місцевим жителям (Господарям), у яких відсутня здатність брехати: *«Наші послы, одначе, були людьми. Вони так само вправно брехали їхньою Мовою як і нашою, що приносило Господарям безмежне задоволення. До нашого прибуття, фестивалів брехні на планеті не було. Звідки їм було взятися? Вони з'явилися відколи ми заснували Посол-місто. Це був один із наших перших дарів Господарям»* (переклад наш) [1]. В обмін на цей та інші подібні дари, колонія Терра отримує від Господарів унікальний ресурс, який існує лише на їхній планеті.

Колонізація й одномірність. Світ колонізатора марковано стереотипністю мислення й упередженим ставленням до культури й світогляду інших народів, які часто постають більш складними й розвиненими ніж колонізаторські. Навіть персонажі романів, які не є виразниками імперської політики, тим не менш перебувають під хибним враженням, належачи до світу імперії («Вокзал втрачених снів», «Шрам»), що вказує на одномірність імперського способу мислення.

Колонізація й крадіжка вибору. Дії колоністів можна порівняти зі злочином, про який вони навіть не знають, «крадіжкою вибору». *«Забрати у когось право вибору...[означає]... забути, що хтось має свою власну дійсність, абстрагувати його... Коли хтось забувається, забуває про дійсність іншого, то чинить так, ніби він сам-один на землі... Коли він краде їжу, він забирає у іншого вибір її з'їсти; бреше про дичину – забирає у іншого вибір її вполювати; лютує й*

нападає без причини – забирає у іншого вибір не бути скаліченим чи не жити в страху» (переклад наш) [2].

Колонізація краде вибір не жити в страху, вільно користуватися своїми ресурсами, знаннями, мовою, традиціями та культурою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Miéville C. Embassytown // Pan Macmillan. 2011. URL: <https://books.google.com.ua>

2. Miéville C. Perdido Street Station //Random House Publishing Group. 2003. URL: <https://books.google.com.ua>

UN'EMBLEMATICA INFANZIA: GIANNI RODARI IN URSS

De Florio G. (Parma)

Se Pinocchio è il primo personaggio che viene in mente parlando di letteratura per l'infanzia italiana in URSS/Russia, Gianni Rodari è senz'altro il primo autore italiano per bambini a cui si pensa in Unione Sovietica e nei Paesi russofoni. I motivi sono molteplici: la sua opera, felicemente tradotta e letta a partire dagli anni Cinquanta, ma anche il suo spiccato orientamento ideologico e non per ultimo le sue doti umane di interlocutore e attento osservatore del presente – grazie alla poderosa esperienza giornalistica –, ne fanno un simbolo della letteratura per l'infanzia italiana e un maestro del gioco e dell'ironia.

Il presente articolo si propone di inquadrare la ricezione di Gianni Rodari in URSS individuando quale immagine di intellettuale straniero egli abbia lasciato e quale rappresentazione di infanzia e di letteratura per bambini sia riuscito a trasmettere in un Paese in cui la tradizione letteraria rivolta ai più piccoli era già di altissimo livello. Al pari del *Pinocchio* collodiano il suo *Cipollino* si trasforma in una *obraz* che si ripresenta nel tempo sotto varie forme di traduzione intersemantica e che, insieme alla filastrocche, è ancora oggi spunto per riflessioni artistiche e sociali sulla censura e sulla libertà.

BIBLIOGRAFIA

1. Apone E., «Gianni Rodari: lo scrittore che arrivò in Italia passando per la Russia», Mosca Oggi, 8-9-10 agosto 2016.
2. Elina N., *Istoki sovremennoj detskoj literatury Italii. Voprosy detskoj literatury 1956 goda*, Gos. izd. detskoj literatury, Moskva 1957.
3. S.Ja. Maršak, *Počemu ja perevel stichi Džanni Rodari*, in *Sobranie sočinenij v 8-i tomach*, tom 6, Chudožestvennaja literatura, Moskva 1971, pp. 332-334.
4. Rodari G., *Giocchi nell'URSS. Appunti di viaggio*, Einaudi, Torin.

ПРОТИСТАВЛЕННЯ АРГАЛІЇ ТА АКБАРА НА ТЛІ НАСИЛЬНИЦЬКОГО ХАРАКТЕРУ ПАНІВНОГО ОЗНАЧАЮЧОГО У РОМАНІ САЛМАНА РУШДІ «ФЛОРЕНТІЙСЬКА ЧАРІВНИЦЯ»

Дрогомирецька Х. В (Львів)

Символічна система – за словами Ролана Барта – ніщо інше як «імперія знаків», імперативна конструкція, вихід з якої є неможливим. Вона виступає у ролі матриці, яка структурує видиме. Можна говорити про насильницьких характер такої системи, про її напрямленість до цілісності, вона передбачає наявність горизонтальних та вертикальних зв'язків між суб'єктами. Для Жака Лакана об'єкт представляє те, що «в суб'єкті більше, ніж він сам», те, що у «моїй» фантазії Інший бачить у «мені». Він говорить, що зовсім не об'єкт повстає посередником між бажанням та бажанням Іншого; а саме бажання Іншого є посередником між «перекресленим» суб'єктом і втраченим об'єктом, що і є суб'єкт, і що забезпечує мінімум ілюзорної ідентичності для нього. Художній текст може представляти своєрідну символічну систему, як стверджує Ролан Барт у праці «Ролан Барт про Ролана Барта»: «*Ведь воображаемое, из которого фатально образуются материал романа и лабиринт зигзагообразных ходов, где блуждает говорящий о себе самом, — воображаемое раскладывается на несколько масок (personae), расставленных на сцене одна позади другой (однако за ними нет никого [personne])*» [1, 123].

Одним з найкращих виразників цих думок є роман Салмана Рушді «Флорентійська чарівниця» (2004). Персонажі у романі виступають також своєрідними масками, часто викликаючи ілюзію їх повноти. Метою є показати функціонування суб'єктів у закритій системі, що представляє художній твір, продемонструвати пошуки насолоди, яка не вкладається у «нормативну», тобто передбачену ідеологію, шляхом зіставлення двох типів персонажів на матеріалі роману Салмана Рушді «Флорентійська чарівниця»: Антоніо Аргалію та імператора Моголів Акбара, у яких втілена суперечливість та двобічність функціонування суб'єкта.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барт Р. О Ролане Барте. - М.: ООО «Ад Маргинем Пресс». - 2014. – 224 с.

SEMIOTIQUE DES IDENTITES AU PRISME DES DISCOURS DES MEDIAS

Dymytriva V. (Lyon)

Les identités sont des constructions sémiotiques, élaborées par des signes et diffusées dans l'espace de la communication par les discours et les images, auxquels les sujets et les groupes donnent sens et valeurs (Ollivier, 2007). Figures « nécessairement fragmentaires et polysémiques » (Bayart, 1996), elles se structurent dans les médias selon des logiques, des formes et des modes spécifiques, à la fois sur le plan symbolique, sur le plan politique et sur le plan esthétique (Dymytriva, 2011). La sémiotique interroge les différentes formes et représentations qui instituent discursivement les identités et qui leur donnent la consistance symbolique d'un signe.

La méthodologie s'appuie sur l'interprétation sémantique des représentations par l'analyse du discours et l'analyse de l'image, qui font apparaître les significations des identités dans la communication. D'autre part, elle mobilise la rhétorique du discours des médias. Cette méthodologie propose la formulation de la signification des identités et des modes de leurs inscriptions dans la communication et rend raison de la naissance

des identités dans la confrontation qui les oppose et les différencie les unes des autres dans l'espace public (Lamizet, 2002).

BIBLIOGRAPHIE

1. Bayart, J-F. (1996), *L'illusion identitaire*, Paris: Fayard.
2. Dymytrova, V. (2011), *Identités politiques, discours et médias: le cas de la Révolution orange*, thèse de doctorat, Lyon : Université Lyon 2.
3. Lamizet, B. (2002), *Politique et identité*, Lyon : Presses Universitaires de Lyon.
4. Ollivier, B. (2007), *Identité et identification : sens, mots et techniques*, Paris : Lavoisier.

ІДЕЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У СУЧАСНІЙ АМЕРИКАНСЬКІЙ ПРОЗІ: СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Ємець О. В. (Хмельницький)

У сучасній американській прозі одним з найбільш популярних жанрів є коротке оповідання, зокрема жанр flashfiction. Оповідання flashfiction мають обсяг 2-3 сторінки, тексти в основному монологічні, з використанням стилістичних засобів в одній із сильних позицій – кінці твору. Саме завдяки такій структурі і змісту багато оповідань flashfiction можна назвати сучасними притчами. За останні 25 років вийшли друком 3 збірники оповідань – у 1992, 2006 і 2015 роках. Серед авторів – дуже відомі письменники Джон Апдайк, Рон Карлсон, Роберт Кувер та інші.

Одна з провідних тем оповідань – тема толерантності і поваги до людей різних культур, різного матеріального достатку. В оповіданні Дейва Егерса «Accident» («Аварія») дорожня пригода стає приводом для чоловіка замислитися над взаємовідносинами між людьми. Чоловік, який скоїв аварію, зворушений тим, що молоді люди, які постраждали через нього, поставились до нього толерантно: *У мить істини ти нарешті розумієш, чому боксери, які так прагнуть завдати один одному болю, прихиляють голову до плечей своїх супротивників, як знесилені*

коханці, такі вдячні за мить спокою (переклад О. Кравець). Поєднання антитези з розгорнутим порівнянням підкреслює ідею взаєморозуміння.

Блискуче оповідання Девіда Геліфа «DatewithNeanderthalWoman» («Мое побачення з неандерталкою») розповідає фантастичну і одночасно іронічну історію побачення сучасного чоловіка з дівчиною-неандерталкою. Незважаючи на всі відмінності у культурі і поведінці, чоловік вірить у подолання відмінностей: *Я люблю слухати важкий рок, а вона – рокіт каміння [...]. Проте я вірю, що ми подолаємо всі труднощі* (переклад О. Костюк).

На антитезі та на сюжетному прийомі зворотного паралелізму базується і оповідання Е. Хоука «Zoo» («Зоопарк»). Спочатку люди дивляться на дивовижних істот з далекої планети як у зоопарку, а потім ці істоти коне-павуки (horselikespiders) згадують про землян як істот у зоопарку. Разом з тим таке протиставлення справляє інше, імпліцитне враження – що у світі має панувати не ворожість, а взаємоповага і толерантність.

ДІОНІСІЙСЬКІ ТА АПОЛЛОНІВСЬКІ ДЖЕРЕЛА ПОЕТИЧНОЇ УЯВИ ДЖОНА КІТСА

Жужгіна-Аллахвердян Т. М. (Дніпро)

Поезія Джона Кітса, на наш погляд, укладається в проблемне поле сучасного структурного дослідження міфопоетики діонісійства і аполлонізма, проте, відповідає на питання не стільки про бінарну опозицію або антитезу духовності і тілесності, скільки про їх гармонійну єдність і органічний сплав. У поемах і віршах Кітса взаємодії зовнішнього і внутрішнього, духовного і матеріально-тілесного знаходяться за межами їх соціально-психологічної детермінованості, але це не суперечить ні феноменології тілесного почуття М. Бахтіна, ні думкам Ж. П. Сартра про утворення «внутрішнього тілесного» та його перехід в зовнішнє середовище. У Кітса знаходимо таке вирішення проблеми духовного і матеріального (тілесного) та їх одвічного конфлікту, про який мріяли романтики, і виявляємо той щасливий компроміс, який, здавалося, був можливий

тільки в казці або уві сні. Поезія підпорядкувала сферу любові, умиротворила розум і почуття, направивши їх шляхом пізнання світу. Ліричний герой поглинув у насолодження творчістю та самим собою в межах Самості, що є проявом людського духу. Цей дух виявився в гармонії, в солодкому почутті, у взаємопорозумінні, в безконфліктних відносинах, перш за все, з самим собою, в прийнятті себе таким, яким був створений природою. Ліричний герой Кітса – чуттєвий, пристрасний, але неімпульсивний, не неврастенічний. Він природний, але глибоко індивідуалістичний в своєму спокійному і не піднесеному над усім і всіма егоцентризмі. За Кітсом, любов з'являється тоді, коли затихає боротьба духу і тіла та виникає готовність жертвувати собою друг для друга, але зникає у часи протиборства й несумісності духа і тіла, протистояння ідеального фізичному. Поезія Кітса несе глибинний сенс того процесу, який в літературознавстві останніх років позначений як «овнешнення», «отілеснення» душі, «простір между». Ці характеристики уточнюють кітсівську картину світу, в якій домінують земні константи, видимість і відчутність, що пов'язують людину з вселенськими і природними стихіями в їх нескінченних просторово-часових взаємозв'язках. В поезії Кітса парадигма природних і чуттєвих стихій, гармонійної єдності тілесного і духовного збігається з парадигмою гомеричного «раціоналізму», в якому аполлонівське начало існувало лише в співдружності і нерозривному зв'язку з діонісійськими силами.

ФЕМІННИЙ ДИСКУРС КУЛЬТУРИ ПІДНЕБЕСНОЇ У ПРАЦІ ЮЛІЇ КРИСТЕВОЇ «КИТАЙСЬКІ ЖІНКИ»

Ісаєва Н. С. (Київ)

1974 року після поїздки до Китаю у складі делегації групи «Тель Кель» Ю. Кристева публікує ґрунтовну працю «Китайські жінки» («Des Chinoises, Des Femmes»), в якій розкриває фемінний дискурс культури Піднебесної.

Праця складається із двох частин. *Перша* присвячена осмисленню процесу конструювання *жіночого* у західній цивілізації крізь призму засад християнства.

Друга – історії формування та розвитку в китайській культурі феномену *жіночого* та *материнського*. На основі аналізу міфів (про Да Юя, 大禹 і Нюйва, 女媧), опису поховальних обрядів періоду Яншао (仰韶, V–II тис. до н.е.), а також нового тлумачення висловлювань з «Даодецзіну», Ю. Крістева намагається довести матриархатну першооснову китайського буття і світогляду. Прикметно, що дослідниця пов’язує музично-графічно-смыслову єдність китайської мови з кодами колективного підсвідомого китайців, тобто прадавньою «материнською» мовою. Подібну «єдність» вона віднаходить в унікальному поетичному стилі *І-ань* сунської мисткині Лі Цінчжао (李清照, 1084–1151).

Ю. Крістева описує також діяльність трьох легендарних імператриць – Чжао Вейхоу (赵威后, 300–265 pp. до н.е.), У Цзетянь (武则天, 624–705) і Ци Сі (慈禧, 1835–1908) – як жінок, що дісталися вершини влади завдяки своїй мудрості, кмітливості, рішучості, наполегливості тощо. Авторка формує уявлення про тяглість і реформаторство «жіночого стилю» правління у традиційному Китаї.

Французька дослідниця доводить, що патріархальні традиції та ритуали Піднебесної уникали всього, що має відношення до субстанції *інь*. І це стосується не лише жінок, але й будь-якої зворотної, некерованої сторони культури. Утім, конфуціанська регламентація гендерних ролей чоловіка і жінки не призвела до т. зв. «війни статей».

ЕСКАПІСТ ЯК ТИП ПОСТКОЛОНІАЛЬНОГО ГЕРОЯ (НА МАТЕРІАЛІ ТРЕВЕЛОГІВ М. КАМИША «ОФОРМЛЯНДІЯ, АБО ПРОГУЛЯНКА В ЗОНУ» ТА О. ЄРМАКОВА «НАВКОЛО СВІТУ»)

Калинюшко О. А. (Луцьк)

У постмодерній літературі спостерігаємо утвердження образу героя-ескапіста. Такого героя віднаходимо у тревелогах М. Камиша [2] та О. Єрмакова [1]. Зіставлення образів мандрівців, виведених українцем та росіянином, у

контексті дослідження постколоніальної літератури є актуальним, оскільки перший моделює образ героя колишньої колонії, а другий – колишньої імперії.

Герой М. Камиша подорожує Чорнобилем. Ініціація простором Зони дозволяє йому подолати відчуття меншовартості перед героїчним образом батька – ліквідатора наслідків аварії. Надмета ж його походів – нівелювати трагедійний пафос в рецепції Чорнобиля, протиставивши Зону часів катастрофи сучасній як осередку гуртування сталкерів. Трансформувати образ Зони означає зробити крок до творення нового психообразу нації, звільненого від комплексу жертви.

Героя О. Єрмакова мандри безлюдними стежками Смоленщини рятують від споминів про досвід афганської війни. Герой подорожує, аби абстрагуватись від цивілізації як осередку глобальних катастроф. Цивілізація для подорожанина – це не лише міська метушня, а й зброя, війни та біль. У творі віднаходимо протилежні образи батьківщини героя: негативізований етнообраз сучасної Росії й ідилічний образ Росії первісної, яку він знаходить у смоленській глибинці.

Отже, у тревелогах М. Камиша та О. Єрмакова репрезентовано героя-бунтівника із антиколоніальним світоглядом, який у постмодерних реаліях вимушений переховуватись під маскою героя-ескапіста.

ЛІТЕРАТУРА

1. Єрмаков О. Вокруг света. М.: РИПОЛ Классик, 2016. 432 с.
2. Камиш М. Оформляндія, або Прогулянка в Зону. К.: Нора-Друк, 2015. 129 с.

КОНЦЕПТ «ДЕРЖАВА» В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ Й «РОДИННА ІДЕОЛОГІЯ» В СУЧАСНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ КНР

Кірносова Н. А. (Київ)

Ієрогліф 国(державна) — один із найстаріших у китайській мові: він зустрічається вже в написах на панцирах черепах (цзягувень), що є найранішими нині відомими написами китайською мовою. Від своїх витоків він належав до типу ідеограм — тобто знаків, що *зображають* абстрактну ідею. Найраніше

зображення складалося зі схематичного окреслення території й списа, що означав охорону цієї території; згодом це зображення ще й розмістили в квадратну рамку, що мусила підкреслювати ідею кордонів. У такому вигляді ієрогліф проіснував до реформи 1956 р, коли наповнення рамки (територія + спис) замінили на знак яшми (玉), що завжди символізувала дорогоцінність у китайській культурі.

Також слід зауважити, що крім реформи на графічному рівні, у китайській мові відбулась і морфологічна «реформа» — перехід від одно- до двоскладовості. Тож якщо в давньокитайській мові концепт «держава» виражався одним зазначеним вище ієрогліфом 国, то в процесі морфологічної еволюції до нього додався ще один ієрогліф — 家(родина). Відтак у сучасній китайській мові функціонує двоскладове слово 国家 на позначення поняття «держава» і це надає можливість говорити про «родинну ідеологію» в політичній площині (площині розбудови держави).

Якщо проаналізувати на предмет «родинної ідеології» промови голови КНР Сі Цзіньпіна, вміщені в книзі «Про політику й управління державою», то можна помітити, що зазначена ідеологія актуалізована здебільшого у внутрішньополітичному дискурсі. Зокрема, в промовах про проблеми екології присутні посилання на нащадків (子孙), у промовах, що стосуються розбудови армії, навпаки, — є апеляція до «старшого покоління революціонерів» (前辈革命家), а в промовах, що стосуються відносин із Тайванем, — звучить гасло «Два береги — одна родина», а також використовується іменник 同胞(плоть з одного лона).

РОЛЬ ПОВТОРУ В СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

(на матеріалі роману Джерома Селінджера «The Catcher in the Rye»)

Коваль О. В. (Мелітополь)

Яскравим стилістичним прийомом, що уживає у творі Джером Селінджер, є повтори, серед різновидів яких виділяють синонімічні, антонімічні, наскрізні – а також паралельні конструкції.

Різновидом повтору є паралелізм (аналогія, спільність характерних рис, уподібнення), тобто один із ряду синтаксично характерних способів організації тексту. Паралельні конструкції – це стилістичний прийом композиції висловлювання, у якому окремі частини речення або цілий ряд речень побудовані однотипно. У широкому розумінні він є конструктивним елементом багатьох художніх творів. Можна стверджувати, що в різних формах він проявляється в структурі будь-якого літературного твору.

Митець створює образ героя, який переживає гостру моральну кризу. Вона виникає внаслідок зіткнення Холдена з дійсністю, яка стала для нього нестерпною. Мова персонажа просякнута ненавистю до всіх і до всього, вона носить уривчастий, динамічний характер, напружена й емоційна. Цього ефекту у творі автор досягає через використання у мові персонажу великої кількості лексичних повторів, які пронизують речення і надають їм особливого ритму оповіді.

Слід зазначити, що повтор як стилістичний засіб досить розповсюджений у художній літературі. Письменники ним послуговуються для змалювання емоційного стану персонажів у складний період їх життя. Повтор надає розповіді ритмічного й динамічного характеру, відображає хаотичність і непослідовність думок, наприклад: *He's got a lot of dough, now. He didn't use to. He used to be just a regular writer, when he was home. He wrote this terrific book of short stories, The Secret Goldfish, in case you never heard of him ; I didn't even know I was leaving them.*

I hate that. I don't care if it's a sad good-by or a bad goodbye, but when I leave a place I like to know I'm leaving it.

СХІД І ЗАХІД В ОБРАЗНІЙ СТРУКТУРІ РОМАНУ

М. ОНДАТЖЕ «АНГЛІЙСЬКІЙ ПАЦІЄНТ»

Комаров С. А. (Бахмут)

Проблеми мультикультуралізму та національної ідентичності є наскрізними у романі «Англійський пацієнт» (1992), відомій книзі канадського постмодерніста Майкла Ондатже. Найбільш показово вони реалізуються в образах центральних персонажів: угорця Ласло Алмаши, який, за грою долі, і стає «англійським пацієнтом», та індійця Кірпала Сінгха (Кіпа).

Досвід дослідника та гіркота втрати й страждання зробили Алмаши мудрецем. Він говорить, що саме пустеля та знайомство з традиціями бедуїнів навчили його такому сприйняттю життя. Він захоплюється культурою Сходу, зокрема, Давнього Єгипту. З іншого боку, розуміння Алмаши історії, культури та мистецтва характеризується універсалізмом. Дуже важливим для розуміння цієї сторони його особистості видається той факт, що герой перебуває в колиці Відродження, Італії, недалеко від Флоренції. Він допомагає розкрити сутність європейської культури представникові іншої, Східної, цивілізації – Кіпу. Також, вагомий аспект образу Алмаши – зв'язок із європейським колоніалізмом. У свідомості героя проносяться думки, в яких засуджується політика урядів, які розв'язують війни заради прагматичних цілей, і слова, що викривають Захід загалом. Він відчуває провину за злодіяння цивілізації, частиною якої він є.

З образом Кіпа у проблемний пласт роману входить Схід, Азія. Він показаний особистістю, колонізованою Заходом, стосунки з яким у нього досить суперечливі. Іронія самої історії і його власного життя зробила його заручником двох війн: на його батьківщині – національно-визвольної, і світової. У його вихованні виявляються як традиції Індії, так і Англії, і тому довгий час він відчуває повагу до західної цивілізації та її людей. Кіп довго цілком довіряється

Заходу і тільки наприкінці роману самовизначається, повертається до свого коріння. Вирішальним поштовхом до цього стало бомбування Хіросіми та Нагасакі.

У пошуках ідентичності персонажі роману М. Ондатже звертаються до текстів, які конкретизують представництво культурного «Іншого»: «Історія» Геродота, «Аннали» Тацита, фрагменти Біблії, перш за все, Нового Завіту, «Останній із могікан» Дж. Ф. Купера, «Пармська обитель» Стендаля, «Кім» Р. Кіплінга.

ІСТОРІЯ ЛЮДСТВА У РОМАНІ САЛМАНА РУШДІ «ДВА РОКИ, ВІСІМ МІСЯЦІВ І ДВАДЦЯТЬ ВІСІМ НОЧЕЙ»

Коноваленко Т. В. (Мелітополь)

Салману Рушді завжди вдавалось здивувати і зачарувати свого читача. Його новий роман «Два роки, вісім місяців і двадцять вісім ночей» затягує у вир подій так, щоб потім викинути читача «досить пошарпанним, ошелешеним і цілковито щасливим на останній сторінці» [2]. Тканина роману пронизана глибокими філософськими ідеями від сенсу буття до сили кохання.

Це казка для дорослих, в якій ідеться про війну – війну джинів і людей. Війна засуджується як явище, що загрожує існуванню світу загалом і змушує людство втрачати усі ознаки людяності.

Авторський стиль Рушді в романі дивує своєю багатошаровістю, оскільки оповідь іде і про саму оповідь, і містить в собі кілька оповідей одночасно, постійно відносить читача на сторінки інших творів і влаштовує зустрічі з героями цих творів. Крім літературної інтертекстуальності твору властива й історична співвіднесеність. Письменник проводить чітку паралель між художнім зображенням війни джинів і людей та війнами з історії людства. У романі знаходимо навіть натяк на анексію Криму та АТО, де йдеться про «ошалілих джинів-паразитів як «зелених чоловічків» на танках на сході Європи, що збивали в небі пасажирські літаки» [1, с. 282].

Автором здійснюється контрастне порівняння історії світів джінів і людей. Буття світу джінів є бездіяльним, незмінним і нудним. Людське життя навпаки показано як сфера постійних змін, нескінченних метаморфоз, що й приваблює джінів втрутитися в цей динамічний світ.

Певним чином Салман Рушді виступає і прокурором, і адвокатом людства – він перераховує глобальні проблеми світу джінів, змалювавши їх зі світу людей: «... бачу обмеженість цього світу, його залюбленість у блискучі брязкальця, його аморальність, його загальнопоширену зневагу до людських істот, яку я мушу назвати на ім'я: расизм» [1, с. 274].

ЛІТЕРАТУРА

1. Рушді С. Два роки, вісім місяців і двадцять вісім ночей: роман / переклад з англ. Андрія Савенця. Львів: Видавництво Старого Лева, 2017. 336 с.
2. Юзефович Г. Есть ли жизнь после Non/fiction? Да! С романами Салмана Рушди и Дэвида Митчелла. URL: <https://meduza.io/feature/2016/12/10/est-li-zhizn-posle-non-fiction>

ВІДМІННОСТІ СПРИЙНЯТТЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ТЕКСТУ В СВОЇЙ/ЧУЖІЙ КУЛЬТУРІ НА ПРИКЛАДІ «ПІСЕНЬ ОССІАНА»

Корнєєва Л. Л. (Ніжин)

Одним з чинників утворення й підтримання міжкультурних меж є ракурс сприйняття певних культурних феноменів представниками своєї/чужої культури. Прикладом можуть бути «Пісні Оссіана», що почали видаватись шотландцем Джорджем Макферсоном у 1760-х роках та зустріли доволі спірне сприйняття у тогочасній Британії. Найзапекліші суперечки точились не стільки навколо їх літературно-мистецького рівня, як навколо питань їх автентичності. Після унії Англії та Шотландії 1707 р. та битви при Каллодені 1746 р. у країні було чимало як людей, що прагнули довести високий рівень давньої культури кельтів, так і тих, хто дотримувався протилежних мотивацій. Показово, що дуже позитивно відгукувався про «Пісні Оссіана» американський президент Т. Джефферсон, який

мав через батька валлійське (тобто кельтське) коріння. Сам же Дж. Макферсон, набувши специфічного досвіду у суперечках навколо автентичності поем, почав займатись політичною діяльністю та публікуватись як історик.

Інше сприйняття «Пісні Оссіана» мали за межами Британії, де ці внутрішньо-британські протилежні емоційні ідеологічні мотивації були відсутні. Доволі типовою для Європи є гетівська презентація «Пісень Оссіана» в його романі «Страждання молодого Вертера». «Оссіанівський» текст відкривається вертеровому серцю актуальною для нього тематикою кохання й смерті та образною екзотикою іншої епохи і культури, що вельми значимо для героя, який прагнув і власної «іншості» та унікальності. У романі Гете «Пісні Оссіана» виступають у ролі вдалого культуртрегера, що поєднує своє і чуже.

Маємо на цьому прикладі чергове підтвердження, що всередині «своєї» культури текст може мати суттєве ідеологічне навантаження, яке не є актуальним для інших культур. Об'єднувати й долати культурні межі можуть тільки ті твори, які містять універсальну тематику, звертаються до загальнолюдських проблем та цінностей або, принаймні, можуть бути так проінтерпретовані.

РОМАНТИЧНИЙ ОРІЄНТАЛІЗМ Р. САУТІ

Корнільєва Л. М. (Харків)

Неудаваний інтерес романтиків по відношенню до географічно віддалених регіонів, екзотичних ландшафтів, культур країн Сходу і континентальної Європи був однією з основних форм ескапізму – втечі від навколишньої невтішної дійсності. Цьому неабиякою мірою сприяли і об'єктивні причини, а саме великі географічні відкриття і конкретно-історичні події кінця XVIII – першої половини XIX століття. Серед них слід назвати вторгнення Наполеона до Єгипту у 1798 р. та завоювання ним цієї країни у наступному 1799 р., війна Другої Коаліції у 1798-1802 рр. проти Франції, повстання в Іспанії 1820-1823 рр., у результаті якого війська відмовилися знову завоювати іспанські колонії в Америці, здобуття Грецією незалежності від Османської імперії у 1821-1831 рр., військові операції

Франції у Алжирі, починаючи з 1830 р. У XIX ст. Сходознавство стає окремим напрямом гуманітарних досліджень при університетах та науково-дослідних інститутах Європи і світу. І хоча орієнталізм не був породжений романтизмом, найповніше він проявився саме у мистецтві цієї доби. Захоплення Сходом починає вирізняти твори найбільш відомих і шанованих поетів-романтиків західної цивілізації.

Захоплення Р. Сауті Сходом відображене у великій кількості реалій, які поет взяв з документальних джерел. Але, попри пристрасть до роботи з історичними першоджерелами, Схід у творчості Р. Сауті все ж таки є умовним. Зазвичай створений Р. Сауті у поезіях образ Сходу віддзеркалює саме топоніміку Європи і цінності європейця.

Висновки окремих вчених про наявність у Р. Сауті шовіністичних настроїв по відношенню до культури народів Сходу є дещо перебільшеними та викривленими. Засновані на численних свідченнях гордості поета за свою країну і досягнення Британії у зовнішній політиці, а також прикладах некомпетентної оцінки поетом реалій іншої, маловідомої йому культури, подібні звинувачення абсолютно несправедливо висловлювалися на адресу Р. Сауті.

POSTCOLONIAL REPRESENTATIONS OF THE TRAVEL MOTIVE IN LOUISE ERDRICH'S «LA ROSE»

Кот С. Ю. (Миколаїв)

Spatial experience of mobility and movement has a pivotal role in human life. Despite the fact that the latest developments in the field of transport and communication led to active transformations in the cultural practices of mobility, this spatial experience is built on the foundation of essential paradigms inherent in a particular culture. Mobility for many indigenous peoples of North America is often linked with the traditional nomadic way of life, on the one hand, and, on the other hand, with the colonial history of forced dislocation and resettlement to reservations. It has previously been observed that the motive of travel and home coming are the defining features of

Native American writing, which often reflects the ontological uprootedness and unhomeliness. Although, the motive of travel proved to be an important component in the novels by Louise Erdrich, a Native American writer, far too little attention has been paid to it in her most recent novel «La Rose». It is of great importance thus to examine the way in which the motive of travel is developed in the novel and to explore the spatial images which embody movement, mobility, travel. This study has been able to demonstrate that Louise Erdrich's «La Rose» addresses the universal meanings of the road, namely a road as a metaphor for life and death, the liminal space symbolizing the transitional situation, the link that connects various loci and people. However, there are also various forms of mobility and travel which involve some additional layers of meanings. The results of this study confirmed that post-nomadism and postcolonial homecoming are among the key metaphors of mobility in Louise Erdrich's novel «La Rose». Adapting them to the realities of the present, the author, nevertheless, preserves and activates multiple indigenous connotations, symbols, and signs. Modern space of the USA with highways, automobiles, trains and filling station indicate both traditional and modern tendency to nomadism and homecoming which reflects the traumatic postcolonial experience of land loss and home loss.

ГІБРИДНІСТЬ І «КУЛЬТУРНА ПОЛІВАЛЕНТНІСТЬ» – «ПОСТКОЛОНІАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ»

Криворучко С. К. (Харків)

Зміни геополітики (ситуація в Індії та Франції у 2 пол. ХХ ст., розпад СРСР на початку 90-х рр. ХХ ст.) певною мірою вплинули на формування саме у 1990-х рр. нової літературознавчої та лінгвістичної концепції, яка закріпилася у теорії як постколоніальна критика. У роботах Г. Співака «У інших світах» 1987 р., Г. Бгабга «Нація і нарація» 1993 р., Е. Саїда «Культура й імперіалізм» 1993 р. формуються засади, відповідно яким слід «підірвати», переосмислити константи, що виникли в результаті ліберального гуманізму. Не можливо інтерпретувати різні національні літератури за єдиним стандартом, потрібно враховувати

географічні, національні, культурні, соціальні відмінності. У привілейованому стані знаходяться європоцентричні ідеали (парадигма «західної» цивілізації), концептуальність яких на ідейному рівні втілюється у літературних творах, яким надається універсальне значення. Інші національні мови та літератури відкидаються на другорядний план. Постколоніальні стратегії намагаються спростувати універсальність «західних» мов / літератур / культур, для того щоб виокремити гідне місце «невласному голосу» своєї традиції.

Окреме місце у «постколоніальних стратегіях» відводиться мові. Колонізовані народи (письменники) відчують себе «учнями» колонізаторів на мовному рівні. Коли ми говоримо про сучасні реалії, слід звернути увагу не лише на відкриту агресію, а й на експансію (мирне вторгнення, включення в економіку). Як відчуває себе українець на власній території?! (Викладач французької мови, або просто носій української: українцю «соромно» не знати англійської / французької / німецької, коли він зустрічає іноземця у рідному місті! На своїй території він відчуває себе «відсталим» учнем по відношенню до учителя. Зовсім інша ситуація відбувається, коли українець зустрічається з в'єтнамцем / китайцем – тут немає почуття сорому, а є зверхнє ставлення, навіть коли ця «зустріч» трапляється на території В'єтнаму або Китаю. Отже «зверхність» формується за географічним принципом: із Заходу на Схід. Україна західніша ніж Китай, однак східніша ніж Британія). Українця хвилює, що у нього погана французька / англійська фонетика. П. Баррі підкреслює, що шанобливе ставлення до мови значить, що «...цей мовний інвентар належить комусь іншому, тому його не можна представляти без дозволу». У середовищі інтелектуалів іноді простежується крайнє неприйняття: письменник відмовляється використовувати мову колонізатора, оскільки вважає це зрадою по відношенню до свого народу, інтерпретує цю мову як зіпсовану, а її використання розуміє як причетність до колоніальних структур. Таким чином, вагомим вектором «постколоніальних стратегій» є аналіз мови: і розмовної і художньої з точки зору постколоніальної перспективи, де об'єктом критики постає безпосередньо мова.

Ф. Фанон у книзі «Гнані і голодні» 1961 р. порушує проблему культурного протесту «чорного» афро-французького пласту в дискурсі Французької африканської імперії. На думку дослідника, «колонізований» народ мусить відшукати свою ідентичність, для цього йому слід відродити власне історичне минуле та, пишаючись, знайти гідне місце у сучасному культурному світі. Європейська колонізаторська політика (російська, китайська,) з XVII ст. знижувала цінність культурних здобутків, мов, літератур, історії залежних націй; інтерпретувала розвиток їхньої цивілізації як «до-цивілізованої».

Дітей «білих» і «чорних» (у випадку нашої країни – «росіян» і «українців» / «вірменів» / «білорусів» / «кирнизів») виховували, що прогрес, культура та історія починається з приходом європейців (у випадку Російської імперії – росіян, однак тут перекручуються факти щодо історії Київської Русі). Після мети – воскресіння власного минулого – потрібно знищити колоніальну ідеологію (яка властива не лише колонізаторам, а й колонізованим, оскільки тут спрацьовує «стокгольмський синдром» - жертва зникає до палача та вважає, що не зможе без нього прожити: деякі українці й сьогодні вважають, що без росіян не впораються). Саме колоніальна ідеологія сформувала такий підхід та викривила історичні факти.

ПРОБЛЕМА СТАНОВЛЕННЯ МИТЦЯ НА ПРИКЛАДІ АВТОБІОГРАФІЧНОЇ ПРОЗИ Ш.-Ф. РАМЮЗА

Кушнір І. Б. (Львів)

«Еме Паш, водуазький художник» (1911) – ключовий твір для розуміння творчості Ш.-Ф. Рамюза. Тут уперше у творчості письменника визначається зв'язок між романською Швейцарією та Парижем як відношення «загальне – часткове», що є основою рамюзівської естетики. У тексті роману розкривається багатогранність Ш.-Ф. Рамюза – письменника, котрий відкриває XX ст. франкомовної літератури Швейцарії. У романі автор розповідає про роки творчих пошуків та справжнє відкриття мистецького середовища Парижа, що відповідало його смакам та зацікавленням і стало на деякий час його «власною країною».

«Малу батьківщину» уособлює образ матері художника, що поданий у трагічному аспекті. У «рамюзівській сім'ї» стосунки між її членами зображені по-вертикалі (дитина – батьки) чи по-горизонталі – через зв'язок двох закоханих. У романі чітко простежується головний зв'язок роману Еме – мати, що і є організуючим стержнем твору. Якщо герой не вбиває свою матір, яку надзвичайно любить, у прямому розумінні, то опосередковано спричиняє її смерть, віддавши перевагу життю у Парижі. Покинута сином, що по-своєму любить її, мати поступово гине з туги, а він у той час через низку випробувань досягає творчої зрілості. На прикладі роману «Еме Паш, водуазький художник» письменник показує схему renaissance (тобто, відродження) персонажа через повернення на батьківщину після подорожі на чужину. Народитися чи, радше, відродитися – значить відшукати своє коріння, свою «малу батьківщину». На думку Ф. Рено, дослідника творчості Ш.-Ф. Рамюза, конфлікт цього твору ґрунтується на почутті провини перед своєю сім'єю і «своєю землею», звідси і втрата таланту на чужині. Мета Ш.-Ф. Рамюза – показати приналежність митця до своєї сім'ї, до своєї батьківщини. Так художник може відродитися, ставши часткою свого витвору, і «оживити» матір у художньому просторі на картині. Зв'язок «син – матір» простежується як зв'язок «людина – батьківщина».

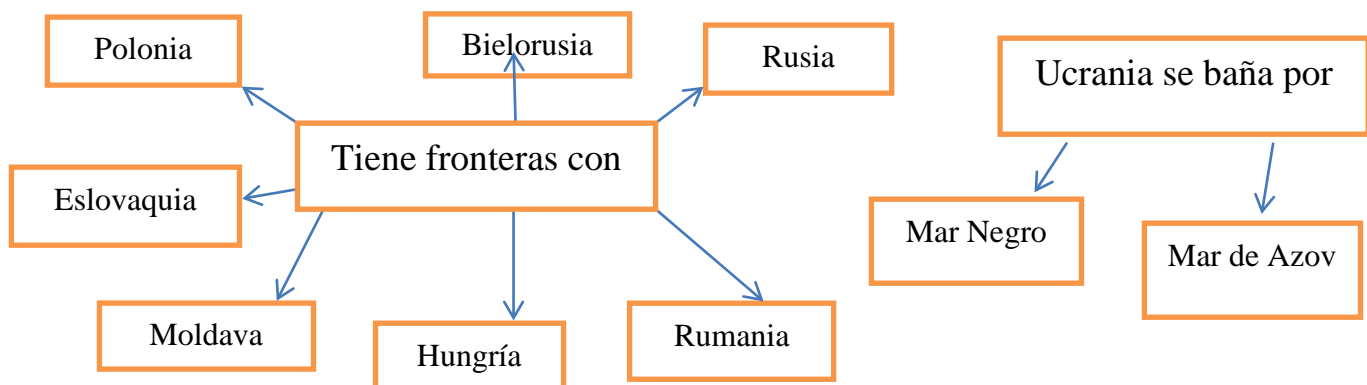
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ КРІЗЬ ПРИЗМУ ІНТЕЛЕКТ КАРТКИ

Лановий Г. М. (Харків)

Впровадження інноваційних педагогічних технологій, як цілеспрямованих систем – умова виведення освіти України а рівень розвинутих країн світу. Можна виділити декілька видів педагогічних технологій: що дають змогу диференціювати та індивідуалізувати процес навчання: технології індивідуалізації процесу навчання, такі як навчання на основі індивідуально-орієнтованого підходу і проектний метод; ігрові технології навчання; інтегровані технології; (електронна пошта, телеконференція), ЄМП, ментальні карти.

ЄМП, як інструмент гуманістичного навчання іноземних мов, вимагає пріоритетної уваги до навчального змісту і методик, які формують уміння самостійно вчитися, критично мислити, здатність до самопізнання і самореалізації особистості у різних видах творчої діяльності. Перші технології ЄМП були розроблені в середині 90-х років у Швейцарії, Німеччині і Франції. В умовах об'єднаної Європи та процесів глобалізації світу ця технологія видається важливою для подальшого навчання і професійної перспективи українських учнів та студентів.

Ментальна карта реалізується у вигляді дерева схеми, на якій зображені слова, ідеї, завдання або інші поняття, пов'язані гілками, що виходять від центрального поняття або ідеї. Ця технологія була розроблена психологом Тоні Бьюзеном і є одним з інструментів управління особистими знаннями. Цю технологію також називають: «карта думок», «карта пам'яті», «асоціативна карта», «асоціативна діаграма» або «схема мислення», «кластер».

Є.М.П. – ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ФОРМУВАННЯ АВТОНОМІЇ СТУДЕНТА У НАВЧАННЯ

Лановий О. Г. (Харків)

Спрямованість системи освіти на засвоєння знань, яка була традиційною й виправданою ще кілька років тому, уже не відповідає сучасному соціальному замовленню, що вимагає виховання самостійних, ініціативних і відповідальних

особистостей, здатних ефективно взаємодіяти під час виконання суспільних, виробничих та економічних завдань.

Сучасний студент повинен швидко адаптуватись у мінливих життєвих ситуаціях, добувати, переробляти інформацію, одержану з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку та самовдосконалення.

Розвивати інтерес, підвищувати мотивацію до вивчення іноземної мови. Метод мовного портфоліо створює унікальні передумови для розвитку ключових компетентностей і самостійності студентів у досягненні нового.

Керований навчальний процес із реальним прогнозованим результатом сьогодні є інноваційною діяльністю в освіті.

Європейський мовний портфоліо, розроблений за допомогою установ Ради Європи, передбачає три основні рівні володіння іноземною мовою та мовленнєвими компетентностями — А, В, С. Рівні визначаються за основними видами мовленнєвої діяльності:

- розуміння (усної форми мови — аудіювання та письмової — читання);
- говоріння (монолог як форма продуктивного говоріння або полілог як інтерактивне говоріння);
- письмо як окремий продуктивний вид мовленнєвої діяльності.

Мета є.м.п. - стимулювати вивчення людиною іноземної мови згідно з будь-яким загально рекомендованим рівнем упродовж усього життя людини.

Є.м.п. – шлях до розвитку студента, викладача В.Н.З., розвитку освіти, а значить підвищення якості освіти.

РОЗШИРЕНІ СИНОНІМІЧНІ АД'ЄКТИВНО- ТА АДВЕРБІАЛЬНО- ВЕРБАЛЬНІ МОНОПРЕДИКАТИВНІ ВИСЛОВЛЕННЯ (на матеріалі сучасної французької художньої прози)

Лепетюха А. В. (Харків)

У процесі каузації мовно-мовленнєвого акту у темпоральному просторі кінетизму думки здійснюються віртуальні (мовні) феноменологічні поліоперації

реконструювання буття та його структур і категорій. Формування синонімічних побудов як феноменологічно реконструйованих складних знаків у системі (мові) реалізується у три етапи: «сублінгвістичні схеми» [1, с. 371] → первинні (стрижневі) синтагми та пропозиції → вторинні редуковані, розширені та «кількісно рівнокомпонентні» (термін автора) синтаксично і семантично нюансовані (структури, що наближаються, приблизні, близькі, подібні та ко(н)текстуально адекватні) мікрополя-члени синонімічного ряду у межах функціонально-семантичного макрополя синтаксичної синонімії (далі – СС), які актуалізуються у вигляді моно- та поліпредикативних ко(н)текстуально преференціальних опцій-мовленнєвих інновацій з різними головними лексемами.

Розширення стрижневої пропозиції або синтагми в ад'єктивно-вербальних монопредикативних висловленнях (далі – МПВ) реалізується прономінальними компонентами-ендофоричними анафоричними та катафоричними особовими займенниками та відносним займенником-екстензором *que*: (1) *Il est fameux, leur porto* [2, с. 136]; (2) *Pauvre, il l'était assurément.* [3, с. 189]; (3) *Aveugle, que j'étais.* [4, с. 60]. У наведених прикладах з конклюдивним ко(н)текстуальним семантичним значенням спостерігається розширення констатуючих стрижневих пропозицій: а) катафоричним займенником *il* (стрижнева пропозиція: *Leur porto est fameux*); б) анафоричним займенником *le* (стрижнева структура: *Il était pauvre assurément*); в) відносним екстензором *que* (первинна пропозиція: *J'étais aveugle*).

(1) – *C'est destrucs devautours, ça. Il est fameux, votre porto.*

(2) (...) *mais c'était lui, le nègre, que nous regardions. Pauvre, il l'était assurément.*

(3) *Je savais, je sentais au plus profond de mon âme que j'étais capable d'un tel exploit (...). Aveugle que j'étais !*

У поданих претекстах також спостерігається поліактуалізація займенникових референтів *ce* та *je* і прономінальне розширення (*lui*) референта *nègre*. Таким чином, завдяки ко(н)тексту читачу стає зрозумілим, що розширення мовленнєвих інновацій становить одну зі стратегій авторської мовної гри, яка

полягає в експресивному виділенні певних референтів висловлення з метою ускладнення або полегшення інтерпретації адресатом комунікативної стратегії адресанта.

В адвербіально-вербальних МПВ прономінальне катафоричне розширення головної лексеми відбувається при ад'єктивізації певних прислівників, вживання яких у літературних творах набуває «жаргонного забарвлення» [5, с. 84] та стає «засобом мовленнєвої характеристики» [там само] протагоніста:

(4) *Elleestbien, sapeinture?* [6, с. 138]

Структура наведеної вище розширеної преференціальної опції є аналогічною до побудови ад'єктивно-вербальних МПВ з розширювачем-особовим займенником, тобто фокалізований референт емпатично виділяється автором, що спричиняє зміну семантичного значення адекватної структури-члену такого віртуального синонімічного ряду: *sapeintureest-ellebien?* (стрижнева структура) → *sa peinture est bien?* (подібна структура) → *elle est bien, sa peinture?* (адекватна структура).

(4) – *Il peint. Il peint une grande toile, dans le bas du jardin.*

– *Elleestbien, sapeinture?*

Інверсивна первинна та подібна пропозиції з функцією запиту інформації є непертинентними у поданому ко(н)тексті, оскільки, згідно з правилами мовної гри, письменник, який очікує на підтвердження висловленої інформації з боку адресата, експресивно акцентує адвербіальний компонент (*bien*), що надає аналізованому питанню семантичного значення висновку.

Отже, шляхом зворотної реконструкції від фізичного до афізичного (мовлення → мова) видається можливим визначити системні поетапні феноменологічні операції формування та трансформації синонімічних структур.

ЛІТЕРАТУРА

1. Boone A., A. Joly. Dictionnaire terminologique de la systématique du langage Paris: Harmattan, 1986. 443 p.
2. Queneau R. Les derniers jours. Paris: Gallimard, 1963. 238 p.

3. Gide A. Les nourritures terrestres. Paris: Gallimard, 1971. 256 p.
4. Boule P. L'énergie du désespoir. Paris: Julliard, 1981. 200 p.
5. Пиотровский Р. Г. Очерки по стилистике французского языка. Морфология и синтаксис. Л.: Государственное учебно-педагогическое издательство министерства просвещения РСФСР, 1960. 224 с.
6. Duhamel G. Le désert de Bièvres. Paris: Mercure de France, 1984. 256 p.

IL CASO «CUORE» UN LIBRO CHE HA RIUNITO UNA NAZIONE

Libertini R. (Ružomberok)

L'intervento intende descrivere un testo della letteratura italiana per ragazzi nella seconda metà dell'ottocento, "Cuore" di Edmondo De Amicis. In un periodo in cui la letteratura italiana è tesa soprattutto a „creare gli italiani". Fino all'unità d'Italia, e purtroppo per molti anni anche dopo l'Unità d'Italia, la percezione che molti avevano al nord della parte centro meridionale d'Italia era simile a quella che gli inglesi avevano degli abitanti delle proprie colonie indiane. Nella prima parte dell'intervento porteremo alcuni esempi di giudizi e definizioni dell'Italia centro meridionale da parte di personalità politiche piemontesi. Ma la letteratura in Italia ha sempre avuto, fra l'altro un ruolo di "collante" fra le diverse parti, per il suo valore linguistico e sociale. Ecco così che un ex militare e giornalista famoso ed affermato come De Amicis decise di scrivere un romanzo che abbia proprio questo scopo: creare un'opera che mostrasse un'Italia unita (come non lo era ancora) almeno a livello dei ragazzi, creare modelli per la gioventù di questo nuovo stato, instaurare l'amore per una patria unica da difendere come se fosse la propria madre. De Amicis riuscì nell'intento e nonostante i dubbi dell'editore, fece pubblicare il libro ottenendo un successo immenso. In pochi mesi si ebbero più di 40 edizioni e ristampe ed un grandissimo numero di traduzioni. Al successo del pubblico si contrapposero gli attacchi della critica che durano fino ai nostri giorni. L'intervento intende descrivere le linee guida che mossero De Amicis, nella scrittura del libro, i motivi del suo successo alcune voci critiche a lui contemporanee.

СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ ФЕНТЕЗІ ЯК ХУДОЖНІЙ ФЕНОМЕН

Логвіненко Н. М. (Київ)

У творах цього різновиду фантастики якнайширше використовуються «ірраціональні мотиви чарівництва, магії, лицарського епосу, поєднані з реалістичною нарацією, змальовуються віртуальні світи із середньовічними реаліями, нетехнічною психологією» [2, с. 693]. Сучасне ж українське фентезі має характерні особливості, які визначаються використанням автентичної української міфології, фольклорно-фантастичних джерел, архетипічних образів Добра і Зла, що виявляє тісний зв'язок фентезійних творів із усією історією української та світової літератур.

У філософсько-фантастичному ключі творяться неповторні фентезійні світи зі своїм «реальним» світом, настільки справжнім, що може розвиватися за власними законами. На відміну від наукової фантастики, фентезі не прагне пояснити світ, у якому відбувається дія твору, з погляду науки. У такому світі може бути реальним існування богів, чаклунів, міфічних істот, привидів і будь-якої іншої фантастичної суті. Вони ніби живуть у своєму світі, мають свої інтереси, які тісно переплітаються з інтересами і життям людей.

Створені на автентичній українській міфології фентезійні твори Т. Завітайла, В. Арєнева, В. Климчука, Г. Пагутяк, М. та С. Дяченків, Н. Тисовської, К. Матвієнка, Дари Корній спонукають до заглиблення в історію міфічного світогляду наших пращурів, оскільки міфологізм став «прикметним явищем мистецтва ХХ століття і як художній прийом, і як спосіб світосприйняття». А. Соколова зазначає, що серед розмаїття творів постмодерної доби яскраво вирізняються тексти, написані в традиційній естетиці магічної прози ХІХ та ХХ ст., де співвідношення площин реального та фантастичного зазнають змін, оскільки перестають лише співіснувати, перетинатися чи взаємовпливати – їхні межі розмиваються й відбувається злиття двох площин. «Незмінним залишається міфічне сприйняття світу, відображення традиційних вірувань та звичаїв, своєрідності національного фольклору» [3, с. 275].

Письменники пропонують читачеві давньоукраїнський дивосвіт, що твориться за допомогою міфологічних структур, засобів художнього моделювання, типізації міфічних явищ. Важливу роль при цьому відіграє «особистісний фактор, що виявляється у мірі потужності та вагомості міфологічної пам'яті письменника у конструюванні та розгортанні художнього світу. Він є тим комплексом свідомості, який зумовлює звернення до міфологічних структур, об'єктивування їх у тканині художнього твору» [1, с. 11].

Обов'язковим атрибутом фентезійного твору є містичні, сакральні предмети, що часто несуть ідейне навантаження, символізують досвід і мудрість не одного покоління людей. Акцентуючи увагу читача на сакральних речах, письменник спонукає їх досліджувати величезні пласти національної культури.

Автори не тільки відтворюють світогляд, звичаї, духовний світ наших давніх предків, а й актуалізують проблему пошуку молодими читачами національної ідентичності, допомагають підліткам, як зазначає Шалагінов Б., «відчутти свою самодостатність через гармонію оточення, а не через його розколотість, не через поляризацію думок», оскільки розколотість суспільства, його надмірна політизація викликає їхню реакцію добровільної самоізоляції у світі дитинства [4, с. 115].

ЛІТЕРАТУРА

1. Гольник О. О. Міф у художньому світі Євгена Маланюка: монографія. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 218 с.
2. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. 2 вид. виправ., доповн. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 752 с. (Notabene).
3. Соколова А. Містичний міфологізм прози Галини Пагутяк // Література. Фольклор. Проблеми поетики. Вип. 36. Присвячений дослідженню творчої спадщини Л. Ф. Дунаєвської. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2012. С. 273-281.
4. Шалагінов Б. Сучасний український учень як суб'єкт гуманітарної

освіти //Література. Діти. Час: Вісник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. Вип.1. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 192 с.

КОНСТРУЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ТВОРАХ СУЧАСНИХ ПИСЬМЕННИКІВ КАТАЛОНІЇ

Лукашов А. Ю. (Харків)

Восени 2017 року «каталонське питання» знов набуло своєї актуальності, викликавши найрізноманітніші оцінки як серед інтелектуалів регіону, так і за його межами.

Розглядаючи механізми, які тим чи іншим чином сприяють вибору національної самоідентифікації у регіоні Каталонія, слід відмітити явище так званої *dobleidentidad*, тобто коли людина одночасно ідентифікує свою належність до декількох національних проектів, не бачачи у цьому протиріч. Також, варто зазначити, що інтерпретація самого поняття «нації» у сучасній Каталонії майже остаточно змістилася від природньої спільноти, у тому сенсі, як його зображували Гердер [2] та Фіхте [3] у бік «андерсонівського» [1] сприйняття нації, як спільноти уявної, де фактор природи є лише одним з багатьох, і не завжди вирішальних, складників у конструюванні національної ідентичності.

Серед безлічі творів у каталонській літературі, присвячених даній темі, можна виділити «Двомовний коханець» Хуана Марсе, «Остання людина, що розмовляла каталонською» Карлеса Казажуана та «Мене звать Пако»(автор Енрік Ларреула). Незважаючи на те, що усі ці твори мають різні сюжети, а їхні герої— різне бачення національної проблематики, вони є об'єднаними тим, що у них зображується щось на кшталт «гри у ідентичність», коли людина здійснює певний набір практик, які пов'язували б її з тією чи іншою нацією, що є схожим на дотримання правил певної субкультури. Пошук ідентичності (-тей) головними героями зображується у гротескному вигляді, з перебільшеннями та зміною традиційних ролей. Значне місце присвячується зображенню явища білінгвізма.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андерсон Б. А. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму. Київ: Критика, 2001. 271 с.
2. Гердер Й. Г. Мова і національна індивідуальність // Націоналізм: Антологія. 3-тє вид. / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. Київ: ВД «Простір», «Смолоскип», 2010. 684 с.
3. Фіхте Й. Г. Що таке народ у вищому розумінні цього слова і що таке любов до Батьківщини // Націоналізм: Антологія. 3-тє вид. / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. Київ: ВД «Простір», «Смолоскип», 2010. 684 с.
4. Casajuana C. L'últim home que parlava català. Barcelona: Planeta, 2009. 202 p.
5. Larreula E. Em dic Paco. Barcelona: Barcanova, 1997. 96 p.
6. Marsé J. El amante bilingüe. Barcelona: Seix Barral, 2009. 224 p.

ВІДОБРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ *САМОТНІСТЬ* У МАЛІЙ ПРОЗІ

М. КОЦЮБИНСЬКОГО ТА ГІ ДЕ МОПАССАНА

(на прикладі новел «Лялечка» та «Перший сніг»)

Луцик Н. М. (Івано-Франківськ)

Настрій героя, плин його думок, психологічні потрясіння, душевний стан виступають на перший план у творчості Михайла Коцюбинського та Гі де Мопассана, що й зумовлює використання ними імпресіоністичних художніх засобів.

До проблеми самотності письменники неодноразово звертаються у своїх творах. У новелі «Перший сніг» молода жінка страждає від самоти і нерозуміння свого чоловіка. Холод в замку ототожнюється з відношенням чоловіка до дружини, відсутністю інтересів до її духовних запитів. Будучи письменником-пейзажистом, Гі де Мопассан зумів за допомогою кольорової лексики передати гнітючий настрій головної героїні. Темна гама кольорів, яка домінує у зображенні

пейзажів, доповнює уявлення про емоційно напружений стан жінки, її самотність через байдуже ставлення чоловіка.

Подібна тональність присутня в оповіданні Михайла Коцюбинського «Лялечка». Повтор наскрізної деталі (ліжко, наче дно колодязя, соснова домовина, монастирська келія) допомагає відтворити душевний стан героїні в динаміці, де переважає одна ознака – морок, що уособлює її пригніченість та самотність. Ця деталь стає символом втрати сенсу життя. Раїса Левицька губить надію розірвати коло самотності. Український письменник за допомогою темних барв створив відповідні настроєві пейзажі. Художні деталі пейзажу на тлі єдиної похмурої тональності набувають додаткового переносного значення, а кольорова гама передає пригнічення головної героїні.

Отже, самотність у порівнюваних новелах передається через малюнки природи. Пейзаж безпосередньо пов'язаний з настроєм, а колір як один із засобів зображення явищ природи набуває, таким чином, емоційного забарвлення та демонструє складну гаму настроїв та переживань головних героїнь.

ТРАНСГРЕСІЯ ТРАНСЦЕНДЕТНОГОВ БУТТІ ЛЮДИНИ

(на матеріалі української новелістики

кінця ХІХ – початку ХХ століть)

Лях Т. О. (Ужгород)

Трансгресія в бутті людини виявляється у прагненні вийти за певні межі, зламати звичний хід речей. Уперше термін «Aufhebung», аналогічний трансгресії, був запропонований Гегелем у праці «Феноменологія духу», де він означав вихід за межі соціального буття і досягнення позиції спостерігача стосовно феноменів, які розглядаються [4]. Культурна трансгресія виявляється переважно в тому, що людина «відчуває невдоволення, джерелом якого є неможливість реалізації свого творчого потенціалу в рамках панівної наукової або культурної парадигми» [1, с. 96]. Розуміння цього поняття як процесу виходу суб'єкта за певні межі, творчого прориву людської свідомості, звільнення від обмежень дає підстави

вести мову про трансгресію в бутті людини, дослідження якої є метою даної розвідки. Предметом нашої уваги стали новели українських авторів кінця XIX – початку XX століть: В. Стефаніка, Марка Черемшини, М. Коцюбинського, О. Кобилянської.

В українському модернізмі виявом трансгресії є індивідуальна свобода людини, заміщення уваги з об'єктивної площини буття на суб'єктивну. Заглиблення митців у внутрішній світ людини в свою чергу зумовило вихід у сферу трансцендентного. Так, розуміння Е. Корета «трансцендентально-метафізичного горизонту буття» як «сутнісної, аргіогі першочергової відкритості людського духу буттю» [2, с. 6] співзвучне тлумаченню М. Бланшо «трансгресивного кроку», що «пронизує світ, завершуючи себе в потойбічному, де людина ввіряє себе якомусь абсолюту (Богу, Буттю, Благу, Вічності» [цит. за: 3].

В українській новелістиці кінця XIX – початку XX століть трансгресія трансцендентного простежується в осмисленні митцями прихованого сенсу творчості, міфу, несвідомого, через які здійснюється вихід за межі звичного існування, прорив до абсолюту. Дослідження визначає аспекти вивчення української новелістики у руслі міждисциплінарних досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Каштанова С. М. Трансгрессия социальная и трансгрессия культурная // Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики. Тамбов: Грамота, 2014. № 11 (49): в 2-х ч., Ч. II. С. 95-97. URL: http://scjournal.ru/articles/issn_1997-292X_2014_11-2_24.pdf
2. Корет Э. Основы метафизики; пер. с нем. Киев: Тандем, 1998. 248 с.
3. Можейко М. М. Трансгрессия // Энциклопедия / сост. А. А. Грицанов, М.А. Можейко. URL: <http://www.infoliolib.info/philos/postmod/transgressia.html>
4. Сарна А. Я. Трансгрессия // Новейший философский словарь. URL: <http://www.slovopedia.com/6/210/771258.html>

ХУДОЖНІ МОДЕЛІ ПОСКОЛОНІАЛЬНОЇ ТІЛЕСНОСТІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «ОПІВНІЧНІ ДІТИ» САЛМАНА РУШДІ)

Маланій Н. І. (Кам'янець-Подільський)

Буремне ХХ століття принесло світу багато знаменних подій. Дві світові війни, епідемії та економічні кризи стали каталізатором змін світового масштабу. На руїнах великих імперій утворилися нові країни, які прагнули до пошуку власної ідентифікації. Постколоніальна критика та студії дизабіліті, поєднуючи свої інтерпретативні стратегії, вивчають тілесність у її полівалентному ключі. Концепт тіла розглядається одночасно у контексті як конкретної біологічної формації, так і в його широкому розумінні держави як організму. Розкриття ідентичності множинного відбувається крізь призму буття одиничного. У цьому плані цінними є художні конструкти ненормативної тілесності, використані британським письменником індійського походження Салманом Рушді у своєму романі «Опівнічні діти» (1981 р.). Головний персонаж твору Селім Сінай є носієм «зруйнованого, змарнованого тіла», адже страждає різними вродженими і набутими фізичними вадами. Народжений як тисячі інших «опівнічних дітей» в першу годину 15 серпня 1947 р. в момент набуття Індією незалежності, він володіє надприроднимителепатичними можливостями. Його Іншу тілесність автор будує на основі фікційних моделей магічного реалізму та постмодернізму, роблячи свій твір масштабною алегорією самої Індії. Через незвичну постать протагоніста митець презентує строкату сутність цієї країни з її багатою історією, численними мовами, неперевершеною культурою, соціальними стереотипами та релігійними вподобаннями. Роман сповнений реалістичними, міфічними, містичними, трагічними, комічними та сюрреалістичними мотивами, які підсилені елементами мімікрії, амбівалентності та гібридності. «Опівнічні діти» стали довершеним зразком постколоніальної літератури, а сам Салман Рушді неперевершеним творцем зв'язків та протиріч як Західної, так і Східної цивілізацій.

МОВЧАННЯ ТЕКСТУ ЯК ЗАСІБ ЛІТЕРАТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ

Мацевко-Бекерська Л. В. (Львів)

Важливим здобутком діалогічної історії літературного тексту є осягнення в процесі інтерпретації можливостей його сприймання та розуміння, як запропонованих інтенційно, так і зумовлених певною історичністю. Конфігурації читацького досвіду, попри власну неповторність та часто непередбачуваність, максимально гнучкі, психологічно динамічні, рецептивно відкриті. Як дослідницька «лінза поляроїда» здатна висвітлити і сфокусувати нові грані тексту, так і літературний твір пропонує читачеві значний діапазон дзеркал, у котрих особистісний досвід знайде найкраще відображення, розширюючись та збагачуючись. Послідовна зміна процесів рецепції та інтерпретації слугує встановленню комунікативного дискурсу насамперед в колі особистісних асоціацій, тобто в ході діалогу, коли мовчить твір. Наступним кроком назустріч розумінню смислу стає читацька проекція авторського голосу на текстовий масив і припущення ймовірних значень написаного. Якщо в буквальному звучанні художнього світу виникають паузи будь-якого рівня – чи тематичні, чи образні, чи емоційні – читач мимоволі заповнює гадану порожнечу. З часом, з триванням процесу читання, таких затемнених місць стає дедалі менше, смислова консистенція твору ущільнюється завдяки не лише читацьким здогадам та припущенням, але й пізнанню вихідного задуму. Якщо інтерпретаційна стратегія максимально корелюється з первинним значенням твору, то «елементів невизначеності» текст пропонуватиме щораз менше, що не відбирає від читача права на «свій твір». Відмінність полягатиме лише у форматі уявного світу – чи він буде похідним від фікційного в задумі, чи він стане аналогією фікційного, що реально представлений у конкретному творі.

Таким чином, мовчання художнього тексту як потужний елемент літературної комунікації дає можливість відбутися активності читача через ілюзію сприймання художнього світу, яка закономірно виростає з власне інтенційної ілюзорності авторського задуму.

II LATINO E LO SPAGNOLO NEI *PROMESSI SPOSI*

Mazzola E. (Kharkiv)

Nel costituirsi dell'identità nazionale italiana e dello spirito patriottico la letteratura ha giocato un ruolo determinante. Al tempo del Risorgimento Alessandro Manzoni (1785-1873) ha dato un contributo decisivo al consolidarsi della lingua italiana: lo ha fatto non solo artisticamente, attraverso il suo capolavoro *I Promessi Sposi* (1840-42), ma anche come teorico della lingua e come intellettuale sempre in prima linea nei dibattiti sociali e politici.

La cornice della questione che affrontiamo è così delimitata: il periodo storico in cui si lotta per l'unità nazionale (che verrà dichiarata nel 1861); uno scrittore per cui l'affermarsi dell'italiano letterario come lingua nazionale unitaria è una priorità; un capolavoro artistico che di quella lingua diventerà il canone.

Tra le pagine dei *Promessi Sposi*, romanzo storico ambientato nel XVII secolo, emerge la posizione dell'autore circa il rapporto tra la lingua nascente – che è la lingua del narratore e di quasi tutti i personaggi – e le altre lingue che «si impongono» nel mondo del romanzo: il latino e lo spagnolo. Nel testo il latino è usato e del latino si parla: è la lingua della Chiesa e della Legge, una lingua che il popolo non capisce e che può quindi essere usata dal potere per confondere. Manzoni «attacca» questo uso del latino proponendo al lettore una riflessione – incarnata in un personaggio, Renzo – che si protrae come un filo rosso dal primo all'ultimo capitolo del romanzo. Lo spagnolo è invece esclusivamente la lingua dei dominatori (il nord Italia era allora una colonia dell'impero spagnolo) ed entra nel tessuto linguistico del romanzo quasi comicamente: il lettore italiano intuitivamente capisce tutto, ma ha la percezione di trovarsi davanti ad una storpiatura, contestualmente «carnevolesca», dell'italiano.

ХУДОЖНЯ ГОЛОГРАМА СТОЛИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Мегела І. П. (Київ)

1. Роман австрійського письменника Роберта Менасце «Столиця»(2017) - перший великий твір про політичний проект ЄС як логічно когерентної відповіді

на процес глобалізації. Йдеться про суперечність між Брюсселем, як чимось анонімним, керованим зовнішньою бюрократичною владою наднаціональної країни та інтересами національних держав, Намічені спільнотою перспективи ще не працюють, а національні рішення вже не спрацьовують.

2. Переконані європейці складають меншість у наднаціональних інституціях. ЄС управляється кар'єристами. Ідеалістами. марнославцями, циніками, непрофесіоналами. Національні інтереси, економічний і фінансовий успіх, функціональна мікро-і макро-економіка, персональна кар'єра, особистий добробут виявляються важливішими, ніж засадничі принципи ЄС.

3. Оповідь розпочинається символічною сценою: відгодована свиня бігає вулицями столиці ЄС поміж протагоністами роману, проектуючи їхню реакцію на подальші події. Загадкове кримінальне вбивство, політичні інтриги розкривають механізм функціонування (чи не функціонування) інституцій ЄС.

3. В центрі роману підготовка Європейською комісією проекту заходів по відзначенню 60-ої річниці утворення ЄС, Гасло проекту обрані слова «Ніколи більше концентраційних таборів!». Починаються пошуки тих, хто пережив голокост. Європейська комісія виявляється однак своєрідним Ноевим Ковчегом, який лавірує поміж течіями. уникаючи щорми, рятуючи тільки себе і своїх пасажирів.. Важливішими для бюрократів є торгівля свининою, вибір ресторану для перемовин в обідню перерву, боротьба велосипедистів з автомобілістами, поспішний секс у перерві між перемовинами, коли на одному рівні опиняються кохання і рорзрахунок.

4. Роман побудований у формі мозаїки. кожна частка якої попри свою невибагливість є важливим компонентом загальної картини життя столиці ЄС. Багато подій у творі відбуваються одночасно, вони то збігаються, то розбігаються, зіштовхуються між собою. взаємодоповнюючи одна одну

5 Кульмінацією роману є доповідь австрійського проф. на пенсії Ергарда, в якій стверджується, що столицею об'єднаної Європи повинен був би стати Освенцим. Тоді, виходячи з перестороги «Ніколи більше!», можна було б

вирішити національні конфлікти і пов'язати інтереси всієї Європи. Дискусивна доповідь Едгарта залишається однак без уваги. Життя в Брюсселі продовжує йти своїм чередом.

6. Менассе «сипле сіль на рани», показуючи якою вимученою є конституція ЄС, якою розхитаною є засаднича ідея об'єднання. Попри гостру критику проблеми біженців, брексіту, націоналістичних настроїв.. кризи демократії, письменник залишається відданим засадничим принципам ЄС .

Роман «Столиця» написаний з глибоким знанням справи, захопливо і художньо переконливо, нагороджений престижною літературною премією франкфуртської книжкової ярмарки .

IL CIBO ITALIANO – L'IDENTITA ATTRAVERSO IL CONFRONTO

Mercantini S. (Kharkiv)

Il più grande trattato di cucina del '500, opera del celebre cuoco Bartolomeo Scappi, fornisce una lunga lista di prodotti tipici e un panorama molto dettagliato della cucina rinascimentale italiana. Tra le denominazioni di origine di prodotti e ricette troviamo rimandi a numerose città: dai tortiglioni ripieni alla Lombarda alle anguille di Comacchio e solo in due casi l'autore ricorre alle definizioni «italiano» o «all'italiana». Segno del fatto che non esiste la cucina italiana?

Ancora oggi il lessico culinario sembra riflettere il particolarismo del passato, eppure il ragù alla bolognese, il panettone di Milano, il pesto di Genova, la pizza napoletana, etc., sono prodotti ormai considerati a tutti gli effetti «italiani», una minuscola parte di quella cucina che spesso si celebra a livello internazionale (il 2018 è stato proclamato anno del cibo italiano nel mondo) con la sola definizione di «italiana». Questo fenomeno identitario si riflette non solo sulle tavole nazionali ed estere, ma anche nella stessa lingua, che assimilando alcuni prodotti locali ne ha esteso il valore semantico e pragmatico a situazioni non-culinarie, rendendoli patrimonio comune, nazionale. Prendiamo, ad esempio, la pizza che può indicare, oltre al prodotto

gastronomico, anche la pellicola di un film o può esprimere un'esperienza di profonda noia o irritazione (es. *questo intervento è una vera pizza!*).

Il processo di «italianizzazione» della cucina e dei suoi prodotti è strettamente legato al fenomeno del dialogo con il mondo «estero» in senso lato. Come osserva lo storico Montanari, «*Il prodotto esclusivamente «locale» è privo di una identità geografica in quanto essa nasce dalla sua «delocalizzazione»*: fintanto che il prodotto si produce e consuma in un ambito locale non occorre definirne e ricordarne la provenienza. In tal senso le numerose nazionalità che hanno occupato il suolo italiano, formando imperi e disgregandoli, hanno in parte contribuito non solo alla diffusione della nostra cultura culinaria nel mondo, ma anche alla sua configurazione.

BIBLIOGRAFIA

1. Scappi B., *Opera di M. Bartolomeo Scappi, cuoco secreto di Papa Pio V. Divisa in sei libri*, Michele Tramezzino, Venezia 1570. URL: <http://www.accademiadellacrusca.it> (дата обращения: 02.2018).
2. Montanari M., Capatti A. *La cucina italiana. Storia di una cultura*, Laterza, Roma 2006.
3. Rebora G., *La civiltà della forchetta*, Laterza, Bari 2000.

ФЕНОМЕН ПИСЬМЕННОЇ РЕЦЕПЦІЇ:

«УЛІСС» ОЧИМА ДАРІЇ ВІКОНСЬКОЇ

Моклиця М. В. (Луцьк)

Дарія Віконська – західноукраїнська письменниця, критик, літературознавець, мистецтвознавець, поліглот, одна із найяскравіших постатей українського і європейського модернізму. Її загублена у часі творчість щойно повертається і потребує фахової оцінки. Феномен цієї багатогранної особистості, яка вписала яскраву сторінку в історію української літератури, - у природній європейськості, у відчутті багатьох її культур як духовно споріднених.

Віконська – одна з перших читачок і дослідниць Джеймса Джойса. Його роману «Улісс» Віконська присвятила ґрунтовну розвідку «Джеймс Джойс: Тайна

його мистецького обличчя» (Львів, 1934). Фактично, вона – учасниця першої дискусії про твір, критик, який пропонує власну читацьку інтерпретацію твору, але її бачення роману настільки тонке, глибоке і настільки відрізняється від думок, висловлених іншими критиками (тепер це класика джойсознавства), що й досі вражає.

Як відомо, найбільш дражливою темою дискусії став прийом «потому свідомості». Віконська натомість головну увагу зосередила на стилістичних особливостях твору. Дивовижно, що, на відміну від більшості реципієнтів, які сприйняли «потік» як експеримент, який утруднює сприйняття і спотворює мовлення (навіть якщо відкриває щось важливе у психології), Віконська підносить твір Джойса у першу чергу як феномен мистецтва слова. Нічого – про надмірну складність, аморфність сюжету, надмірність описів та інших «недоліків», зауважених першими критиками. Її захоплення стилем «Улісса» супроводжується численними цитатами і тонкими коментарями до них. Всупереч тим, хто сприйняв «Улісс» як оновлений психоаналізом реалізм, Віконська тлумачить його як явище модернізму, проникливо зауважує сюрреалістичну образність твору. Це особлива позиція, сміливість і прогностичність якої можна оцінити лише з висоти часу.

ДО ПИТАННЯ ПРО ДжЕРЕЛА КИТАЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Мотрохов О. І. (Харків)

Мова на самому початку була чимось більшим, ніж прості вигуки, а надалі придбала чітке розділення на склади, і навіть стала засобом громадської комунікації людей. Наприклад, в трактаті «Люйші чуньцю» (роз. «Про початки музики») згадується «Пісня жінки, що очікує», в якій фонетичні ієрогліфи 兮 xī і 猗 yī є, відповідно, вигуком і зітханням. Пізніше їх стали використовувати для того, щоб посилити ритмічність вірша. Саме з цією метою Лян Хун - поет часів

династії Східна Хань - у своєму вірші "Уїге" (五噫歌«Пісня з п'ятьма зітханнями») спожив вигук 噫 уї "ох! Ах!".

Прадавні люди ще не могли пізнати об'єктивні закони природи, тому вважали, що можуть своєю волею змінити світ, що оточує їх, і вірили в силу свого слова, за допомогою якого намагалися підпорядкувати собі природні явища, які стихійно завдавали їм шкоди. Наприклад, в трактаті «Лі цзі» (роз. «Одиничне жертвопринесення небу і землі в кумирні південного передмістя») наводиться вірш «Строфи про свічку роду Іці-ші» (伊耆氏蠟辭). Хоча в цьому вірші виявляються ознаки ритуального гімну, але по суті воно грає роль заклинання. Тут автор віддає накази з метою підпорядкувати природу своїм бажанням. Т. ч., можна сказати, що розвиток поезії тісно пов'язаний і із заклинаннями примітивної релігії.

Проза з'явилася пізніше за поезію. Хоча в сучасній прозі не вживається рима, але на початковому етапі її розвитку до прози, як і до поезії, пред'являлася вимога лаконічності для зручності запам'ятовування тексту напам'ять. Тому у доцінські часи проза частенько містила ритм, риму, тобто проза мала поетичний відтінок. Таке явище не випадкове. Воно відбиває специфіку початкового етапу розвитку прози.

ПСИХОЛОГІЗМ У ТВОРАХ МІГЄЛЯ ДЕ УНАМУНО

Мохаммад М. Н. (Харків)

Мігель де Унамуно (1864-1936 рр.) був не тільки письменником, а ще й філософом та політичним діячем. Він був лідером і його суспільство наслідувало його погляди. Із кожним твором письменника розкривалась його яскрава сутність, яка може зацікавити, можливо, навіть більше ніж персонажі цих творів. Треба зауважити, що після 1897 року практично вся творчість М. де Унамуно огортається навколо проблеми смерті та безсмертя. Майже в кожному творі розглядаються психологічні проблеми людини. Тому причиною стала втрата

єдиного сина письменника. Відтепер для М. де Унамуно життя – це «агонія», постійний сумнів і боротьба зі смертю. У душі людини борються почуття, розум, віра і наука, і лише цей стан «агонії» можна назвати справжнім життям. На прикладі роману «Любов і педагогіка» (1902 р.) ми можемо спостерігати цю внутрішню боротьбу свідомого та підсвідомого людини. Роман є яскравим прикладом душі письменника, його переживань та одержимістю питанням щодо життя після смерті. Головною проблемою для М. де Унамуно є віра і невіра одночасно. Це його боротьба почуттів, бажань та розуму, це також і нескінченний конфлікт протиріч, що викликані кризою свідомості письменника, яку він пережив 1897 року. Творчість М. де Унамуно втілила риси «покоління» найбільш яскраво, виразно і талановито. Його трактат «Трагічне відчуття життя у людей і народів (1912), робота «Агонія християнства» (1925), романи «Світ на війні» (1897), написаний під впливом Л.Толстого, і «Туман» (1914) просякнуті трагічним сприйняттям життя. Для письменника боротьба зі смертю полягає у спогадах своєї особистості, свого образу у свідомості інших людей, протистояння примарності свого існування і в творчості. Прагнучи пізнати природу відносин людини і його Творця, М. де Унамуно вдається до уяви, як до останнього засобу пізнання, і користується романом як макетом реальності.

ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В РОМАНІ «МІЖ АПЕЛЬСИНОВИХ САДІВ» ВІСЕНТЕ БЛАСКО ІБАНЬЕСА

Нелюбіна А. О. (Харків)

Вісенте Бласко Ібаньес є одним із найпопулярніших іспанських письменників межі ХІХ – ХХ століть. В останні десятиліття в Україні і світі зросла зацікавленість до літературної творчості цього валенсійського письменника, який був одним з найпродуктивніших авторів свого часу. За прийомами свого письма Бласко Ібаньес є типовим натуралістом; французька критика вважає його послідовником Золя. Подібно Золя, він всебічно, майже науково вивчає теми своїх творів. Значна частина книжок письменника є

присвяченою його рідному регіону – Валенсії. Здебільшого, це – побутові або соціальні романи, які змальовують життя і працю населення батьківщини Бласко Ібаньєса. Незважаючи на домінування валенсійської тематики, автор у жодному випадку не був місцевим, валенсійським націоналістом, він розглядав самотність Валенсії через призму плюралістичної, багатокультурної Іспанії. Бласко Ібаньєс, як і Е. Мендоса, або Р. Вальє-Інклан, обираючи мовою своїх книг загальнодержавну іспанську, не лише не відмовляється від свого коріння, а навпаки, популяризує культуру своєї малої батьківщини в Іспанії, та, через Іспанію, по всьому світові, що є типовим прикладом демонстрації національної ідентичності. Як можна побачити, критика влади, опис проблем суспільства, бідності, виживання селян, а з іншого боку любов до провінції, де він виріс, все це, навіть у сукупності, не призвело до того, що у Бласко Ібаньєса виникла якась ненависть до Іспанії або бажання протиставити Валенсію іншій Іспанії. Проблеми, що їх мають мешканці Валенсії, є загальноіспанськими проблемами. Герої романів жаліються на психологічні, соціологічні проблеми (соціальна несправедливість, високі ціни, вади капіталізму, коли той, хто працює, збагачує не себе, а свого господаря, тощо), але не на лінгвістичні або етнічні. Тим самим, у романі Ібаньєса є органічно переплетені загальнонаціональні та суто регіональні проблеми.

СТАТУС ДЕРЖАВНОЇ МОВИ В ПОСТКОЛОНІАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ

Нестеренко О. І. (Харків)

Прийняття у Верховній Раді України закону про Реформу освіти, в якій розділ про застосування мов викликав неоднозначне ставлення в середині країни та навіть конфліктну ситуацію між деякими країнами, що зацікавлені в тому, щоб навчання в українських школах окремих регіонів проводилося на мові національних меншин, зумовило необхідність визначити їх місце та роль, бо те, що пропонується, часто несе загрозу для існування української мови як

державної. До того ж варто пам'ятати, що мовну ситуацію в Україні характеризує її постколоніальне становище та боротьба двох мов за подальше домінування. Мовні питання тісно переплетені з проблемами цивілізаційного вибору українців, формуванні мовної, національної, державної свідомості; нарешті, позбавленням від комплексу меншовартості.

Ці проблеми не є суто українськими. Тому досвід в цьому питанні такої країни як Франція може виявитися надзвичайно корисним.

Французьке мовне законодавство завжди було і залишається одним із найпошлідовніших та активних у світі. Мова в цій країні завжди була частиною державної політики.

Відповідно до Конституції П'ятої республіки, єдиною офіційною мовою є французька. Проводячи послідовну мовну політику як фактор, що консолідує націю, Франція підписала, але не ратифікувала Європейську хартію регіональних мов і меншин.

Особливістю французької мовної політики є розбудова інституцій, що контролюють виконання мовного законодавства.

Жодна з регіональних мов Франції не може претендувати на єдине місце у загальному вжитку. Але кожна мова має право на її вивчення.

Вибір мови це – цивілізаційний вибір. Необхідною умовою ефективної мовної та національної політики є політична воля державної влади. З досвіду Франції варто перейняти такі складові мовної політики: мовне планування, мовний контроль, який передбачає санкції за невиконання мовного законодавства, мовні інституції, міжнародну співпрацю.

ЖІНОЧІ ХУДОЖНІ ОБРАЗИ РОМАНУ С. РУШДІ «ОСТАННЄ ЗІТХАННЯ МАВРА» У РАКУРСІ ПОСТКОЛОНІАЛЬНИХ СТУДІЙ

Обихвіст М. С. (Харків)

В останні роки творчість англійського письменника індійського походження Салмана Рушді (нар. 1947) опинилася у фокусі дослідження багатьох літературознавців. Актуальним є осмислення розкриття своєрідності жіночих образів у романі «Прощальне зітхання мавра» (*The Moor's Last Sigh*, 1995), впливу світових процесів глобалізації на соціокультурні уявлення про роль жінки. Виходячи з аналізу жіночих образів, цікавими є постколоніальні тлумачення ідентичності, які локалізують дану категорію в національній площині. Нині вони тісно взаємодіють із фемінізмом та ідеологічно-критичним дискурсом. Така потреба виникає з огляду на сучасний стан німецької літератури, в якій національна ідентичність постає однією з центральних проблем. Постколоніальний погляд на жіночий суб'єкт узагальнює Г. Ч. Співак, розглядаючи його подвійне підпорядкування з огляду на політичний контекст. Роман відображає непросту історію становлення сучасної Індії, охоплюючи кілька десятиліть новітньої історії. Постать головної героїні Аврори да Гама Зогойбі є алюзією на «Мати Індію», її яскравий і багатоликий образ та непроста доля. Вже на перших сторінках роману Аврора каже: «З самого початку було ясно як день чого хотів світ від славнозвісної матері-Індії – вони прийшли за прянощами, так само, як чоловіки приходять до легкодоступної жінки». Ми бачимо, що новітня історія Індії стає тим тлом, на якому відбувається еволюція образу протагоністки. Непрості стосунки Аврори з чоловіками нагадують колонізацію Індії: нею захоплюються, але вона сповна сплачує за свій талант і красу. Салман Рушді комбінує в Аврорі традиції та сучасність, міфологічність і біблійність. Можна виокремити у романі основні жіночі образи, які є носіями різних ключових характеристик: Белла (мати Аврори Зогойбі) – бунтівний дух; Аврора Зогойбі – жага незалежності, реалізація у творчості; Інна Зогойбі (старша

донька) – прагнення самоствердження завдяки власній жіночності; Міні Зогойбі (середня донька) – звернення до Бога і церкви, як шлях втечі від родинних проблем; Міна Зогойбі (середня донька) – активна соціальна позиція, відстоювання прав жінок. Загалом, у них яскраво втілюються такі концепти, як «жіноче», «феміністичне» та «фемінне».

ВПЛИВ РЕЦЕПЦІЇ ТВОРІВ ОСКАРА ВАЙЛДА В НІМЕЧЧИНІ НА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ЦИТУВАННЯ

Оніщенко Н. А. (Харків)

Рецепції творів британського письменника Оскара Вайлда в німецькомовних країнах можна надати статус непересічного культурного явища, до якого долучилися А. Жид, Г. Кернер, А. Зандрок, М. Райнгард, Г. Грюндгенс та інші [1, с.vi] .

Особливості німецької рецепції творів О. Вайлда полягають в її абсолютній несхожості зі сприйняттям на батьківщині письменника. Сатиричні «комедії суспільства» (напр. «*The Importance of Being Earnest*») майже не знайшли відгуку в Німеччині, де О. Вайлд сприймався насамперед як автор «*Salome*» [там само, с. 21], яка спочатку була написана французькою, що також було одним із чинників популярності в Німеччині. Іншою причиною критики називають «дендізм» – естетичний феномен роману, що описує чоловіка-світського лева, який слідкує за своєю зовнішністю та – головне – вишуканістю мовлення [2, с. 461]. Таким чином, герой-денді перетворюється на суцільний «живий» текст, елегантність та оригінальність стають як його зовнішніми ознаками, так і ознаками змістової та стильової сторони його мовлення.

Саме «денді»-романи та п'єси Оскара Вайлда стали головними джерелами афоризмів, цитованих у німецькомовних дискурсах (художня література, преса) та кодифікованих авторитетними лексикографічними джерелами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Kohlmayer R. Oscar Wilde in Deutschland und Österreich: Untersuchungen zur Rezeption der Komödie und zur Theorie der Bühnenübersetzung. Tübingen: Niemeyer, 1996. 452 S.
2. Meyerfeld M. Oscar Wilde in Deutschland // Das literarische Echo. Berlin, 1902-3. V. S. 458-462.

ІДЕНТИЧНІСТЬ, САМОБУТНІСТЬ, САМОСВІДОМІСТЬ: СЕМАНТИКА Й ЛОГІКА ТЕРМІНІВ

Оржицький І. О. (Харків)

1. Попри якнайширше використання в сучасній гуманітаристиці терміна ідентичність, він викликає застереження у плані семантичному та з огляду на національну традицію.

2. Спопуляризований після праць Е. Еріксона у галузі психології, що почали з'являтися з 50-х років ХХ ст., термін *identity* перейшов до соціологічних наук.

3. Проте “Словник Іспанської Королівської Академії” не фіксував за словом *identidad* поширеного тепер значення “національно-культурна ідентичність” аж до 2001 р. Очевидно, опір іспанських лексикографів пояснювався латинською семантикою слова, яка передбачає наявність дво- (або більше) членної структури явища для можливості вживання терміна.

4. У такому ж аспекті термін *ідентичність* тлумачиться і в словниках української мови, зокрема у СУМ-і, як і його українській відповідник *тотожність*. Поширене ж тепер слово *тожсамість* є не питомо українським, а калькою з польського *tożsamość* і не фіксується українськими словниками. Очевидно, що питомі українські слова *самобутність* та *самосвідомість* (ці поняття не ідентичні), дозволять уникнути семантичної плутанини у термінах.

5. Натомість формулювання на взір “ідентичність (тотожність чогось із чимось”, “ідентифікація себе з кимось” цілком доречні під семантичним оглядом,

оскільки етимологічно термін *ідентичність* має на увазі *ідентифікацію*, тобто ототожнення чогось із чимось (думка Н. Висоцької). У такому разі йдеться про поняття національної самосвідомості, яке, враховуючи розбіжності в тлумаченні слова *національний* в українській мові та мовах західноєвропейських, відповідає іспанському поняттю *identidad cultural*.

6. Прозоріші словосполучення *національна самобутність* та *національна самосвідомість* дають можливість уникнути термінологічної плутанини та змішування понять, адже національна самобутність існує скрізь, навіть у народів метисного (в чому їх самобутність і полягає) походження, та попри національну самосвідомість, якої частина спільноти може не мати.

ЕПІТЕТ ЯК ТРИГЕР ІМПЛІКАТУР У ЛІРИКО-ПОЕТИЧНОМУ ДИСКУРСІ Р. М. РІЛЬКЕ

Остапченко В. О. (Харків)

Доповідь присвячено аналізу імпліцитних смислів у лірико-поетичному дискурсі Р. М. Рільке з позиції теорії імплікатур. Під імплікатурою розуміємо імпліцитний смисл, який свідомо вкладається автором у текст та актуалізується у свідомості читача на основі мовних тригерів та дискурсивного контексту. Одним із тригерів імплікатур у лірико-поетичному дискурсі Р. М. Рільке є епітет.

Епітети виражаються: 1) якісними прикметниками – постійними: *leise Melodien*; оригінальними: *plastische Tage*; та okazional'nymi: *grünspangrün*; 2) дієприкметником, насамперед, Partizip I: *schimmernde Schwäne in prahlenden Posen*; 3) іменником у складі композитів: *Silberzwirne*; 4) відносним прикметником у переносному значенні або порівняльному ступені: *und steinerner und stiller sind die lichten / Gestalten an dem Eingang der Alleen*.

Функціями епітетів у лірико-поетичному дискурсі є оцінна: *wunderweiße Nächte*; звукописна: *müde Münde*; метафорична і інформативна. Саме останні дві функції пов'язані із актуалізацією імплікатур. Епітет як індикатор імплікатури має конденсований смисл, який може бути вираженим цілим реченням. У такий

спосіб передається додаткова інформація, тобто епітет виконує інформативну функцію: *an stillen Kanälen +> in den Kanälen gibt es keine Gondeln; Und große Dichter, ruhmberauschte +> Die Dichter sind durch Ruhm wie durch Rausch ergriffen worden*. Епітетна імплікатура може бути також комбінованою – метафорично-епітетною, тобто її тригером одразу виступають епітет і метафора. У цьому разі епітет виконує метафоричну функцію – бере участь у формуванні метафори: *frühlingfrierende Birke +> BIRKE ist LEBEWESEN und es friert; zwischen Bergen, waldbehaart +> BERGE sind MENSCHEN und WALD ist HAARE dieser Menschen*.

Таким чином, аналіз імпліцитних смислів у лірико-поетичному дискурсі Р. М. Рільке з позиції теорії імплікатур дозволив дійти висновку, що низка імплікатур актуалізується на основі стилістичного тропу епітету.

СПЕЦИФІКА НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ЛІРИКИ ПІСЛЯ ПОВОРОТУ В ЛІТЕРАТУРНО-ПОБУТОВОМУ ТА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ КОНТЕКСТАХ

Павлюк Х. Б. (Миколаїв)

Розвиток німецької літератури після 1989 року визначає ситуація, коли подальший розгляд літературного процесу у возз'єднаній Німеччині в межах двох розокремлених культурних традицій втрачає сенс. Чергова зміна літературних поколінь, яка співпадає з переломними 1990-ми, відбувається в умовах формування нової культурної моделі німецького суспільства. При цьому поряд із національною специфікою літературного процесу слід зважати й на суспільно-політичні обставини, зокрема, глобалізацію, та культурно-естетичні особливості (постмодернізм). У сучасній німецькій поезії оприявнюється весь комплекс явищ, що відображає типологію та еволюцію основних жанрів й версифікаційних технік світової поетичної традиції з урахуванням національних пріоритетів і традицій модерності. Відмінною ознакою сучасної німецької поезії слугує гетерогенність художнього простору, яка виявляється в тематичному багатстві, естетичному різноманітті його складових та відсутності єдиного поетико-стилістичного

стандарту. Постмодерністська естетика плюралізму справляє посутній вплив на поетику 1990-х щодо легітимізації всіх наявних форм віршування, водночас пошуки нових ціннісних орієнтирів здійснюються на основі переусвідомлення традиції без радикальної відмови від її досягнень. Художню природу сучасного поетичного тексту мислимо визначити як комбінаторно-ігрову, що продукує власну систему багаторівневих стосунків шляхом довільного вибору елементів з попередніх матричних структур. У німецькій поезії після Повороту чітко окреслюється тенденція до витворення нового поетичного канону; при цьому демонстрація формальної майстерності гармонійно поєднується у найкращих зразках із бажанням бути «більше ніж поет», що свідчить на користь національної культурно-духовної традиції. Слід зазначити, що домінантною рисою літературного життя сьогодення слугує небажання літераторів визнавати власну приналежність до певних художніх груп, об'єднань, шкіл, течій, напрямів, покликаних конструювати літературно-естетичний простір, попри ці намагання тут проглядається низка чітко окреслених структурних утворень. Період «кристалізації» (за Т. Ельмом) в німецькій ліриці 1980-1990-х р. р. поступився місцем творчому авангардистському пориву двохтисячних.

ЕКОНОМІЧНА ЛЕКСИКА З ТЕМАТИЧНИМ ОБМЕЖЕННЯМ ТА ЇЇ ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ВЖИВАННЯ В ГАЗЕТНИХ ІСПАНОМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕКСТАХ

Павлюк Ю. В. (Харків)

Якщо ми даємо характеристику економічних текстів, то треба виділити особливості, які відрізняють їх від інших текстів публіцистичного стилю. На синтаксичному і морфологічному рівні вони підпорядковуються законам публіцистичного стилю. Тому нам необхідно зробити лінгвістичний аналіз на лексичному рівні. При аналізі текстів ми зустрічаємо більш термінологічних словосполучень ніж самих термінів. Це пояснюється тим, що відбувається ускладнення економічних відносин. Вони поліпшують усвідомлення читачем

більш конкретної інформації. Журналісту не треба використовувати описову форму пояснення становища, про яке він розповідає. [1; с.70]

У якості матеріалу були використані тексти підрозділів таких популярних іспанських газет, як «El Mundo», «El País», «La Vanguardia», «ABC», «El Financiero», які мають постійний розділ, що присвячений економіці [5; с. 43]

Особливості розгляду цієї проблеми виявляються в тому, що ми розглядаємо цю термінологію в публіцистичних виданнях, а також у спеціальних словниках певної тематики. У зв'язку з цим ми аналізуємо публіцистичні тексти і особливості вживання термінології. Зараз термінологія є закритою лексичною підсистемою, її більш можна віднести до наукової лексики. Із розвитком науки і техніки в ХХ столітті з'являється група слів, які вживаються у вузько спеціальному значенні [2; с. 95].

Після створення незалежної України поширюються зовнішні зв'язки з країнами Європи і, взагалі, світу, особливо на економічному рівні: укладаються багато угод не тільки на рівні держави, але і на рівні підприємств, зростає кількість експортно–імпортних операцій. До цього треба додати, що проблеми безробіття і працевлаштування також стали глобальними і в нашій країні. Розвиток економіки України пішов «вільним шляхом». Зрозуміло, що це знайшло свій вплив у мові: поширюється словник на всіх рівнях мови, в тому числі і на економічному. До української мови прийшли нові слова і словосполучення іноземного походження, зокрема: маркетинг, менеджмент, аутсайдер, брокер і багато інших [2; с. 87].

Таким чином, аналізуючи мову періодики, можна дійти висновку, що хоча ця система є досить відкритою і включає багато елементів інших слів, її певні риси є визначними і конкретними, і не розсіюються між запозиченнями інших стилів. У ній існують норми публіцистичного стилю на лексичному, морфологічному і синтаксичному рівні. Іспанська термінологічна лексика являє собою досить продуктивний шар мови, який постійно поповнюється і обновляється [10; с. 15].

Як в іспанській мові так і в українській ми спостерігаємо поширене вживання абrevіатур, які утворюються за однаковим способом, але труднощі полягають в їх розумінні при перекладі. Тому можна сказати, що абrevіатури є шаром, який треба досліджувати для взаєморозуміння на рівні спілкування [11; с. 98].

ЛІТЕРАТУРА

1. Нарумов Б. П. Формирование романских литературных языков. М.: Наука, 1987. 166 с.
2. Alesina N. M. Teoría y práctica de la traducción. К.: Вища школа, 1986. 148 p.
3. Aristos: Diccionario ilustrado de la lengua española. La Habana: Ed. ci. técn., 1980. 672 p.
4. Bush propone asistencia inmediata a la economía norteamericana // El Mundo. 2008. № 5. P. 37.
5. Desacuerdos con el Consejo de Telefónica // ABC. 1995. № 7. P. 41-44.
6. Diferencias constables en torno a la venta de FG Valores y Bolsa // El País. 2005. № 6. P. 3-4.
7. La Bolsa para su cuenta de enero // El País. 1995. № 5. P. 22.
8. La OPEP recorta su producción en 7 % para provocar una subida de precio de petróleo // La Vanguardia. 1999. № 3. P. 71.
9. México desplazado por Brasil en preferencias de Fondos de capital // El Financiero. 2006. № 8. P. 4.
10. Shevkun E., Obruchnikova O. Español: Economía y finanzas. К.: ВВП «КОМПАС», 2000. 192 p.
11. Shishkova T. N., Popok J. C. Estilística de la lengua española. М.: Высш. шк., 1989. 136 p.

ЕКОЛОГІЯ ТА МОВОЗНАВСТВО: ТОЧКИ ПЕРЕТИНУ

Пасинок В. Г. (Харків)

Учені різних галузей науки все частіше порушують питання екологічності, проблеми навколишнього середовища. Існує тенденція до перенесення цих проблем у *гуманітарні науки*. Таким чином, з'являються такі терміни, як екологія особистості, екологія культури, екологія духу. Існує навіть поняття екологічної свідомості. Воно означає певну сферу масової та індивідуальної свідомості, що відображає природу як частину життя, взаємодію особистості та суспільства з природою та динаміку цього процесу, в результаті якого виконуються певні дії та формується поведінка. Ця свідомість знаходить вираження через *мову*, яка є посередником між нею та культурою, які впливають одна на одну.

Мова може існувати тільки у свідомості мовців та функціонувати провідником ідей та думок між ними, об'єднуючи їх між собою та з середовищем. Поняття середовища по відношенню до мови трактується з двох точок зору: як сфера існування окремого індивіду чи соціуму, та як місце, в якому існує і функціонує мова, тобто сукупність екстралінгвістичних факторів або умов, що впливають на її розвиток і функціонування.

За теорією Х. Хаармана екологічну систему утворюють тісно взаємопов'язані сім змінних, які визначають *мовну поведінку людей*. Таким чином, відмінності у мовленні пояснюються: 1) демографічними (належність до різних етнічних груп), 2) соціальними (різні соціальні умови та конкретне оточення), 3) політичними (політичні структури держав), 4) культурними (специфічні традиції та норми поведінки), 5) психічними (внутрішньо групова комунікація), 6) інтеракційними (взаємодії між та в межах однієї мовної групи) та 7) лінгвістичними (специфіка мови та її структури) факторами.

В еколінгвістиці «світова мовна система» визначається як культурна система, створена в процесі еволюції, в якій мови конструюють світ навколо нас, так і підлягають впливу факторів оточення. Еколінгвістика виникла на стику таких напрямів в лінгвістиці: соціального, що займається визначенням

співвідношень між соціальними та мовними структурами в процесі розвитку мислення на різних етапах етногенезу; психологічного, що має справу з впливом лінгвістичних засобів; філософського, який виокремлює в мові загальні принципи та закономірності розвитку суспільства та мислення. А.П. Сковородніков пропонує таке визначення поняття еколінгвістика в цілому: «Напрямок лінгвістичної теорії та практики, який, з одного боку, пов'язаний із вивченням факторів, що негативно впливають на розвиток та використання мови, а з іншого боку, з пошуком шляхів і способів збагачення мови та вдосконалення практики мовного спілкування».

Утворившись на перетині двох дисциплін, еколінгвістика наразі активно розвивається та досліджується. Коло її завдань постійно розширюється, а еколінгвістичні методи знаходять своє застосування в різноманітних напрямках лінгвістики.

ПРОБЛЕМИ ІМІГРАЦІЇ У СУЧАСНІЙ ІСПАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Пашкова А. В. (Харків)

Іміграція - одне з найпроблемніших явищ ХХІ століття, викликане економічною глобалізацією та зростаючою незалежністю народів та держав, що сприяють зростанню емігрантського потоку та, відповідно, появи мультиетнічного, мультикультурного та мультирелігійного суспільства з усіма витікаючими наслідками.

У сучасній іспанській літературі представлено величезну кількість творів, що охоплюють тему іміграції, як легальної, так і нелегальної. Якщо говорити про легальну іміграцію, то тут представлені в основному соціальні дослідження, але нас цікавлять твори про нелегальну іміграцію, які з'явилися порівняно недавно і яким ще мало приділяється уваги. Починаючи з 1994 року в Іспанії з'являються оригінальні тексти (така комбінація репортажу та вимислу), що описують африканську іміграцію, серед них можна виділити *Сон під відкритим небом* Паскала Морено Торреноса; *Я, Мухаммед. Історії імігрантів в країні*

іммігрантів Рафаеля Торреса, де він з тонким юмором відноситься до цієї теми і представляє расизм та сексизм, описуючи життєві перепитії та проблеми двадцяти п'яти емігрантів, що знаходяться в Іспанії. Вже в 1998 році в Іспанії публікуються розповіді та романи, серед яких варто виділити *Суднове порушення Фатими* (1998) Лурдес Ортіс, книга складається з двох розповідей про іноземців, які живуть в Іспанії, де письменка розкриває проблеми африканської імміграції, жіночої проституції, життєвих розчарувань, а також про героїчну любов Фатими, яка, сидячі на пляжі, чекає тіла свого померлого сина, і про відчайдушну любов героїні другої розповіді Марселінди, яка жертвує своїм життям заради свого коханого. *По дорозі з Тарифи* (1999) Ньєвеса Гарсія Беніто, книга складається з 10 розповідей про драми, які майже щодня розвиваються на берегах Гібралтарської затоки. *Кришталева вода, берега чорного дерева* (1999) Адольфо Ернандеса Лафуанте розповідає про групу африканців з Сьєрра Леона, які намагаються переплити Середземне море на борту старої річкової баржі. Подорож відображає трагічну реальність персонажів, яких підштовхує життя та вітри Залива. Але в іспанській літературі персонажі є не тільки афроамериканцями, у творі *Того дня, коли я зможу відвезти тебе в Варшаву* (1997) Лоренсо Сильви, головні герої - це сімейство поляків, які іммігрують в Іспанію, а в *Болгарських наречених* Едуардо Мендикутті речь йде про мадридське «гетто», яке населено болгарськими молодими людьми та іншими «рабами», які приїхали до Іспанії в пошуках раю, а виживають як можуть, торгуючи своїм тілом.

Для кожного іммігранта поїхати за кордон означає віддалятися від своєї землі, від знайомих і окунутись у щось незнайоме, навчитися орієнтуватися без мови, без досвіду. У своїй більшості іммігрантів - це жителі невеликих міст з патріархальними устоями, якими на "новій" землю припадає миритися з міським життям, "заселити" своє життя новими манерами, а мову новими словами.

ПЕРЕКЛАД ЯК ФЕМІНІСТИЧНА ПРОБЛЕМА

Песоцька Д. Л. (Харків)

Фемінізм як значущий соціальний рух останніх десятиліть ХХ ст. мав чималий вплив у галузі перекладознавства. В рамках феміністичного дискурсу було поставлено питання про вплив певних культурних та політичних контекстів на перекладацьку та дослідницьку практику, а сам переклад розглядається як культурний твір, що виділяє відмінності між жінками. Критична робота, яка здійснюється в галузі феміністичних досліджень перекладу, демонструє, що замість того, аби сприяти взаєморозумінню, переклад часто провокує «культурний шок». Тому феміністські дослідниці замислилися стосовно культурної можливості перекладу феміністичних текстів: чи існують базові феміністичні ідеї, що опираються «шоку» перекладу чи фемінізм має залишатися національним, регіональним або навіть етнічним?

Під час перших перекладів деяких феміністичних творів виникла необхідність «опосередкування» критичних робіт, які дозволили би зробити доступними для цільової культури певні феміністичні тексти. Незважаючи на те, що фемінізм як міжнародний рух пропонує ідеологію, що охоплює всіх жінок, сприйняття іноземних феміністичних текстів не завжди було легким. Наприклад, у США знадобилося «опосередкування», пояснення перекладу деяких французьких текстів щоб дозволити університетській феміністичній публіці прочитати тексти Е. Сіксу та Л. Ірігаре. З іншого боку, були піддані критиці деякі спрощені переклади (наприклад, переклади творів Ірігаре англійською мовою), які роблять тексти дуже «зрозумілими», що занижує їхню цінність та стирає іноземний колорит.

Загалом, усі переклади феміністичних текстів – поетичних та теоретичних – змусили перекладачок та дослідниць замислитися про політику перекладу, тобто особисту позицію перекладачки, а також вплив цієї позиції на переклад. Було поставлено проблему суб'єктивності перекладачки, тобто її способу ствердження

своєї ідентичності, її політичної позиції, яка присутня у есе, передмовах, примітках, що має неабиякий вплив на текст, що перекладається.

ТУРЕЧЧИНА ЯК ТЕКСТ: ГЕОГРАФІЧНІ ВІДКРИТТЯ В КООРДИНАТАХ МАНДРІВНОГО ДИСКУРСУ

Підвойний В. М. (Київ)

Оптимальною моделлю наукової дескрипції умов формування та репрезентації досягнень мандрівного дискурсу (МД) на теренах сучасної Турецької Республіки (ТР) є розгляд текстового представлення країни поза хронологією та локальними обмеженнями. Специфіка джерельної бази для реалізації зазначеного типу дискурсних формацій [1 : 211] полягає у темпоральній (історико-політичній) відносності (зміна державних структур на теренах сучасної Туреччини – Імперія сельджуків, Османська імперія (ОІ), від 1923 р. – ТР) та обумовлюється відповідними локусними чинниками (територія ОІ у часи свого розквіту визначалася межовими координатами трьох континентів – південна Європа, східна Азія, північна Африка). Пасіонарні (Л. Гумільов) інтенції огузького суспільства, стрімкий розвиток сельджуцької цивілізації, мілітарно зорієнтована амбітність османів у форматному розширенні ідеї «територія ісламу» (darül-islam), геостратегічні преференції новоствореної ТР упродовж століть проблематизували географічне «прочитання» історичних, культурних і релігійних феноменів, що були релевантними для зазначених державних утворень.

Сучасна ампліфікативність «турецького тексту» визначається специфічним місцем ТР у світовому цивілізаційному континуумі, потужним туристичним ресурсом країни, статусом культурно-наукового лідера ТР серед країн тюркського світу. Текстологічний аналіз сегментів МД на основі методу дискурсивного аналізу, в яких експліковані результати географічних відкриттів, уможливить розробку інформаційно-наукової бази для теоретичних узагальнень та практичних рекомендацій для туризмознавців, істориків-тюркологів, культурологів.

«Прочитання» ТР, аналіз цивілізаційних вимірів країни, культурна специфіка тюркської субкультури експлікувалася географами та істориками різних країн. Внесок українських мандрівників та вчених (В. Барський, А. Кримський, В. Зуммер, О. Онищенко) у процес текстової репрезентації Туреччини хоча і не кількісний, проте є доволі суттєвим. Аналіз географічних відкриттів у парадигмі текстової облігаторності до тепер не здійснювався, що й визначає актуальність нашої розвідки.

Розуміючи МД як систему комунікативних подієвих актів, пов'язаних із країнознавчим, історичним, культурним та релігійним описом країни, плануємо визначити провідні мотиваційні характеристики, фонові чинники та дискурсотворчі сегменти МД на теренах ТР. Попри «іронічну» детермінацію території ТР як «могильника цивілізацій» (*medeniyet mezarlığı*) [2; с. 24-31] упродовж тисячоліть було зреалізовано тисячі наративних проєктів із різною мірою стильових і контекстних узагальнень про Туреччину. Переважна більшість із них набули статусу історичних джерел (*gezi notları*) і функціонують у межах МД як культурно і географічно детерміновані повноцінні тексти.

Культуротворчими мотивами функціонування «турецького тексту» вважаємо іміджевість країни, високий цивілізаційний статус, розвинену мережу мистецьких інсталяцій у текстових форматах (лінійні сегменти сучасного лінгвістичного ландшафту ТР). «Текстове» зацікавлення ТР з боку сусідніх народів мало перманентний характер і обґрунтовувалося політичними і соціальними викликами відповідних епох.

Перспективність подальших досліджень проєктуємо на аналіз системи світових рецепційних механізмів, портретування країни, мотиваційних факторів, стереотипізації артефактів соціокультурного континууму території сучасної Туреччини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пульчинелли Орланди Э. К вопросу о методе и объекте анализа дискурса // Квадратура смысла : Французская школа анализа дискурса / общ. ред. П. Серию; пер. с фр. и португ. М.: ОАО ИГ «Прогресс», 1999. С. 197-224.
2. Sağlam S. Türkiye seyahatnamelerine dair / Seyfeddin Sağlam // Türk Yurdu. 2013. Sayı 310. S. 24-31.

SYNERGIE ALS GENUINE EIGENSCHAFT DES STILS

Pichtownikowa L. S. (Charkiw)

Synergie ist eine unentbehrliche Eigenschaft des Stils, ohne die es unmöglich wäre, das notwendige Gleichgewicht zwischen der ästhetischen und pragmatischen Information sowohl im einzelnen Literaturtext als auch im ganzen Literaturgenre einer konkreten Epoche herzustellen. Einen alten Gedanken der Evolutionisten – ‘Mit dem Lauf der Zeit geht der Stil in den Archetyp über’ – kann man schon als Aphorismus betrachten. Diesen Aphorismus bestätigt in vollem Maße die Evolution des Fabelgenres. Indem wir die Evolution des Fabelstils untersuchen, können wir uns also auf die Änderungen in den sozial und ästhetisch orientierenden Werten einer Gesellschaft und als Folge darauf auf die Evolution von Stilzügen stützen.

Die Synergetik wird in der Monographie „Synergie des Fabelstils: Die deutsche Versfabel vom 13-21 Jahrhundert“ (2008) für die Untersuchung der Fabelgattung in ihrer Dynamik als unentbehrlich und notwendig dargestellt. Diese universell gewordene Wissenschaft über Selbstentwicklung umfasst allgemeine Gesetze und Begriffe für Systeme, die sich entwickeln. Der Einfluss der Synergetik auf verschiedene Systemwissenschaften ist heutzutage nicht zu widerlegen. In dieser Monographie wird die Möglichkeit und die Notwendigkeit für die Anwendung der Synergetik als Wissenschaft und Herangehensweise in der Linguistik, Linguostilistik, insbesondere in der diachronischen Stiluntersuchung eines Genres begründet und aufgewiesen. Die Anwendung der Synergetik auf die Stilistik wird nicht durch einfache Analogien mit

anderen Wissenschaftsbereichen, sondern unter Berücksichtigung der allgemeinen Theorie für Bildung interdisziplinärer Begriffe verwirklicht. Universelle synergetische Begriffe wie Nicht-Linearität der Entwicklung, Attraktor, dissipative Systeme, Modellieren sowie Verdichten der Information werden mit konkreten Inhalten der Stilistik gefüllt und dienen in solcher Gestalt dem weiteren Erkennen der Entwicklung eines Genres. Die Evolution eines Genrestils lässt sich mit Begriffen der Stilistik allein adäquat nicht darstellen – dabei ist ja auch das Sozial-Historische, Extralinguale, in bedeutendem Maße zu betrachten, d.h. die Rede- und Sozialparameter als Einheit.

LES RELATIONS DE VOYAGE DECRIVANT LA LOUISIANE AUX XVIIe ET XVIIIe SIECLES

Proia F. (Chieti-Pescara)

La conquête de la Louisiane à la fin du XVIIe siècle ne fut pas seulement une conquête économique mais aussi culturelle. Les relations de voyage des intrépides conquérants de ces terres lointaines et inconnues nous font pénétrer dans un monde magique et archaïque où vivent, de la côte Atlantique aux Grands Lacs, diverses tribus indiennes dotées d'une langue propre comme les Sioux, les Algonquins et les Iroquois. Parmi toutes les populations indiennes établies en Amérique du Nord, celle des Natchez présente des caractéristiques sociales insolites qui intriguent les Européens et, particulièrement, Jean-Baptiste Bossu qui souligne que leur Nation est composée de quatre mille âmes sur un territoire très étendu. Même si leurs cultures ne sont pas du tout dissemblables, ces tribus, organisées en structures sociales complexes, se différencient profondément les unes des autres. Les voyageurs venus d'Europe et les missionnaires jésuites ou récollets peuvent aussi constater que leurs ressources varient de région à région, et que chaque groupe, sollicité par la stricte observation des lois naturelles, adapte ses us et coutumes pour en bénéficier pleinement.

Les Indiens ont une vision animiste du monde qu'ils considèrent un système équilibré où non seulement les hommes et les dieux possèdent une âme, mais aussi les arbres et les plantes.

Marquette et Joliet sont aussi fascinés par la majesté des paysages. Et pourtant, seulement un siècle plus tard, la cupidité des nouveaux arrivants et l'assimilation violente de l' «autre», après en avoir détruit son monde magique et archaïque, menace l'existence même de ce paradis terrestre, comme peut le constater Pierre François Xavier de Charlevois, un des rares voyageurs français, au début du XVIIIe siècle.

ПОЛКУЛЬТУРНИСТЬ ТУРЕЦЬКОГО ДРАМАТУРГІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.:

ВІРМЕНСЬКА ГРОМАДА

Прушковська І. В. (Київ)

Традиція турецької драми генетично укорінена у давніх дотеатральних практиках, серед яких, крім традиційних для будь-якої культури обрядових і фольклорно-ігрових дійств, мають місце і такі етномарковані соціокультурні феномени, як народні видовища (із залученням шаманів) та сакральні ритуали суфійських орденів. Політичні й культурні реформи XVIII ст. належать до першопричин появи в турецькій класичній літературі й традиційному театрі західних елементів, які згодом сприяли виникненню нових жанрів і суттєво вплинули на структуру національної класичної драми. Наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. в турецькій драматургії переважають авторські п'єси, творцями яких були представники різних культур. Це п'єси турецьких й вірменських авторів, а також п'єси європейських авторів у перекладі турецькою й вірменською [2, с. 171].

Представники вірменської діаспори відіграли неабияку роль у становленні турецької авторської драми, адже наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. вони стали основними носіями традицій європейської драматургії в Османській імперії. Так, 1859 р. вірмени заснували у Стамбулі «Східний театр», у якому вперше за всю історію національного театру жіночі ролі грали актриси. У створенні театрів і підтримці турецької драматургії вирішальною була діяльність Г. Агопа Вартовяна (1840 – 1902) [2, с. 169]. Г. Агоп активно залучав тогочасних турецьких письменників до творення нової драматургії, принципово дотримувався думки

про те, що замість чужих турецькому суспільству перекладів західних п'єс необхідно створювати свої, у яких ітиметься про суттєві проблеми турецького народу. Діяльність Гюллю Агопа (створення «Османського театру Гюллю Агопа», співпраця із Намиком Кемалем, Алі Хайдаром Беєм) стала новим, важливим етапом у розвитку турецької авторської драми, тим поштовхом, якого потребували турецькі драматурги для формування власного, національно маркованого драматургічного резерву [1, с. 35].

ЛІТЕРАТУРА

1. Прушковська І. В. Незамкненість канону: поетика турецької драматургії. К.: Український письменник, 2015. 392 с.
2. And M. Osmanlı tiyatrosu kuruluşu gelişimine katkıları. Ankara: Ankara üniversitesi yayınları, 1976. 280 s.

ПРОЦЕС ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ НОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

З ТОЧКИ ЗОРУ НЛП

Пугач Б. В. (Харків)

Нейролінгвістичне програмування (НЛП) — напрям у практичній психології, що вивчає закономірності суб'єктивного досвіду людей через моделювання поведінки і передачі виявлених моделей іншим людям. Аналіз прийомів та технік НЛП в різних галузях людської діяльності вказує на їх високу ефективність; а індивідуальний підхід, що є базовим для НЛП, розкриття потенціалу та самовдосконалення особистості робить цей напрям корисним та результативним для використання у педагогіці.

Вчені виділяють три типи людей за способом їх сприйняття інформації: візуали, аудіали та кінестетики. Успішне сприйняття та засвоювання нової інформації залежить від каналу, яким людина її отримала.

За тривалістю розрізняють такі види пам'яті: короткочасна, довгочасна, оперативна. Інформація, що її людина отримує через другорядний канал сприйняття інформації, потрапляє, як правило, до короткочасної пам'яті. Для

кращого запам'ятовування візуалу потрібне візуальне сприйняття інформації, аудіалу – сонорне, а кінестетику потрібно пов'язати нову інформацію з рухами. Для роботи у групі потрібно використовувати одночасно всі 3 канали подачі інформації. Дослідники НЛП радять використовувати осмислений підхід до оволодіння новими знаннями, «навчити учня вчитися» [3; с.107], тобто учень сам повинен визначити, до якого типу він належить, і навчитись використовувати відповідні техніки запам'ятовування.

Дуже важливим у процесі навчання є створення зв'язку з майбутнім, чітке розуміння, в якій ситуації будуть ефективними ті чи інші знання в майбутньому, опрацювання моделей ситуацій; за цих умов інформація потрапляє до оперативної пам'яті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Alain Thiry, *La pédagogie PNL : Lecture comparée par rapport aux sciences cognitives et à d'autres démarches en pédagogie*, Bruxelles, De Boeck Université.
2. Antoine de la Garanderie et Geneviève Cattan, *Tous les enfants peuvent réussir*. Paris. Centurion. (ISBN 2-227-00416-9). 136-139.
3. Couttillon, Janine, *Elaborer un cours de FLE*, Hachette. Paris. 2003.

ЕПІСТОЛЯРІЙ КОСМОПОЛІТА ОСКАРА ВАЛЬДА

Пустовіт В. Ю. (Сєверодонецьк)

Космополітизм – особливе світосприймання, у центрі якого індивід, яскрава особистість, якою і є англійський письменник Оскар Вальд, чиє життя і творчість сповнені парадоксів, зумовлених змінами в національно-культурному житті країн. Якщо особистість – натура творча, інтелектуально розвинена, така, якою власне і був Оскар Вальд, то позначаються на її світовідчутті всі парадокси мінливого світу. Митець змушений був долати фахову окремішність шляхом освоєння непізнаного багатства людства, що підтверджують численні його подорожі країнами світу.

Різnobічність інтересів молодого художника слова знайшла відображення і в тематиці лекцій, прочитаних під час подорожі Америкою (1882). Популярність була настільки широкою, що натовпи охочих чекали слушного моменту представитися автору. Згодом таке саме повторилося в Лондоні, в Парижі, де були легко витрачені всі зароблені гроші, де відбулося знайомство з Верленом і Гюго, з Малларме, Золя, Дега, Едмоном де Гонкурром, Альфонсом Доде. У листах цього періоду О. Вальд постає як упевнений молодик-життелюб, що знає собі ціну, як драматург, поет, улюбленець літературних салонів. Він значно подорослішав, набув і життєвого, і професійного досвіду, отже і проблематика листів значно розширилася, поповнилася афоризмами, теоретичними міркуваннями, думками про побудову драми тощо. Значне місце О. Уайльд приділяє ролі дружби, надає оцінку поведінці деяких жінок, оприлюднює і власні філософські міркування про різні явища життя, що засвідчує формування в нього нового рівня самопізнання, самоствердження (*а це було вкрай необхідним і важливим для Его письменника. – прим. наша. – В.П.*).

Космополітизм О. Вальда виявився у сприйнятті життя, творчості, мандрів, друзів, родини тощо. Епістолярій презентує різку зміну настроїв, думок і вчинків, суперечливе розуміння людських взаємин, прийняття і заперечення цілого світу.

БАГАТОГРАННІСТЬ КОНЦЕПТУ *MORE* У ТВОРЧОСТІ ЕДУАРА ҐЛІССАНА

Путівцева Н. К. (Харків)

Осмисленню трагічної судьби антильських народів присвячені твори найвидатніших представників франкомовної латиноамериканської літератури (Е. Сезер, М. Конде, П. Шамуазо, Р. Конфьян та ін.). Але саме Едуар Ґліссан відвів історії почесне місце в карибській літературі, зробивши вагомий внесок у вивчення проблеми антильської ідентичності. Насильницьке вивезення африканців до Нового світу, яке проводилось систематично судновласниками

європейських держав, є центральною подією, на якій побудовані твори Гліссана, а торгівля людьми стає провідним сюжетотвірним елементом.

У творчості Гліссана саме море асоціюється з примусовим вивезенням африканців з рідного континенту на Антильські острови, з відриванням їх від власного коріння, з жахом і фізичними стражданнями, які письменник зображує дуже відкрито й реалістично. Описуючи море, Гліссан говорить про жахливе черево, яке поглинає не лише тіла вивезених рабів, а й будь-яку соціальну та історичну справедливість. Досвід морського провалля створює порожнечу, яка, поєднавшись з системою плантацій та недорозвиненістю антильського суспільства, й після відміни рабства спричинює пробіли у колективній пам'яті народів Антильських островів.

Але, водночас, море символізує місце, де народжується «глас» народу, який є основою для формування спільноти і який має бути почутим. В цьому сенсі море розглядається, як місце перетворення голосу народу на мову повноцінного звучання, яка здатна відобразити правдиву історію Антил. Море виступає в тексті, на символічному та історичному рівнях, як місце розриву поколінь, але воно також об'єднує три складові антильської ідентичності: Африку, Європу і Новий світ. Тому його згадування письменником має на меті поетично матеріалізувати зв'язок між простором та історією. Море створює символічну спадкоємність поколінь, необхідну антильським народам для подолання кризи ідентичності.

EL CUENTO QUECHUA ESCRITO: EL MUNDO DE LA HACIENDA ANDINA EN «EL SUENO DEL PONGO» (1962), DE JOSE MARIA ARGUEDAS

Rengifo de la Cruz E. (Lima)

Nuestra aproximación a los cuentos de José María Arguedas durante su último periodo de escritura (años 60) nos ha revelado que están marcados por dos caminos que convergen, uno el de lo local a lo nacional (sus cuentos propios) y otro de lo nacional a lo local (los cuentos de tradición oral que selecciona y estudia). Estos cuentos se distancian notablemente de sus prácticas y estilos narrativos para crear una síntesis

estética y ética que se instaura en inusitados ámbitos simbólicos, míticos y vitales (Arguedas escribiría *religiosos*).

La cuentística de Arguedas, en esta etapa final, se tipifica por una escritura de los encuentros entre los modelos de los cuentos quechuas de la tradición oral y las exigencias de la narrativa peruana en eclosión debido al apogeo del *boom* de la literatura latinoamericana, como sucede con el cuento “El sueño del pongo” (1965-9). Por otro lado, se observa una clara orientación por abordar el mundo de la hacienda en el Perú republicano, así como la vivencia del hombre andino tradicional y moderno, aspecto que está presente tanto en su creación artística como en el debate académico y social de los años sesenta. Es una búsqueda por historiar desde lo narrativo estas instituciones a partir de la experiencia vital y la ficción que implica el quehacer del escritor.

BIBLIOGRAFÍA

1. Arguedas, José María (1949). *Canciones y cuentos del pueblo quechua*. Lima: Huascarán.
2. Arguedas, J.M. (1953). Cuentos mágico-realistas y canciones de fiestas tradicionales: folklore del valle del Mantaro, provincias de Jauja y Concepción. Separata de la revista *Folklore Americano*, 1(1).
3. Arguedas, José María (1965). *El sueño del pongo*. Lima: Salqantay.
4. Arguedas, J.M. (1969). *El sueño del pongo: cuento quechua, canciones quechuas tradicionales*. Santiago de Chile: Editorial Universitaria.
5. Arguedas, J.M. (1976). *Katatay/Temblar; Pongoq mosqoynin/El sueño del pongo*. La Habana: Casa de las Américas.
6. Arguedas, J.M. (1983). *Obras completas*. Tomo I. Lima: Horizonte.
7. Arguedas, J. M. (2016 [1960-1961]). *Cuentos religioso-mágicos de Lucanamarca*. Huamanga: Universidad Nacional de San Cristóbal de Huamanga.
8. Arguedas, J.M. y F. IZQUIERDO RÍOS (1947). *Mitos, leyendas y cuentos peruanos*. Lima: Ministerio de Educación Pública.

ЕКОЛОГІЧНІ НАСТАНОВИ МОВЛЕННЯ

Самохіна В. О. (Харків)

Еколінгвістика вивчає взаємовідносини людини із навколишнім середовищем, організацію і функціонування надорганізованих систем: популяцій, їхню мову. Вона пов'язана з еволюційним ученням і рішенням актуальних завдань використання мови, її охорони (пор. екологія – теоретична основа охорони природи і мови, зокрема) і раціонального використання її ресурсів.

Усний текст, або мовлення, створюється на базі законів мови, що ґрунтуються на нормах. Нормативність мови – це головний аспект еколінгвістики, який вимагає від мовців дотримання правил вимови, слововживання, побудови речень. Культура мовлення включає такі якості, як ясність, доречність, правильність. Мовлення – це «мова в роботі», засіб мислення, інтелектуальної діяльності людини, оволодіння суспільно-історичним надбанням людства, засіб пізнання. Щоб мовці розуміли один одного, їх мовлення повинно бути якісним. Це означає залежність від змісту, послідовності, доречності, багатства словника, застосування норм літературної мови. Проте найголовніша ознака – правильність – основна комунікативна якість мовлення. Це означає, що людина повинна досконало володіти нормами літературної мови (користуватися мовними правилами, вміти будувати тексти, що відповідають їхньому стилю).

Літературне мовлення (усне і писемне) основною рисою має унормованість, тобто властиві їй норми (ті, що сприймаються як зв'язок). Літературні норми реалізуються в тексті. Екологія тексту пов'язана з поняттями «теми» (дане) і «реми» (нове). За їхньою допомогою поєднуються висловлювання в тексті. «Дане» включає повтори попередніх слів, займенників або синоніми, які зв'язують речення в тексті. «Нове» фіксує основне повідомлення. Таким чином створюється інформація, зміст повідомлення, що є екологічними взаємовідношеннями: послідовний зв'язок речень використовується для того, щоб уникнути невиправданого повторення слів. Проте послідовний зв'язок з повторенням слів уживається в науковому і діловому стилях, де забезпечується

точність мовлення. Б.Антоненко-Давидович зазначає, що «правильно і чисто говорити своєю мовою може кожний, аби тільки було бажання. Це не є перевагою вчених-лінгвістів, письменників або вчителів-мовників, це – не тільки ознака, а й обов'язок кожної культурної людини. Культурними в нас мусять бути всі, незалежно від того, працює людина розумово чи фізично».

У кожному з типів тексту є свої екологічні настанови, наприклад, текст розповіді є повідомленням про події, що розгортаються в часі; текст опису включає висловлювання про ознаки, властивості предмета чи явища, при цьому роздуму надається точне або яскраве уявлення про предмет мовлення; текст роздуму має справу з причинами якостей, подій.

Екологія мови, її чистота і внормованість дуже красиво передано І.Вихованцем: «Мова має два потужні крила, які дають їй повнокровне життя, океан слів і граматику. Океан слів – це безмежжя, незліченність, найтісніший зв'язок із життям суспільства, найчутливіший нерв, найшвидша змінюваність, схильність до необмеженого поповнення. Він – велетенське громаддя, складники якого жодна людина не спроможна полічити».

**L'IMAGE MYTHOPOÉTIQUE DES MONTAGNES DANS LA STRUCTURE
SPATIALE DES «NOUVELLES ORIENTALES»
DE MARGUERITE YOURCENAR (basé sur «Comment Wang-Fô fut sauvé»)**

Satanovska G. S. (Kharkiv)

Le recueil «Nouvelles orientales» de Marguerite Yourcenar avait été publié en 1938, pourtant après de nombreuses corrections d'auteur, la rédaction finale de l'œuvre a été publiée en 1978. Les sujets des nouvelles couvrent un large spectre spatial de l'Extrême-Orient via la Grèce et les Balkans jusqu'aux Pays-Bas.

Dans la structure spatiale des «Nouvelles orientales» le chronotope mythopoétique de la nature joue un rôle dominant. Comme il s'agit des paysages orientaux et méridionaux ce sont les montagnes (sémantisées comme centre sacré du monde) qui en font partie intégrante. Ainsi dans la nouvelle «Comment Wang-Fô fut

sauvé» dans l'imagination de Ling, élève du peintre Wang-Fô, son sac plein d'esquisses «<...> était rempli de montagnes sous la neige, de fleuves au printemps, et du visage de la lune d'été» [3, p. 11]. Ling lui-même portait ce sac avec tant de respect «<...>comme s'il portait la voûte céleste<...>» [3, p. 11]. Selon le sujet de la nouvelle le peintre et son élève sont arrêtés et conduits dans le palais de l'empereur où le dernier explique à Wang-Fô les causes de son exécution ultérieure. L'empereur croit que le monde artistique créé par Wang-Fô est beaucoup plus expressif que la vie réelle. Dans ce monde imaginaire «<...> les montagnes supportent le ciel <...>» [3, p. 20]. D'après M. Eliade, les montagnes présentent le centre sacré sur le niveau mythopoétique, ce qui les rapproche de l'*Axis Mundi*. Leur prototype est la Montagne sacrée ou la Montagne mondiale (le lieu où la Terre rencontre le Ciel) [1, p. 32]. V. Toporov désigne des fonctions mythologiques de la montagne et précise qu'elle est une transformation de l'Arbre du Monde et ainsi un modèle de l'Univers où tous les éléments de l'ordre cosmique sont réalisés [2, p. 307].

BIBLIOGRAPHIE

1. Еліаде М. Священне і мирське; Міфи, сновидіння і містерії; Мефістофель і Андрогін; Окультизм, ворожбитство та культурні уподобання / пер. Г. Кьоран, В. Сахно. К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. 592 с.
2. Топоров В. Н. Мировое Дерево. Универсальные знаковые комплексы. Т. 2. М.: Рукописные памятники Древней Руси, 2010. 495 с.
3. Yourcenar M. Nouvelles orientales. P.: Editions Gallimard, 2001. 149 p.

LA QUESTIONE MERIDIONALE E LA LITERATURA ITALIANA CONTEMPORANEA: UNO SGUARDO POSTCOLONIALE

Savino G. (Napoli)

La letteratura italiana contemporanea è un processo aperto di rappresentazioni, suggestioni e componimenti. La presenza, nell'Italia contemporanea, della questione meridionale si è riproposta più volte anche in ambito letterario, con una forte presenza

di autori e autrici provenienti dal Mezzogiorno e la cui produzione è legata alle vicende di quei territori.

Già nella letteratura dell'Italia post-unitaria si affermano figure come i siciliani Giovanni Verga e Luigi Capuana, i quali pongono l'accento sulla dura realtà della Sicilia di fine XIX secolo, ed è con essi che la narrazione del Meridione riesce a trovare un'espressione autonoma e di fatto alternativa a quanto stava avvenendo nelle scienze sociali del Regno d'Italia, dove il Sud era assunto a sinonimo di arretratezza, inciviltà e barbarie.

Luigi Pirandello fornisce, nella sua produzione letteraria e teatrale, uno sguardo onirico totalmente nuovo sul Sud come altro dal resto della nazione italiana, e non a caso la lettura postcoloniale del premio Nobel è elemento di ricerca e dibattito per interpretare la realtà letteraria italiana. Carlo Levi, nel suo Cristo si è fermato ad Eboli, utilizza la denuncia come strumento per narrare di un piccolo paesino, Gagliano (Aliano), emarginato persino dalle dinamiche sociali del Mezzogiorno.

Scopo dell'intervento è sottolineare le possibilità aperte dall'approccio dei postcolonial studies nella letteratura del XIX e del XX secolo per analizzare il ruolo della questione meridionale nella società italiana.

**LE CHANGEMENT DE STYLES COMMUNICATIFS
DANS L'ENSEIGNEMENT DES LANGUES ETRANGERES
COMME UNE DES STRATEGIES POST-COLONIALES**

Sergieieva I. S. (Kharkiv)

L'idéologie de l'Empire soviétique avec son appui sur une hiérarchie verticale et la communication autoritaire dépourvues de leur sens dans la réalité socio-économique actuelle, donnent toujours le ton à l'Ecole et à l'Université et plongent l'enseignement ukrainien dans les problèmes post-coloniaux. Les reformes menées depuis 1991 n'ont pas créé de conditions nécessaires pour la transformation de l'enseignement. Les enseignants sont démunis d'instruments de communication professionnelle constructive.

Une palette d'instruments communicatifs efficaces sont néanmoins réalisables, surtout aux cours de langues étrangères. Parmi eux, la CNV, la Neuropédagogie, l'IE et l'empathie peu utilisées en classe, les principes de ICDP. Pour réaliser les changements dans les approches communicatives, une large campagne de sensibilisation motivant les professeurs à l'utilisation de ces instruments, de longs programmes d'entraînement des cadres existants et de préparation de futurs professeurs et le soutien proactif de la part de la société sont nécessaires.

La plupart des instruments énumérés étant créés et popularisés à l'Occident, les professeurs des langues étrangères ont un accès prioritaire à ce massif de données, et pourraient devenir des locomotives de changements dans l'enseignement Ukrainien.

ЛІТЕРАТУРА

1. Почепцов Г. Колоніальні й постколоніальні інформаційні та віртуальні процеси. URL: http://www.osvita.mediasapiens.ua/ethics/manipulation/kolonialni_y_postkolonialni_informatsiyni_ta_virtualni_protsezi/?media=print
2. Gueguen C. Pour une enfance heureuse : repenser l'éducation a la lumière des dernières découvertes scientifiques. P.: Robert Laffont, 2015. 216 p.
3. О программе ICDP. URL: <https://www.icdp.org.ua/ru/o-programme-icdp>

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сергеева О. А (Харків)

На сучасному етапі розвитку вищої освіти науково-дослідна робота студентів є одним із необхідних та важливих елементів підготовки майбутніх спеціалістів. На нашу думку, саме цей вид роботи дозволяє підвищити рівень як теоретичної, так і практичної підготовки студентів, ознайомити їх з особливостями майбутньої спеціальності.

Основною метою науково-дослідної роботи студентів є розвиток їх творчих здібностей, вдосконалення форм залучення молоді до наукової та творчої

діяльності, які забезпечують єдність освітнього, наукового та виховного процесу для підвищення професійних навичок молоді.

Разом із тим, організовуючи науково-дослідну роботу студентів необхідно пам'ятати, що до кожного студента має бути індивідуальний підхід, у тому числі це стосується осіб з особливими потребами.

Зазначимо, що до основних видів науково-дослідної роботи на заняттях англійської мови зі студентами немовних спеціальностей відносять складання анотацій до наукових статей та написання студентських статей з подальшим виступом на конференціях.

Отже, організовуючи науково-дослідну роботу зі студентами з особливими потребами викладачу необхідно враховувати психологічні особливості молодих людей, забезпечити психологічний комфорт під час виконання завдання, відвести на таких студентів більше часу, залучити до процесу навчання батьків (якщо можливо). Наприклад, працюючи зі студентами з вадами слуху, доцільно робити акцент на візуальному сприйнятті інформації, скласти письмовий план роботи, накреслити відповідні схеми тощо.

Підсумовуючи, зазначимо, що для студентів з особливими потребами вища освіта є вкрай важливою, адже є одним із механізмів розвитку особистості та дозволяє підвищити власний соціальний статус.

АКТУАЛІЗАЦІЯ МОТИВУ ДОРОГИ У МАЛІЙ ПРОЗІ В. ФОЛКНЕРА

Ситник О. В. (Хмельницький)

До відносно модерних і продуктивних методик дослідження художнього тексту слід віднести запропонований Б. Гаспаровим «мотивний аналіз». Розуміння мотиву як найпростішої оповідної одиниці, формули йде ще від О. Веселовського. Під час аналізу текстів В. Фолкнера ми спираємось на трактування терміну, визначене Б. Гаспаровим: «у ролі мотиву у творі може виступати будь-який феномен, будь-яка змістова «пляма» – подія, риса характеру, елемент ландшафту, будь-який предмет, виголошене слово, барва, звук і т.д.; єдине, що визначає

мотив, – це його репродукція в тексті» [1; с.31]. Творчість В. Фолкнера є досить показовою у цьому плані. З-поміж розмаїття домінантних мотивів у малій прозі письменника виділяється мотив дороги. Відзначимо, що дорога як символ життєвого шляху, людської долі часто вживаний образ у світовій літературі. В. Фолкнер у своїх новелах перетворив його на інваріант. Так, дорожно-будівельними роботами займається наречений місс Емілі («Троянда для Емілі»); у силу певних життєвих обставин у дорозі опиняються герої новел «Два солдати», «Не загине», «Перемога», «Підпал», «Сухий вересень», «Німфолепсія», «Дельта восени», «Містраль»; комівояжер Ретліф, від імені якого ведеться оповідь у новелах «Волосся», «Крапчасті коні»..., за родом своєї діяльності «живе» в дорозі від одного містечка до іншого; смертельно небезпечний шлях долає загін солдатів у «Западині»; для індіанців племені чикесо, які переслідують негра-втікача у «Червоному листі», дорога – частина ритуалу жертвоприношення; а для служниці Ненсі з новели «Коли настає ніч» стежина, що веде додому через рів, – це пряма дорога до смерті. Прикметно, що дорога у новелах В. Фолкнера – стрижень, навколо якого відбувається нанизання сенсів від психологічних до сакральних.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гаспаров Б.М. Литературные лейтмотивы. Очерки по русской литературе XX века. М.: Наука. Издательская фирма «Восточная литература», 1993. 304 с.

LA FOCALISATION ZÉRO DANS LA NOUVELLE DE MAUPASSANT «LE DIABLE»

Скарбек О. Г. (Івано-Франківськ)

Dans le vocabulaire photographique, la focalisation indique que l'image est nette à une certaine distance de l'objectif. Dans l'analyse littéraire, le mot indique de même la distance par rapport à laquelle l'histoire est envisagée. On distingue trois focalisations, c'est-à-dire trois situations possibles: *la focalisation interne*: c'est le personnage qui décrit ou raconte ce qu'il voit, ressent, pense ou connaît; *la focalisation externe*: le

narrateur ne décrit ou raconte que comme le ferait un observateur; *la focalisation zéro* (le point de vue omniscient): le narrateur sait tout, voit tout, connaît tout des personnages, de leur passé, de leurs sentiments.

Comme dans la majorité des débuts, Maupassant narrateur, avant d'aborder l'histoire, se charge, en son propre nom et pour la seule information du lecteur, de décrire un spectacle qu'à proprement parler, personne ne regarde: « Les odeurs des champs venaient aussi, poussées par la brise cuisante, odeurs des herbes, des blés, des feuilles, brûlés sous la chaleur, de midi. Les sauterelles s'égosillaient, emplissaient la campagne d'un crépitement clair, pareil au bruit des criquets de bois qu'on vend aux enfants dans les foires »[1; p. 179]. Non seulement la présence du narrateur se manifeste par une certaine omniscience externe (des informations sur le monde extérieur que ni un personnage-percepteur ni une caméra ne peuvent en rendre compte), mais se manifeste aussi au niveau du « registre verbal » ironique employé: « Ridée comme une pomme de l'autre année, méchante, jalouse, avare d'une avarice tenant du phénomène, courbée en deux comme si elle eût été cassée aux reins par l'éternel mouvement du fer promené sur les toiles, on eût dit qu'elle avait pour l'agonie une sorte d'amour monstrueux et cynique »[1, 187].

Toujours est-il que Maupassant disciple de Flaubert partage, sans doute avec lui, sa " « L'auteur dans son œuvre doit être comme Dieu dans l'univers, présent partout et visible nulle part. »

ЛІТЕРАТУРА:

1. Guy de Maupassant *Le Horla* Paris: P.Ollendorf, 1895 (trente-cinquième édition). 326 p.

ПОСТКОЛОНІАЛЬНИЙ РОМАН ТРАВМИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПСИХОПОЕТИКИ

Скляр І. О. (Бахмут)

Постколоніальний дискурс в літературі у своїй структурі містить психологічні компоненти, об'єктом дослідження якого є колоніальна травма.

Дослідники визначають емоційне походження феномену травми й когнітивний його характер. Диференціація бачень на феномен травми пов'язана з різними типами індивідуальної реакції, з подіями, що викликали травму. Так, наприклад, одна людина від певних подій переживає шок, інша – не тільки шок, але й розчарування в позитивній природі людини тощо. Проте певні події в більшій мірі привертають увагу до травми когнітивного характеру, що характеризується радикальною суспільною трансформацією, вимагає від людини миттєвої та складної ресоціалізації навіть у тих випадках, коли вона супроводжується відвертим насиллям. Саме до таких переживань І. Кукулін відносить «постоколоніальні травми» [2].

Питання «постколоніальної травми» як соціально-психологічної проблеми передусім розглядається у працях Г. Бейтсона, Л. Вітгенштейна, С. Дюранта, Д. Ла Капра, Л. Фестінгера та ін.

«Посттравматичний дискурс» у літературі дозволяє здійснити регресію до травматичного переживання в історії. У класичній роботі Зигмунда Фрейда «Психологія мас та аналіз людського «Я» такий процес називається «відреагуванням», що усуває неадекватні реакції. «Відреагування» розрізняє біль і страждання, перетворюючи минуле в теперішнє.

Т. Гундорова у розвідці «Постколоніальний роман генераційної травми та постколоніальне читання на Сході Європи» категорію травми в постколоніальному наративі розглядає як поборення амнезії стосовно індивідуальної та колективної історії, відновлення спільної культурної референції та умов для колективного існування [1, с. 33].

«Роман травми виростає, насамперед, з аналізу травм, таких як рабство, вимушена міграція, расизм, геноцид, руйнування роду, розрив поколінь, душевне та фізичне насильство» [1, с. 33].

Наратив роману травми проявляється через самотутній психологізм, який розкривається через характер персонажа в контексті «внутрішньої» і «зовнішньої» точок зору, адже постколоніальні письменники витончено зображують болючі

внутрішні драми своїх героїв, душі яких стали полем зіткнення відмінних культурних орієнтацій і зазнали травм, спричинених комплексом національної неповноцінності, почуттям провини перед рідною землею, ностальгією, ненавистю до колонізатора тощо. Роздвоєність психіки героїв, спричинену розбіжністю між етнічною, культурною, мовною ідентичностями, демонструє чимало митців, допомагаючи сучасникам позбутися комплексу національної неповноцінності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гундорова Т. Постколоніальний роман генераційної травми та постколоніальне читання на сході Європи. *Постколоніалізм. Генерації. Культура* / за ред. Т. Гундорової, А. Матусяк. Київ, 2014. 336 с.
2. Кукулін І. Уточнение понятий. *Новое литературное обозрение*. 2015. № 132 (2). URL: <http://www.nlobooks.ru/node/6196> .

ПРОБЛЕМА «Я ТА ІНШИЙ» У РОМАНІ ІРЕН НЕМИРОВСЬКИ «НЕПОРОЗУМІННЯ»

Смушак Т. В. (Івано-Франківськ)

У своєму першому романі «Непорозуміння» (1926) французька романістка Ірен Немировськи пропонує читачеві замислитися над проблемою відношення «Я та Інший». Назва твору – «Непорозуміння» – своєрідний відправний пункт для рефлексій. Непорозуміння між Ів та Деніз – головними персонажами роману – найчастіше виникають через неготовність визнавати іншість «Іншого».

З перших сторінок роману Ів демонструє свою нездатність розуміти інших, а часто – навіть співіснувати з ними («*Il avait des maîtresses, des liaisons de deux, trois mois au plus, vite nouées, vite rompues : elle l'ennuyaient toutes très rapidement*» [1; 31]). Відчуженість героя пояснюється післявоєнним синдромом, а також складною фінансовою ситуацією, відсутністю умов для самореалізації («*Les jours se traînaient pareils, apportant, avec le soir, une sensation de lassitude extrême, des maux de tête, un amer et maladif besoin de solitude*» [1; 31]).

Зупинившись в одному готелі під час літніх вакацій, Ів та Деніз закохуються з першого погляду. Проте ідилія триває недовго – Ів не в змозі виконувати усі капризи заможної коханки. Він ледь тримається на ногах після виснажливої праці (до того ж за мізерну платню), однак Деніз нічого не помічає. Вона насолоджується безтурботним життям (добре забезпеченим багатим чоловіком) і прагне якомога більше романтики у стосунках з Івом («– *Je ne peux pas vous donner ce que vous me demandez. Ce n'est pas ma faute, Denise. Je suis pauvre de sentiments autant que d'argent... Mais je vous donne tout ce que je peux vous donner... – Ce n'est pas beaucoup... et je souffre, cependant, dit-elle*» [1; 109]).

Не лише матеріальні обставини, але й небажання слухати й чути один одного розлучають закоханих назавжди.

ЛІТЕРАТУРА

1. Némirovsky I. Le malentendu : [роман] / Irène Némirovsky. – Paris : Denoël, 2010. – 192 p.

MOTIVI ICONOGRAFICI E DIDASCALIE IN VOLGARE DI DUE AFFRESCHI DEL XV SECOLO TRA ABRUZZO E MARCHE, IN UNA PROSPETTIVA DI PACIFICAZIONE TRA I POPOLI E DI SINCRETISMO RELIGIOSO

Sorella A. (Chieti–Pescara)

Motivi iconografici e didascalie in volgare di due affreschi del XV secolo tra Abruzzo e Marche, in una prospettiva di pacificazione tra i popoli e di sincretismo religioso.

In due affreschi del primo Quattrocento nelle chiese di Santa Maria in Piano a Loreto Aprutino e di San Pietro Apostolo a Castignano si trovano due affreschi di uno stesso autore, Antonuccio, che evidentemente furono realizzati sulla base delle indicazioni di un gruppo di teologi e intellettuali illuminati, che aspiravano a una riconciliazione politica e religiosa tra i popoli cristiani (d'Occidente e ortodossi), ebrei e islamici. L'occasione fu data dalle discussioni per la definizione del Purgatorio, la cui

esistenza sarebbe stata definitivamente riconosciuta nel concilio di Basilea-Ferrara-Firenze (1438). Nei due affreschi furono utilizzati elementi tradizionali dell'iconografia ebraica, cristiana, ma anche islamica, con l'introduzione del "ponte della prova". Le scritte in volgare con coloriture dialettali dimostrano la volontà di comunicazione con il più largo pubblico, facendo leva anche sulla diffusa conoscenza della *Commedia* di Dante Alighieri, con tutta la seconda cantica dedicata al *Purgatorio*.

ПИТАННЯ-ПЕРЕПИТИ ЯК ЗАСІБ ІМПЛІЦИТНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Стрельченко Н. С. (Київ)

Успіх комунікативної взаємодії пов'язаний зі створенням у співрозмовника позитивного враження про себе як через надання інформації про власні досягнення, так і ввічливість на рівні ведення розмови (завдяки дотриманню Принципу Кооперації П. Грайса [2]). У цьому контексті варто звернути увагу на роль питань-перепитів у діалогічному дискурсі. Окрім експліцитного запиту уточнення (деталей, які цікавлять мовця), питання-перепити можуть виражати імпліцитне повідомлення. Розглянемо приклад – ситуацію знайомства представників різних лінгвокультур (британців та бельгійця за походженням Еркюля Пуаро).

Captain Hastings: *May I introduce*– Charles Arundell: *Ah, this must be him! Ladies and gentlemen, we're all very honoured. I'd like you to meet Hercule Poirot!*Theresa Arundell: ***Not the Hercule Poirot?*** Hercule Poirot: ***Are there others, Mademoiselle?*** Charles Arundell: *My sister, Theresa* [1].

Здивування й песимізм у формулюванні питання Терези Арунделл дозволяє Пуаро надати негативну відповідь, формально не викликаючи розчарування у співрозмовниці. Риторичне питання-перепит Пуаро слугує для самохарактеризації (ідентифікації себе з ім'ям детектива, що має виняткові здібності) та вказівки на власну скромність і, у той же час, відкрите для коментарів.

Таким, чином, окрім уточнення повідомлення співрозмовника, питання-перепити є ефективним засобом імпліцитної комунікації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bennett E. Dumb Witness. Carnival Film & Television, 1996. 103 min.
2. Grice P. Studies in the Way of Words. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press. 1989. 394 p.

ПСИХОЛОГІЯ ЗРАДИ

В ОПОВІДАННІ АЛЬБЕРТО МОРАВІА «СМЕРТЬ ЛУКАНА»

Тимофєєва Ю. Є. (Харків)

Італійський письменник Альберто Моравіа (Альберто Пінкерле) 1907 р. н. в оповіданні «Смерть Лукана» (уперше надруковано 1938 р. в газеті «Gazzetta del popolo»), який включено до збірки «Мрії ледаря» 1940 р. та «Епідемія. Сюрреалістичні та сатиричні оповідання» 1944 р. творчо осмислює історичні події сер. ХХ ст., коли знаходить варіанти тиранії у минулому часів Римської імперії. У оповіданні «Смерть Лукана» простежується продовження розвитку концепції веризму, яка стала передтечею неореалізму. У літературі роки фашизму відбилися, з одного боку, на рівні наполегливих спроб встановити ідейну гегемонію нового режиму, а з іншого – віддзеркаленням опозиційних настроїв морально зорієнтованих італійських інтелектуалів. В умовах діючої цензури, письменники часто вдавалися до створення завуальованих персонажів і подій. У оповіданні А. Моравіа «Смерть Лукана» відбувається перенос дій із сучасності в античний світ правління імператора Нерона. Своє ставлення до фашизму А. Моравіа висловлює, створюючи давньоримського героя: ймовірно, у читача мусить виникнути асоціація схожості правління диктатора Нерона, який пригнічував усіляку свободу та інше мислення, і фашистського режиму, тюремних карцерів. А. Моравіа зіставляє часи Беніто Муссоліні з античними римськими. Письменник розкриває вічну тему зрадництва та самотності людини перед смертю, актуальну ще серед римських та грецьких поетів і письменників. Автор розкриває психологію зрадництва. Психологізм цієї дії має у підґрунті одну із найбільше сильних людських емоцій – страх, жах (orrore) перед смертю. На

самого початку перед читачем Лукан предстає героєм, він уявляє, начеб то він буде «гордо відповідати суддям, як гідно буде триматися весь час слідства і суда» [1, с.14] (*переклад із італійської Тимофєєва Ю. Є.*) – а наприкінці видно, що це звичайна людина зі слабкостями, із сумнівами, людина, у якої «вставало волосся дригом» перед страхом смерті. Страх смерті перемагає та зводить на нівець «стоїцизм титану», благі наміри про гідний, героїчний фінал і демонструє людську слабкість. Перед ним постає проблема вибору – велика спокуса: зберегти життя, якщо він назве імена спільників, або померти. Він намагається знайти вихід, у нього проносяться перед очима створені ним персонажі його поем, однак вони із іншого нереального світу «нерухомих і затверджених правил», які залишилися далекими від реального життя. «Перед матір'ю і друзями – він відчуває себе стоїчним персонажем трагедії...перед життям, яке він отримав би в обмін на зраду, він відчував себе самим собою. Луканом, якому було страшно, який не хотів вмирати» [1, с.15].

ЛІТЕРАТУРА

1. Alberto Moravia «*Racconti surrealisti e satirici*»

LE PROBLEME DE TOLERANCE DANS L'ENSEIGNEMENT / APPRENTISSAGE D'UNE LANGUE ET LITTERATURE

Tymonin A. M., Panasenko L. O. (Kharkiv)

Ces derniers temps les problèmes de tolérance attirent l'attention des savants, des militants, des pédagogues. Malheureusement les faits de différentes formes d'intolérance, de xénophobie, d'extrémisme et terrorisme sont devenus un trait imprescriptible de la vie contemporaine et bloquent le développement positif des tendances sociales. C'est ce qui a nécessité la formation d'un individu à une conscience et un comportement positifs, tolérants, capable d'interagir avec les représentants d'autres nationalités, religions, pensées et cultures.

L'étude des langues et de la littérature étrangères est une des voies les plus efficaces de l'éducation dans l'esprit de tolérance et compréhension mutuelle. La

maîtrise de la langue d'une autre culture donne la possibilité pour sa compréhension authentique et sous tous les aspects.

La langue est indissociable de la culture car elle transmet par son lexique, sa syntaxe, ses idiomatismes des schémas culturels. La pratique de l'approche interculturelle dans l'enseignement/ apprentissage de langues est indispensable, car l'acquisition de la compétence culturelle permet aux apprenants de communiquer d'une façon efficace en cette langue et favorise son enrichissement intellectuel. Elle facilite sa compréhension d'un autre individu dans sa diversité et donne la possibilité de s'ouvrir sur le monde en évolution permanente dont les nouveaux besoins nécessitent les échanges politiques, économiques, techniques, culturels etc.

La pratique de l'approche comparative dans l'enseignement de la littérature est basée sur la mise en évidence et l'actualisation du dialogue des cultures dans un texte littéraire, la corrélation des composantes polaires de l'opposition de concept (le bien – le mal, la vérité – le mensonge) par le biais de la technologie de comparaison dans le contexte du texte littéraire étudié et l'espace polyculturelle.

Stépanov P. V. estime qu'il n'y a pas de sens de se plonger dans l'étude approfondie d'une autre culture, que c'est le travail sur le problème d'attitudes générales envers les autres cultures qui est indispensable. Il est important d'essayer de comprendre cette autre culture, d'avoir pleine conscience du caractère problématique de sa propre compréhension d'autres cultures, d'une autre logique de réflexion. Il est important que les étudiants soient concentrés sur la recherche de similitudes en découvrant des côtés positifs.

Or, cette pratique de l'interculturalité dépasse les aspects linguistiques, elle développe la tolérance et le respect pour les autres cultures et individus.

ХУДОЖНЯ СВОЄРІДНІСТЬ ОБРАЗУ МОРЯ В ЛІРИЦІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ТА АДАМА МІЦКЕВИЧА: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ

Урсані Н. М. (Вінниця)

Образ моря, що символізує глибину, безконечність світу, мотив подорожі поєднує лірику митців різних часів – Г. Сковороди та А. Міцкевича. Численні наукові розвідки Д. Чижевського, В. Яременка, В. Шевчука, М. Ласло-Куцюк, Л. Ушкалова, Н. Урсані, присвячені творчій спадщині Г. Сковороди засвідчують про глибокий інтерес до художнього осмислення світу у його ліриці. Так, у філософських трактатах мислитель не раз говорить про тлінність матерії, подаючи формули як “потік, що тече мимо”, “вода, що тече мимо” “непостійна брехня” [3, с. 144]. А у збірці «Сад Божественних пісень» поет звертається до образу життєвого моря спокус та надійної пристані, що дозволяє подорожувати духу.

Проте, на наш погляд, варто звернути увагу на художню своєрідність світу у ліриці А. Міцкевича. Зокрема у циклі «Кримські сонети» яскраво постає образ моря, що набуває алегоричного значення.

Наукова рецепція творчості А. Міцкевича у вітчизняному літературознавстві щодо вивчення польсько-українських зв'язків поета, представлена у працях М. Петрова, М. Дашкевича, І. Франка, Б. Лепкого, П. Зайцева, Г. Вервеса. На початку ХХІ ст. варто виокремити праці присвячені висвітленню проблеми «А. Міцкевич – Україна» представлені у дослідженнях М. Стріхи, О. Астаф'єва, В. Мелешко тощо. Цікавим є аспект осмислення життєвого шляху поета крізь призму його творчості, який запропонувала Наталія Лисенко-Єржиківська у ст. «Адам Міцкевич і Леся Українка: кримські відлуння у їхній поезії» [1]. Варто відзначити, що твори поета розглядаються у руслі традицій романтизму, де природний пейзаж трактувався як вир духовних переживань ліричного героя: «Зіставлення виру перебутих подій із холодом і сірістю царства Нептуна викликає неприємні асоціації. Імлиста і холодна безодня передає тривожний психологічний стан і невеселі настрої поета перед незвіданим, тим,

що чекає попереду. Образ вузької стежки між двох морів символізує дорогу Міцкевича від Балтійського до Чорного моря, з Литви в Україну» [1, с. 193]

Отже, об'єктом нашого дослідження є лірика Г. Сковороди та А. Міцкевича. Предмет дослідження пов'язаний із вивченням художньої своєрідності образу моря у поетичній спадщині обох видатних митців. Порівняльний аспект щодо художньої своєрідності образу моря у їх творах визначає актуальність роботи.

У збірці «Сад божественних пісень» Г. Сковороди постає символічний у контексті Бароко образ життєвого моря. Подорож по ньому пов'язана із спокусами, що чекають ліричного героя у символічних проявах: Сцила і Харибда, китове блювотиння, сирени з океану, кит тощо. Іноді автор вдається до філософських порівнянь: життя горе немов Червоне море, Ізраїль як кит-звір. Для лірики Г. Сковороди є характерним звернення до біблійних образів, у зв'язку з цим життєве море символізує спокуси, від яких варто відмовитися.

У «Кримських сонетах» А. Міцкевича мотив мандрів також пов'язаний із зображенням моря, зокрема у поезіях: «Акерманові степи», «Морська тиша», «Плавба», «Буря», «Байдари». Для творів А. Міцкевича є характерними динамічний рух у просторі ліричного героя та миттєвість його асоціацій. Тому у сонеті «Акерманові степи» суша асоціюється із «сухим океаном», морська щогла – із павуком, а корабель із швидким конем у сонеті «Плавба». У ліриці поета переплітаються образи суші та морських просторів, що сприяє будові яскравих асоціативних рядів. Привертають увагу сонети «Плавба» та «Буря», в яких з'являються християнські морально-дидактичні мотиви:

Один лиш із гурта самотній чужаниця

Гадає: щастя той у світі міг найти,

Хто друзів має ще, хто може ще молитися [3, с. 242].

Таким чином, спостерігаємо спільні тенденції щодо художнього зображення образу моря у Г. Сковороди та А. Міцкевича. Філософське осмислення світу, місця у ньому спонукає ліричного героя до роздумів та

асоціацій. Проте у збірці «Сад божественних пісень» Г. Сковорода змальовує переживання, що супроводжують мандрівника від спокійної гавані та по життєвому морю, а у «Кримських сонетах» А. Міцкевича немає цілісної подорожі, а до християнських додаються ще й ісламські мотиви.

Багата гама художніх асоціацій у ліриці Г. Сковороди та А. Міцкевича спонукає читача до філософських роздумів над образом життєвого моря та може стати предметом для вивчення подальших наукових студій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лисенко-Єржиківська Н. Адам Міцкевич і Леся Українка: кримські відлуння у їхній поезії // Київські полоністичні студії: Збірник наукових праць. Т. 19. К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2012. С. 192 – 200.
2. Міцкевич А. Вибрані твори: у 2-х т. Т. 1. К.: Державне видавництво художньої літератури. 1955. 280с.
3. Чижевський Д. Філософія Г. Сковороди. Харків: Акта. 2003. 430 с.

КОНЦЕПТУАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ГІБРИДНА КОГНІТИВНА БАЗА МІФОТВОРЧОСТІ У ПОСТКОЛОНІАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ

Уткіна Г. Ф., Шамаєва Ю. Ю. (Харків)

Сьогодні, коли економічна та геополітична ситуація зумовлює кардинальні змінення у світовому розподілі сил, і магістральною лінією розвитку сучасних постколоніальних студій стає відмова від традиційної дихотомії «домінування – підпорядкування» з фокусом на вивченні взаємодії мажоритарних та міноритарних культур [4], що експлікує актуальність нашої розвідки, міфологізація свідомості членів суспільства ХХІ століття значно підсилюється через «протиріччя між природною потребою людини щодо рефлексії, звернення до своєї історії, з одного боку, і стрімким темпом життя з необхідністю переробки значних об'ємів інформації, з іншого» [2, с. 203] при постійному маніпулюванні з боку ЗМІ, політиків, субкультур в умовах глобальної гібридної війни як «прагненні однієї держави нав'язати іншим свою політико-ідеологічну волю

шляхом комплексу заходів політичного, економічного, інформаційного характеру» [1, с. 4] без оголошення війни відповідно до норм міжнародного права.

Процес створення міфів є схожим з діяльністю уяви, а міфологічне мислення має неординарну здібність сприйняття різнопорядкових явищ з точки зору логічного знання як інтегрованого цілого, що, згідно з нашою гіпотезою, зв'язує механізми міфотворчості та концептуальної інтеграції [3] як базові когнітивні операції метафоризації та метафтонімізації, що знаходяться в онтологічно тісному зв'язку з мисленнєво-мовленнєвими практиками певних лінгвокультур та геосоціальних конструктів, функціонуючи як спеціальний прийом в процесі організації постколоніального тексту та дискурсу. В результаті виникають культурно-детерміновані вербалізовані концептуальні бленди як продукти гібридизації декількох концептуальних просторів (наприклад, *грифон, василіск, Людина-Павук*, тощо), когнітивне дослідження яких з виявленням специфіки гібридної концептуалізації та вербалізації у міжкультурному річизці постколоніальних студій становить мету та перспективу нашої розвідки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Магда Є. В. Гібридна війна: вижити і перемогти. Х.: Віват, 2015. 304 с.
2. Шелепова Н. В. О соотношении понятий «концепт» и «мифологема» // Когнитивные исследования языка. Вып. XXX. М.: Ин-т языкознания РАН, 2017. С. 202-205.
3. Fauconnier G., Turner M. The way we think. NY: Basic Books, 2002. 420 p.
4. Fischer-Tiné H. Postcolonial studies URL: ieg-ego.eu/en/threads/europe-and-the-world/postcolonial-studies/herald-fischer-tine-postcolonial-studies.

AFTER THE COLONY: NEW LITERATURE AND WRITERS STRATEGIES AFTER THE FALL OF THE USSR

Filimonova K. (Tartu)

Exit from the colonial ideological past for Russian literature is not a question of one moment. After the fall of the USSR two controversial Russian literatures (censored and underground) fell apart to several even more controversial literatures, for example: official, "living classics", new patriotic, "global", etc. We can also notice the intensification of migration and two new waves of intellectual immigration – in 90-ies and after 2011. On the contrary to literature immigration of 70-ies, these new waves do not obligatory have the political reasons; the question of possibility to be published is also demolished in the époque of the internet and declared freedom of speech. So, the motives, intentions and adaptation in other cultures differ from previous generations. But, what is common, so-called "Russian case" also includes the idea of "internal colonization". Following A.Etkind, we could say that there is a "double hybridization" when migrants enter the state of hybridization, while being hybrids of Russian oriental and Russian western. New generation of migrant writers show different attitude to language and literature tradition.

Observing the development of contemporary Russian literature abroad, we can elicit three different strategies. First, writers live abroad, but create in Russian and are part of contemporary Russian literature process, even if they have no intention to return. Second, authors live abroad, write in a foreign language and often are not part of Russian context. And the third is when authors use two languages simultaneously and are not identified directly with any culture. The last one is sometimes defined as "Global Russians". We plan to review the last two strategies on the basis of four writer's names: Wladimir Kaminer, Lara Vapnyar, Mikhail Idov and Miron Fiodorov (Oxxxymiron). Re-thinking the physical borders and boundaries of literature itself, these authors create a very special literature context, which hardly could be attached to any certain culture.

ГИБРИДИЗАЦИЯ СЛОВОФОРМ-ОТКЛОНЕНИЙ В «ПОМИНКАХ ПО ФИННЕГАНУ» ДЖЕЙМСА ДЖОЙСА

Фоменко Е. Г. (Запорожье)

В «Поминках по Финнегану» Дж. Джойс делает гибридизацию стратегией словотворчества. Он вводит словоформу в турбулентность, дестабилизируя отклонением, резонируя созвучиями в разных языках и множа ослышку нечто подобным. Ослышка может уводить в индоевропейский корнеслов, резонировать ирландское слово или транслитерировать слово, заимствованное из языков с иным алфавитом, чем латиница. Стратегия гибридизации словоформ-отклонений обеспечивает резонансную вербализацию фрактальной размерности. Новаторство Джойса состоит в гибридизации словоформ-отклонений, через которые можно провести бесконечное множество рассеяний. Джойс копирует способы образования словоформ-отклонений, варьируя языки, чтобы добиться эффекта разрастания и самоорганизующейся одновременности, а также обеспечить необходимую вязкость и диффузию для активации генетической информации отобранного им словесного фонда. Гибридизация словоформ-отклонений обеспечивается параномазией, аллитерацией, ассонансом, совмещением аллитерации с ассонансом, звукописью, раздвижением, наложением иноязычного слова на всю словоформу-отклонение, аллюзиями. Джойс играет неустойчивой словесной формой, в которой вибрируют системы разных языков. Гибридизацией словоформ-отклонений Джойс добивается новизны художественного языка, единства мировой культуры, первичности субъективного индивидуально-авторского начала в словотворчестве, рассеяния всеобщего в турбулентности английского языка. Однако именно гибридизация расшатывает эмерджентный параметр порядка, отчего поток словоформ-отклонений выходит из-под контроля, превращая «Поминки» в сплошную ослышку нечто подобного.

ПОЛІФОНІЯ ЛІНГВОКУЛЬТУРЕМИ «MARRON» В СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Цюпа Л. В. (Івано-Франківськ)

Лексема як продукт колективної свідомості та метафоричного мислення наділена епістемічною функцією. Виконуючи її, лексема стає лінгвокультурою. В цьому плані своєю поліфонією привертає увагу *marron*. *Le Dictionnaire de l'Académie* (1762) дає таке визначення: «On dit dans les colonies d'Amérique, *qu'un nègre est marron, qu'il est devenu marron, pour dire, qu'il s'est enfui, qu'il s'est retiré dans les bois, dans les déserts, pour y vivre en liberté.*» [1, 100]. («Кажуть в Американських колоніях, що негр є *marron* або став таким, щоб сказати, що він утік і переходується в лісах, в пустелях, щоб жити на волі.»). Пізніше слово *marron* отримує значення «дикий»: *café marron* – це не коричневий колір кави, а те, що рослина росте в диких умовах; а також як антонім до «свійський»: *cochon-marron* в значенні *cochonsauvage*, як зазначено в Академічному французькому словнику: «Ilseditaussidesanimaux, quidedomestiquessontdevenussauvages.*Cochon-Marron.*» [1, с. 100].

Інше значення *marron* – це «злочинець», оскільки раб, який утік вважався злочинцем. У словнику – «Une personne qui est marron est donc considérée comme un criminel» [3]. А залежно від контексту бути *marron* може означати «бути втраченою чи нечесною людиною» [3]. У сучасну французьку мову ввійшло і значення *marron* щодо особи, котра нелегально займається якоюсь професією: *un taxi-marron*. *Dictionnaire de L'Académie française, 8th Edition (1932-5)* додає це значення для людей різних професій, наприклад, маклера чи видавця: «Il se dit aussi, en mauvaise part, de celui qui exerce une profession sans titre, sans brevet, sans commission. *C'est un courtier marron. Éditeur marron.*» [2, 2:162]. Ще один вираз, вже зовсім сучасний, *chien marron* в значенні «homme marié coureur de jupons» (одружений ловелас) розширює семантичне поле даної лінгвокультури.

ЛІТЕРАТУРА

1. <http://artfl.atilf.fr/dictionnaires/onelook.htm>.
2. Dictionnaire de l'Académie française, 8th Edition (1932-5).
3. <http://www.linternaute.com/dictionnaire/fr/definition/marron/>.

УКРАЇНСЬКЕ СПОГАДОВЕ ПИСЬМО КІНЦЯ ХХ СТОЛІТТЯ: РЕВІЗІЯ ВЛАСНОГО МИНУЛОГО

Черкашина Т. Ю. (Харків)

З середини 1980-х років, після півстолітнього інформаційного вакууму, заборон, замовчувань, табувань «небажаних» тем, імен, явищ з'являються перші друковані спогадові твори, автори яких з більшим чи меншим ступенем відвертості заговорили про себе та своє справжнє життя в контексті радянської доби, про дійсне життя своєї країни і своїх сучасників. Справжній «прорив інформаційних кордонів» розпочався на початку 1990-х років, час, коли почалася публікація невідомих раніше широкому загалу «шухлядних» мемуарно-автобіографічних творів Бориса Антоненка-Давидовича, Надії Суровцової, виходить повна нецензурована версія роману Володимира Сосюри «Третя Рота», друкуються спогадові твори Дмитра Затонського, Левка Лук'яненка, Миколи Руденка, Галини Гордасевич, Романа Іванчука та ін. Публічне самокаяття за власні гріхи, щирість, гранична відвертість щодо себе та своїх вчинків, самокритичність стають прикметними рисами цих творів. До сталої парадигми образів українських мемуарно-автобіографічних творів входить образ системи, характерними рисами якої були тотальний контроль, вторгнення до найінтимніших сфер життєдіяльності людини, наявність репресивно-карального механізму і т. ін. Для змалювання образу системи та її відносин з людиною використовувалася велика палітра художньо-зображувальних засобів.

До нових форм ревізії власного минулого звертаються Юрій Андрухович, Оксана Забужко, Олександр Ірванець. У їхніх спогадових творах ми маємо справу з альтернативним моделюванням української історії, яка подавалася не у своїй

об'єктивній правдивості, а передусім в особистісному авторському сприйнятті. Соціально-історичне тло рішуче переосмислювалося, чимало уваги приділялося антиколоніальному дискурсу.

Тим самим, українське минуле подавалося в усьому багатоманітті його інтерпретацій.

ДИСКУРС ДИСТОПІЇ В РОМАНАХ АНТУАНА ВОЛОДІНА

Чуб В. П. (Харків)

Суспільно-політичні катастрофи ХХ століття зумовили «антиутопічний» характер соціального мислення [4, с. 201] та появу численних «негативних утопій» [2]. Вбираючи традицію антиутопій Є. Замятіна, Дж. Орвелла, А. Платонова, О. Гакслі, романи французького письменника Антуана Володіна (1950 р. н.) актуалізують проблеми колективної пам'яті, дегуманізації особистості, протиставлення людини соціуму, перспективи вимирання людства. У своєму «постекзотичному» проєкті письменник висловлює «протест проти реальності» [1] та намагається вийти за національні та культурні межі з метою осмислення трагічних подій історії.

У прозі А. Володіна негативістське бачення майбутнього (поразка егалітарістської утопії та перспектива загибелі людства) репрезентується в параметрах постмодерністської антиутопії. Дискурсивно-жанрова форма романів вбирає елементи фантастики, альтернативної історії, політичного дискурсу. На рівні наративного інструментарію спостерігається деперсоніфікація особистості наратора та персонажів, викривлення часопросторових координат, танатологічна та ескапістська мотивіка, деестетична образність. Проблематика творів концентрується на з'ясуванні стосунків всередині тріади людина – цивілізація – суспільство, що є типовим для антиутопії [4, с. 207].

Утім володінські твори не є цілковито антиутопічними (антиутопію дослідники визначають як антитезу утопії: «жанр, який іронічно переосмислює ціннісні орієнтації літературної утопії» [4, с. 200]), оскільки не мають на меті

демонструвати абсурдність утопічних ідей, а виявляють негативні тенденції теперішнього існування суспільства й не виключають надії на позитивний розвиток подій. Відсутність у романах конкретизованої моделі «псевдодосконалого» світу, драматизація свідомості, зіставлення утопічних концепцій з реальністю свідчать про їхню дистопічну природу [4, с. 206] («дистопію» дослідники визначають як форму утопічного дискурсу, що з'явилася в постмодерністському дискурсі, є наближеною до «реалістичної сатири, яка завжди має позитивне начало» [3, с. 10] та репрезентує суспільство, «яке пододало утопізм та виявилось внаслідок цього позбавленим пам'яті та мрії» [3, с. 8]).

Отже, романи А. Володіна оновлюють утопічний дискурс, осмислюючи актуальну на межі ХХ–ХХІ століть суспільно-політичну та есхатологічну проблематику в параметрах дистопії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Володин А. Писать по-французски иностранную литературу // Володин А. Дондог. СПб.: Амфора, 2010. С. 324–335.
2. Жаданов Ю. А. Дистопия второй половины ХХ века: гендерная революция жанра // Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. 2011. Вип. 62. С. 142–146.
3. Утопия и утопическое мышление: антология зарубежн. лит.: Пер. с разн. яз. / Сост., общ. ред. и предисл. В. А. Чаликовой. М. : Прогресс, 1991. 405 с.
4. Шишкина С. Г. Литературная антиутопия: к вопросу о границах жанра // Вестник гуманитарного факультета ИГХТУ. 2007. Вып. 2. С. 199–208.

ОСМИСЛЕННЯ ЗАНЕПАДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ У ТВОРЧОСТІ Л.-Ф. СЕЛІНА

Шапарєва Н. О. (Харків)

Провідна ідея, яку Л.-Ф. Селін розкриває у трилогії «Із замку в замок», «Північ», «Рігодон», полягає у його впевненості у близькій неминучій зміні расового складу європейського населення, яке завоює азійська раса, зокрема китайці. По-перше, на думку Л.-Ф. Селіна, це має статися через очевидну

генетичну домінантність азійської раси над європейською, на чому автор сміливо наголошує з позиції лікаря. По-друге, азійські країни характеризує вищий ступінь родинної та релігійної згуртованості, що дозволяє їм зміцнювати свої позиції в усьому світі. Л.-Ф. Селін констатує наближення переселення народів, яке розпочнеться з міграції слов'ян до Західної Європи, а скінчиться переїздом китайців: «Гугеноти? тепер тут скоро будуть руські! для початку поляки! а потім, наприкінці, китайці! переселення народів! ооах!...» [1, с. 132]. Спостерігаючи сучасний стан у зв'язку із розширенням Європейського Союзу, викликає подив, наскільки Л.-Ф. Селіну вдалось пророкувати майбутнє. Західноєвропейські країни, особливо Франція, вже відчули потік польської чи португальської робочої сили, яка за вартістю конкурує із французькою та є набагато вигіднішою. І все стабільніші позиції в економічному світі завойовують китайські ринки завдяки високій конкурентоспроможності.

Наприкінці трилогії Л.-Ф. Селін виражає припущення, що у найближчому майбутньому китайці не тільки захоплять Францію, яка стане, внаслідок змішування крові монголоїдної та негроїдної рас, «жовтою із чорною смужкою», а й перетворять корінне населення у своїх прислужників, оскільки провідні позиції внаслідок своєї експансії займуть саме вони.

Хоча Л.-Ф. Селін не приховує й того факту, що біла людина у значній мірі сама винна у своєму трагічному фіналі, адже вела такий спосіб життя, який усебічно сприяв її занепаду: «вони зникли через війни, алкоголізм, автомобіль, переїдання...» [2, с. 47]. У цій тезі сконцентрована вся еволюція падіння білої людини. По-перше, ведення війн протягом багатовікової історії знищило мільйони невинного населення заради втіхи амбіцій нечисленних осіб, зацікавлених у геополітичних пертурбаціях. По-друге, технічний прогрес, окрім позитивного розвитку, призвів до нещадних наслідків, у результаті яких гинуть люди. Тобто людина опинилась заручником своїх-таки винаходів. По-третє, недоглянуте та зневажливе ставлення до свого способу життя, недотримання

здорового та раціонального режиму так само призводить до дисгармонійного існування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Céline L.-F. Nord. Paris: Gallimard. 1960. 636 p.
2. Céline L.-F. Rigodon. Paris: Gallimard. 1969. 318 p.

ЗАГАДКИ КОМУНІКАЦІЇ АВТОРА І ПЕРЕКЛАДАЧА ЧЕРЕЗ ОРИГІНАЛ: ФЕНОМЕН «ПОДВІЙНОГО ПЕРЕКЛАДУ»

Шекера Я. В. (Київ)

Не новою є теза про неминуче входження поета в особливий змінений – порівняно із повсякденним – стан свідомості (ЗСС), у якому відкривається «канал» між земною людиною та Вищими Силами Світобудови (Бог, Божественне, Творець), – і відбувається акт спонтанного, імпульсивного творення, без участі розуму (інтелекту), який постійно контролює наше буття.

«Справжня поезія», написана в ЗСС, – це космічні вібрації, ритми, певна «духовна інформація», що транслюється через поета Вищими Силами. Відтак за допомогою конкретного «предмета віршування» (природа, філософія, політика, почуття тощо) поет покликаний передати цю інформацію. Таким чином, написання віршів – це своєрідний «переклад» первинної, невербальної поезії словами рідної мови, і від майстерності «перекладача», тобто поета, залежить якість його творіння (О. Блок у «Щоденниках» зізнавався, що деякі свої вірші він «так і недоперекладав»). Художній переклад іншомовної поезії, таким чином, є, по суті, подвійним, і чим глибше вдасться перекладачеві зануритися в «ауру» автора, пізнавши первинну поетичну інформацію Вищих Сил, – тим успішнішим буде перекладний твір. Очевидно, що особистісне начало перекладача має проявлятися мінімально. Отже, можна виділити такі етапи поетичного творення і подальшої комунікації між іноземним автором та перекладачем: 1) поетосягає зовнішній світ; 2) як результат споглядання автор входить в особливий ЗСС; 3) «посилка» Вищих Сил; 4) народжується «первинна» поезія, написана «чистою

мовою» (Ліна Костенко: *Ще слів нема – поезія вже є*); 5) поет перекладає «внутрішній вірш» у слова, інтуїтивно «підбираючи» лексеми рідної мови; 6) перекладач «знімає» зовнішню словесну оболонку, віднаходячи суть «первинної» поезії; 7) перекладач о-мовлює первинний превербальний текст засобами рідної мови. Певна річ, не доводиться говорити про ступінь ідеального прочитання перекладачем твору оригіналу, як і про критерії оцінювання останнього етапу із вищеподаних. Можемо лише констатувати філософсько-культурологічний феномен «подвійності» (у зазначеному сенсі) художнього перекладу.

HISTORY AS FICTION/FICTION AS HISTORY IN EDWARD JONES'S THE KNOWN WORLD

Shymchyshyn M. M. (Kyiv)

Edward P. Jones's postmodern historical novel, *The Known World* (2003), has initiated a new shift in the fictional discourse of slavery in the United States. The author is trying to fill in possible gaps that have been evident in traditional slave narratives and neo-slave writings. The reality that was left unspeakable in them is the existence of black slaveholders. The major part of writings about slavery embraced poor black slaves who suffered from white slaveowners. However, it should be mentioned that historians (Woodson, Pressly, Franklin, Halliburton, Schweninger) stated clearly that the free black slaveowners purchased other black people to protect them and to exploit their labour for profit. Therefore, similar to white slaveowners black used the institution of slavery to improve their economic status. The official history has suppressed the fact that free black people owned slaves or otherwise it would ruin the monolithic grand narrative of slavery. Slavery, being a part of African American and American history, served as the basis for the formation of black collectivity. As Michaels underlines, history gives us memories of the things that happened to us, but not to us personally. And it is «[i]n giving us these memories history «gives» us our «identity»» (Michaels 177). Memory about slavery has become a cornerstone in the building of black identity. Ron Eyerman argues in *Cultural Trauma: Slavery and the Formation of African*

American Identity that the trauma of slavery constituted the foundation of the imagined black community.

For Jones, the history of slavery is a place of fantasy and imagination rather than a space of past deeds that can be accurately represented. Except the factual referent that black people owned black slaves, other real-world truth conditions are irrelevant for the writer as he creates his own version of history. The novel foregrounds past events which history has chosen not to mention, but it is not an alternative history of slavery, rather unfolding “the dark areas” of the monologic official discourse.

The author’s fictionalization of history correlates with postmodernist treatments of the past and exemplifies the impossibility of capturing the past human actions objectively in their totality. This approach to history reflects Jean Baudrillard’s observation: «History is our lost referential, that is to say our myth» (43). Frederick Jameson in his *The Historical Novel Today, or, Is It Still Possible?* makes a similar observation: «In the postmodern, where the original no longer exists and everything is an image, there can no longer be any question either of the accuracy or truth of representation or of any aesthetic of mimesis either» (293). He emphasizes that the postmodern historical novel no longer represents the historical past, but our ideas and stereotypes about it. Hayden White argues that historical facts cannot be presented objectively as they are inseparable from the historian. Moreover the historian determines the significance of certain historical facts while ignores others usually for ideological reasons. For White, the narrative is the only form of historical representation (*Metahistory* 9). In *Historical Text as Literary Artifact* he states that historical works are «verbal fictions, the contents of which are as much invented as found and the forms of which have more in common with their counterparts in literature than they have with those in the sciences» (222). These postmodernist views of history correlate with the unbounded treatment of past events in postmodern historical novels.

REFERENCES

1. Baudrillard, Jean. *Simulacra and Simulation*. Trans. Sheila Faria Glaser. Ann Arbor: U of Michigan P, 1994. Print.

2. Bourdieu, Pierre. *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Routledge, 2013. Print.
3. Eyerman, Ron. *Cultural Trauma: Slavery and the Formation of African American Identity*. Cambridge University Press, 2001. Print.
4. Franklin, John H. *From Slavery to Freedom: A History of African Americans*. New York: Alfred A. Knopf, 1974. Print.
5. Halliburton, Richard Jr. «Free Black Owners of Slaves: A Reappraisal of the Woodson Thesis». *South Carolina Historical Magazine* 76.3 (1975): 129 – 42.
6. Hutcheon, Linda. *A Poetics of Postmodernism: History, Theory, Fiction*. New York: Routledge, 1988. Print.
7. Jameson, Frederic. *The Antinomies of Realism*. London and New York: Verso, 2013. Print.
8. Jones, Edward P. *The Known World*. Amistad, 2004. Print.
9. McHale, Brian. *Postmodernist Fiction*. London: Routledge, 1991. Print
10. Michaels, Walter B. *The Shape of the Signifier: 1967 to the End of History*. Princeton: Princeton University Press, 2004. Print.
11. Pomeroy, Barry S. *Historiographic Metafiction or Lying with the Truth. Bear's Carvery*, 2015. Print.
12. Pressly, Thomas J. «'The Known World' of Free Black Slaveholders: A Research Note on the Scholarship of Carter G. Woodson». *Journal of African American History* 91.1 (2006): 81 – 87. Print.
13. Schweninger, Loren. *Black Property Owners in the South, 1790-1915*. Urbana: U of Illinois P, 1990. Print.

ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ КОЛОНІАЛЬНИХ КОДІВ У РОМАНІ

ДЖ. БОЙДЕНА «ОРЕНДА»

Шостак О. Г. (Київ)

Загальновідомо, що історичний роман є найбільш залежним від офіційної й літературної ідеології нації. У романі відомого канадського письменника

корінного походження Джозефа Бойдена «Оренда» (2013), одному із найбільш читаних романів Канади у 2014 р., зроблена спроба історіософського переосмислення подій у сучасної Канади в образах художньої літератури. Відбувається це за допомогою протипоставлення і взаємовідображення двох різних світів – корінного і європейського у історичній ретроспективі XVII ст.

Мета «Оренди» полягає зовсім не в тому аби створити оромантизоване індіанське минуле, такий собі дім «благородного дикуна». Навпаки, цей твір є радше дослідницьким, застосовуючи літературні прийоми, письменник прагне відтворити складні моменти індіанської історії, пов'язані із територією, що знаходиться на північ від сучасного Торонто. «Оренда» Бойдена як історіографічний роман перевизначає історію XVII ст. як своєрідний незакритий до теперішнього часу проект, який протистоїть установленим інтерпретаціям, що в імпліцитний спосіб контролюють історичні концепти, прагнучи замаскувати історичні корені впливу корінних етнічних груп у становленні сучасної Канади.

Читачам усього світу добре відомі гурони й ірокези, так само як історія поразки французів у герці за нові землі, завдяки подіям, описаним у романі «Останній із могікан». Ф.Купер зобразив могікан (один із народів, що входив до Ліги ірокезів) благородними, у той час як гурони на сторінках роману повсякчасно йменуються підступними.

Перегук можна вбачити і в іменах головних персонажів – підступний і кровожерливий Магуа, що перекладається як Хитра Лисиця, у Купера й вірний сподвижник Птаха, символ нескореності гуронів - Лисиця в «Оренді». Показово, що в «Останньому з могікан» Магуа гине разом із благородним Ункасом на останніх сторінках роману, сигналізуючи кінець індіанського світу в однаковій мірі як для благородних.. так і для підступних дикунів.

На сторінках «Оренди» Лисиця виходить живим із смертельної сечі, більше того – він залишається у захопленому ірокезами форті, але зовсім не для того, щоб прийняти ритуальне катування і довести свою гідність воїна, його інтенції зовсім протилежні – він розгортає партизанську війну проти ірокезів. Його

поведінку можна атестувати як підступну, бо він не вступає у відкритий бій, а натомість перерізає горлянки своїм ворогам, але з точки зору його співвітчизників він - справжній герой, бо зміг повернути назад цілу армію, ірокези відступили у переконанні, що на цій землі орудують розгнівані духи. У такий спосіб були врятовані рештки гуронів, котрі нині складають велику частину населення Квебеку.

Роман Дж.Бойдена часто порівнюють із романом Брайана Мура (BrianMoore) «Чорна сутана» (BlackRobe), де світ корінних народів Канади представлений очима священика -єзуїта. Сам письменник наголошує у своїх інтерв'ю, що він не згоден із позицією Мура, бо той створив невірне уявлення про корінних жителів континенту. «Я мав величезне бажання виправити це, продемонструвавши, що їхня культура була настільки ж складною і глибокою як і будь-яка світова культура того часу» [1].

Події 1635-1650рр. й особливо розгром гуронів ірокезами є семіотично виділеною подією, котра допомагає вибудувати особливий історичний ряд і поглянути на історію Канади під дещо іншим кутом зору. «Квебекське питання» є по цей день не вирішеною проблемою, тому перегляд історичного досвіду Бойденом спонукає до нового прочитання історії країни і її переосмислення.

Тема війни гуронів з ірокезами у романі Бойдена розкриває процес альтернативної ідентифікації канадської історії у декількох її аспектах. По-перше, спростовується виключно європейська система конструювання канадської ідентичності. По-друге, визначається її індіанський конструкт як прагнення рівноваги двох ідентичностей, акцентується важливість поєднання духовного і тілесного начал у корінному світогляді. Тілесно-корпоральні практики гуронів і ірокезів корелюються не тільки із хаосом та «руйнуванням меж» як природним простором буття, але й містять потенціал до позитивного самовизначення їхніх нащадків.

В художньо-філософській концепції «Оренди» вибудовується уявлення про історичну реальність Канади як про багаторівневу систему, де корінні народи стають об'єктивізованою величиною національної історії й ідентичності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Foran, Charles. Joseph Boyden mines Canada's bloody past for surprising spirituality. Racism // The Globe and Mail, 26 March, 2017. URL: <https://www.theglobeandmail.com/arts/books-and-media/book-reviews/joseph-boyden-mines-canadas-bloody-past-for-surprising-spirituality/article14169831/>

ПРИБОРКАТИ ДИКУНА: ОБРАЗ КОЗАКА В ПОЛЬСЬКИХ МЕМУАРАХ XVII СТ. У ПОСТКОЛОНІАЛЬНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

Юферева О. В. (Київ)

Образ Запорізького козацтва, репрезентований у спогадах, щоденниках польських авторів XVII ст., вирізняється низкою ознак, які націлені на ототожнення його із варваром, а простір його існування – із межею цивілізованого світу. У «Щоденнику» Симеона Окольського (1637 – 1638), «Історії Хотинського походу» Якова Собеського (1621) думка про проблеми «приборкання» бунтівних дикунів артикулюється неодноразово. У «Щоденнику» (1643 – 1649) Богуслава Казимира Машкевича місцевість Запорожжя – це не обітована земля («ни один пан из нашего народа не заходил так далеко в степ в этом направлении» [1, с. 414]). Крізь оптику постколоніальної методології унаочнюється матриця ідеологічної конструкції, у якій задіяні опозиції варварства/цивілізації, стихійності/організованості, природи/культури.

Козак – сміливий, але і боягуз, вирізняється надзвичайною фізичною силою, але, разом із тим, слабкістю. Наприклад, у щоденнику Симеона Окольського, монаха домініканського ордена, що супроводжував походи польської армії, вода спонукає козака «на подвиги», а без неї він «глух, нем и гибнет как муха» [2, с. 218]. Окольський проводить паралель між варваром, ворогом цивілізованої людини, і відносинами між русином і поляком.

Текст «Історії Хотинського походу Якова Собеського» докладно описувався істориками, які підкреслили точність певних відомостей щодо звичаїв та побуту козаків попри суб'єктивність тверджень, що пояснювалися науковцями приналежністю автора до польської еліти.

Постколоніальне прочитання цього тексту висуває на перший план не так фактор соціального походження, як чинники «імперського» мислення. Тут також козак ідентифікується як «варвар» (виразна деталь: місця життя козаків автор називає «логовищем»), а козацтво репрезентується як лімінальна спільнота, що має маргінальні витоки і позбавлена етнічної єдності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дневник Богуслава Казимира Машкевича // Мемуары, относящиеся к Южной Руси. [пер. К. Мельник] / В. Антоновича. К.: Топография Т. Г. Корчак-Новицкого, 1890. С. 406 – 438.

2. Дневник Симеона Окольского // Мемуары, относящиеся к Южной Руси [пер. К. Мельник] / В. Антоновича К. : Топография Т. Г. Корчак-Новицкого, 1890. –С. 168 –285.

ECRITURE INCLUSIVE COMME TENTATIVE DE DEPASSER L'INVISIBILITE DU FEMININ

Iatsenko I. M. (Kharkiv)

L'écriture inclusive attise le débat linguistique principal de l'année partageant les professionnels et les utilisateurs de la langue française. Les principes de féminisation des noms de métiers, recommandés par le Haut Conseil à l'Egalité entre les femmes et les hommes, prônent la modification de l'orthographe visant à éclipser la prévalence du masculin dans les textes officiels. Selon les statistiques, 3 Français sur 4 y seraient favorables, alors que seulement 12% de ceux qui en ont entendu parler seraient capables d'en expliquer le concept. Les détracteurs de l'écriture inclusive, dont la prestigieuse Académie Française, crient au « péril mortel » et au « massacre » du français qui rendrait cette langue illisible et alourdirait la tâche des apprenants et des pédagogues.

Les militants assurent pourtant que la France aurait un retard à rattraper sur le Québec, la Belgique et la Suisse qui réintroduisent, inventent et généralisent des mots féminins depuis les années 70. D'après Eliane Viennot, historienne de littérature française de la Renaissance, qui « travaille aux retrouvailles de la langue française avec l'usage du féminin », la langue française n'est pas « inégalitaire par essence », mais a subi, dès le XVIIe siècle, l'effet d'un certain nombre de suppressions lexicales et grammaticales, initiées par des grammairiens et menant à l'invisibilité du féminin. Il s'agit, par exemple, de la disparition des dictionnaires des mots « autrice », « écrivaine » ou « pintresse » ou de la règle de l'accord de proximité faisant que l'adjectif ou le verbe s'accordent en genre ou en nombre avec le dernier substantif cité dans la phrase.

Notons enfin pour notre part que même si la vraie parité sociale ne s'acquiert pas par l'usage de la langue, pourquoi ne s'en accompagnerait-elle pas pour plus de respect et de justice sociale ?

BIBLIOGRAPHIE

2. Sinard A. Le masculin l'emporte sur le féminin : Edouard Philippe dit non à l'écriture inclusive. URL: <https://www.franceculture.fr/politique/edouard-philippe-et-lecriture-inclusive>

3. Viennot E. Non, le masculin ne l'emporte pas sur le féminin. Editions IXE, 2014. 128 p.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Акулова Надія Юріївна – кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри української літератури та компаративістики факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету.

Андрущенко Аліна Олександрівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Арпентьєва Маріям Равіліївна – доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент Російської академії природознавства, професор кафедри психології розвитку та освіти, керівник лабораторії психолого-педагогічного супроводу родини та дитинства Центру соціально-гуманітарних досліджень Калужського державного університету імені К. Е. Ціолковського.

Атаманчук Вікторія Петрівна – кандидат філологічних наук, доцент, докторант Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Безугла Лілія Ростиславівна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри німецької філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Белозьорова Олена Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри німецької та французької мов факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Белявська Марія Юріївна – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Бовсунівська Тетяна Володимирівна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри зарубіжної літератури Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Бокшань Галина Іванівна – старший викладач кафедри іноземних мов Херсонського державного аграрного університету.

Бондаренко Лідія Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури факультету філології та журналістики Херсонського державного університету.

Бучіна Катерина Володимирівна – аспірантка, старший викладач кафедри німецької філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Васильєва Катерина Петрівна – аспірантка кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», викладач української мови та літератури Одеського технічного коледжу Одеської національної академії харчових технологій.

Віротченко Світлана Андріївна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри східних мов та міжкультурної комунікації факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Водяницька Дар'я Максимівна – викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Вороніна Марина Юріївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Галич Артем Олександрович – доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри журналістики та видавничої справи факультету української філології та соціальних комунікацій ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Галич Валентина Миколаївна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства, інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування.

Галич Олександр Андрійович – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства, інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування.

Гальчук Оксана Василівна – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри світової літератури Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Гладун Дарина Валеріївна – аспірантка Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України.

Григор'єв Максим Вікторович – старший викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Денісова Дар'я Данилівна – аспірантка відділу світової літератури Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України; викладач кафедри германської філології факультету іноземної та слов'янської філології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Дрогомирецька Христина Володимирівна – аспірантка кафедри світової літератури факультету іноземних мов Львівського національного університету імені Івана Франка, вчитель англійської мови Винниківської санаторної школи-інтернату.

Ємець Олександр Васильович – кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри германської філології та перекладознавства Хмельницького національного університету.

Жужгіна-Аллахвердян Тамара Миколаївна – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри зарубіжної філології та перекладу Донецького національного університету економіки та торгівлі імені Михайла Туган-Барановського.

Ісаєва Наталя Станіславівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мов і літератур Далекého Сходу та Південно-Східної Азії Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Калинюшко Олеся Анатоліївна – аспірантка кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури факультету філології та журналістики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Кірносова Надія Анатоліївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мов і літератур Далекého Сходу і Південно-Східної Азії Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Коваль Оксана Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови філологічного факультету Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Комаров Сергій Анатолійович – доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри світової літератури Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Коноваленко Тетяна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і методики викладання англійської мови, декан філологічного факультету Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Корнєєва Людмила Леонідівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри слов'янської філології, компаративістики та перекладу філологічного факультету Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Корнільєва Лілія Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології факультету іноземної філології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Кот Світлана Юріївна – аспірантка кафедри англійської філології Інституту філології Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Криворучко Світлана Костянтинівна – доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Кушнір Ірина Богданівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури факультету іноземних мов Львівського національного університету імені Івана Франка.

Лановий Григорій Михайлович – старший викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Лановий Олег Григорович – старший викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Лепетюха Анастасія Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри романської філології факультету іноземної філології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Логвіненко Наталія Михайлівна – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, викладач кафедри військово-гуманітарних дисциплін Військового інституту телекомунікацій та інформатизації.

Лукашов Артем Юрійович – викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Луцик Наталія Миколаївна – асистент кафедри французької філології факультету іноземних мов ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Лях Тетяна Олегівна – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри громадського здоров'я і гуманітарних дисциплін медичного факультету № 2 ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Маланій Назар Ігорович – кандидат філологічних наук, докторант кафедри германських мов і зарубіжної літератури факультету іноземної філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Мацевко-Бекерська Лідія Василівна – доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка.

Мегела Іван Петрович – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Меркантіні Сімона – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Моклиця Марія Василівна – доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Мотрохов Олександр Іванович – старший викладач кафедри східних мов і міжкультурної комунікації факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Мохаммад Мар'ям Насіровна – старший лаборант кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Нелюбіна Анастасія Олексіївна – викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Нестеренко Олена Іванівна – старший викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Обихвіст Марія Сергіївна – старший викладач кафедри східних мов та міжкультурної комунікації факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Оніщенко Наталія Анатоліївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри німецької філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Оржицький Ігор Олександрович – доктор філологічних наук, доцент кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Остапченко Вікторія Олександрівна – викладач кафедри іноземних мов Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова.

Павлюк Христина Богданівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри романо-германської філології Інституту філології Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Павлюк Юлія Валеріївна – викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Панасенко Лариса Олександрівна – старший викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Пасинок Валентина Григорівна – доктор педагогічних наук, професор, академік Академії наук вищої освіти України, професор кафедри методики та практики викладання іноземної мови, декан факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Пашкова Аліна Вікторівна – викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Песоцька Діана Леонідівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Підвойний Володимир Миколайович – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри східних мов і методики викладання східних мов факультету іноземної філології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Піхтовнікова Лідія Сергіївна – доктор філологічних наук, професор кафедри германської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Прушковська Ірина Віталіївна – доктор філологічних наук, доцент кафедри тюркології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Пугач Богдана Валеріївна – викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Пустовіт Валерія Юріївна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української філології та журналістики Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Путівцева Наталія Костянтинівна – викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Самохіна Вікторія Опанасівна – доктор філологічних наук, професор, академік Академії наук вищої освіти України, завідувачка кафедри англійської філології факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Сатановська Ганна Сергіївна – старший викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Сергеева Ірина Сергіївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології Харківської гуманітарно-педагогічної академії Харківської обласної ради.

Сергеева Олена Анатоліївна – старший викладач кафедри англійської мови факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Ситник Ольга Василівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов факультету міжнародних відносин Хмельницького національного університету.

Скарбек Ольга Георгіївна – старший викладач кафедри французької філології факультету іноземних мов ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Скляр Ірина Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», докторант Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Смушак Тетяна Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри французької філології факультету іноземних мов ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Стрельченко Наталія Сергіївна – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри англійської філології і перекладу факультету перекладачів Київського національного лінгвістичного університету.

Тимонін Анатолій Михайлович – старший викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Тимофеева Юлія Євгенівна – викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Урсані Ніна Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та історії української та світової літератури філологічного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Уткіна Галина Федорівна – старший викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Фоменко Олена Геніївна – доктор філологічних наук, доцент, завідувача кафедрою теорії та практики перекладу Інституту іноземної філології Класичного приватного університету.

Цюпа Людмила Вікторівна – старший викладач кафедри французької філології факультету іноземних мов ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Черкашина Тетяна Юріївна – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Чуб Вікторія Павлівна – старший викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Шамаєва Юлія Юріївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Шапарєва Наталія Олегівна – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Шекера Ярослава Василівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Шимчишин Марія Мирославівна – доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії та історії світової літератури імені професора В. І. Фесенко Київського національного лінгвістичного університету.

Шостак Оксана Григорівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри іноземних мов і прикладної лінгвістики Національного авіаційного університету.

Юферева Олена Володимирівна – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри російської та зарубіжної літератури факультету іноземної філології Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова.

Яценко Інга Миколаївна – старший викладач кафедри романської філології та перекладу факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Bruneau Benjamin – stagiaire FLE, étudiant en Master 2 à l'Université de Bourgogne (Paris).

Dell'Asta Adriano – Laurea in Filosofia, Università Cattolica del Sacro Cuore – Milano, Associate Professor in Russian Language and Literature, Università Cattolica del Sacro Cuore – Milano.

De Florio Giulia – Dottore di ricerca, Docente a contratto, Sociali e delle Imprese Culturali, Dipartimento di Discipline Umanistiche, Università degli Studi di Parma.

Dymytrova Valentyna – Docteur en Sciences de l'Information et de la Communication, Enseignant-chercheur de Sciences Po Lyon.

Filimonova Ksenia – MA in Slawistik, Doctoral student of Department of Slavic Studies of Tartu University.

Gatti Maria Cristina – Full Professor of Slavistics Università Cattolica Sacro Cuore di Milano.

Gilardoni Silvia – Associate Professor of Didactics of Modern Languages Università Cattolica S. Cuore di Milano.

Huszczka Krzysztof – Dr., Dr. phil. (PhD), wissenschaftlicher Mitarbeiter am Lehrstuhl für Literaturdidaktik, Institut für Germanische Philologie an der Universität Wrocław.

Libertini Rosangela – PhD, Ricercatore scientifico anziano, Cattedra di Lingue straniere, dipartimento di italianistica, Università Cattolica di Ružémberok.

Mazzola Elena – PhD, direttore di «Centro di cultura europea “Dante”» di Kharkiv.

Proia François – titulaire de la Chaire de Littérature Française à l'Université «G. d'Annunzio» de Chieti-Pescara.

Rengifo de la Cruz Elías – Licenciado en Literatura, Magíster en Literatura Peruana y Latinoamericana, Profesor Asociado del Departamento de Literatura de la Facultad de Letras y Ciencias Humanas de la Universidad Nacional Mayor de San Marcos.

Savino Giovanni – PhD in Modern and Contemporary History, Istituto di Scienze Umane (Firenze-Pisa-Napoli), Lecturer, Università di Napoli Federico II.

Sorella Antonio – Dottore di ricerca, Professore ordinario di Letteratura italiana, Università di Chieti-Pescara.

Наукове видання

**Художні феномени в історії світової літератури: перехід мови в
письменництво («Постколоніальні стратегії»)**

Тези доповідей IV Міжнародної наукової конференції

Українською, французькою, іспанською, італійською, англійською, німецькою,
російською мовами

Відповідальні за випуск:

С. К. Криворучко

І. О. Оржицький

Д. Л. Песоцька

Т. Ю. Черкашина

Підписано до друку 29.03.2018. Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк
ризографічний. Ум. друк. арк. 10,73. Обл.-вид. арк. 5,49. Тираж 100 прим.

61022, м. Харків, майдан Свободи, 4
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Видавництво

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4
тел.: (057)707-52-65

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009 р. Надруковано:
Ризограф факультету іноземних мов Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна